

Täysistunto

Maanantai 19.12.2016 klo 12.01—0.32

3.1. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 35/2016 vp.

Nyt esitellään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan koskeva pääluokka 32.

Keskustelu

12.03 **Kauko Juhantalo kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nimensä mukaisesti jaostomme on käsitellyt tietenkin sen, mikä jo budjetin yleiskeskustelussa tuli voimakkaasti esille, eli etsimme ratkaisuja ensisijaisesti tavoittaa Suomen talouden elpymisen ja parantaa työllisyyttämme. Ja kuten tiedämme, työllisyyden suunta on kääntynyt parempaan suuntaan ja kipeät päätökset on nyt tehty.

Työllisyyden ohella on tietysti vaikeata ollut lähestyä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien vaikeata asemaa, ja siinä on erityisen tärkeänä noussut esiin kohtaantuminen, eli vaikka vapaat työpaikat ovat voimakkaasti kasvaneet, vielä voimakkaammin on kasvanut tämä yl-lättävä työstä kieltäytymisen periaate. Työn arvostaminen on vähentynyt suomalaisen nuorison keskuudessa, ja vaikeaa on kuvitella ja ajatella, mistä johtuu se työstä vieraantuminen ja miten ne ihmiset pärjäävät, jotka jäävät kokonaisuudessaan kaikkien ulkopuolelle.

Me olemme keskittyneet täydennyksen yhteydessä olemassa olevalla määrärahalla erityisesti idänkauppaan, Kiinan ja Saksan vientiin, arktiseen alueeseen, biohankkeisiin, kiertotalouteen ja cleantechiin, kuluttajien asemaan, rajaesteiden poistamiseen ja erityisesti matkailun markkinointiin — se on ala, joka vielä on meillä kunnolla käymättä läpi — sillä tavoin, että Kainuun Edulle, siis idänkauppaan Paltamoon ja Paltamon selluhankkeeseen, me olemme lisänneet 150 miljoonaa, (Hälinää — Puhemies koputtaa) BusinessOuluun Suomi-taloihin ja arktisen alueen hankkeisiin 200 000, Hermia Yrityskehityksen Kiinaan kohdistuvan toiminnan laajentumiseen 150 000, Viexpoon, joka lähinnä kohdistuu Saksaan, 110 000, Nord-koulutukseen 32 000 rajaesteiden poistamiseen, Nokian kaupungille cleantech- ja kiertotaloushankkeisiin 250 000 sekä Kuluttajaliittoon 70 000. Mutta kuten sanoin, suurimman osan olemme kohdistaneet matkailuun Visit Finlandille sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan matkailun markkinointiin.

On huomioitava se, että matkailu on elpynyt Suomessa mahdollottoman hyvin. Kaikissa Pohjoismaissa valtio on innolla mukana matkailua tukemassa mutta valitettavasti Suomessa myös suhteellisesti vähiten. Ja kuten tiedämme julkisuudesta, matkailuun kohdistuu kasvua, niin kuin näimme viimeksi uutisissa, montako kymmentä lentokoneellista väkeä lähestyi, mutta erityisesti Kiina ja kiinalaiset ovat lupaava kohde. Meillä pullonkaulana on investointien puute. Matkailualaa ei ole vielä pidetty sellaisena alana. Sekä syksyä että kevättä pitäisi voida pidentää niin, että investoijat olisivat kunnolla liikkeellä ja investoisivat kunnolla matkailuun: sekä osaamiseen, henkilöstöön, ohjelmointiin että majoitukseen. Jos

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

tällaiset suuret massat lähtevät liikkeelle, niin majoituksesta helposti kiikastaa. Meillä on kaikki mahdollisuudet, mutta suhteellisesti häviämme valtion tuessa Pohjoismaille.

Haluan vielä tuosta työttömyydestä mainita sen, että niin lupaavasti kuin uusia työpaikkoja on syntynyt, tämä kohtaantumisen ongelma on sellainen, joka pitää kyllä ottaa vakavasti. Tämä parantuminen ei ole näkynyt — vaan pahentuminen — pitkäaikaistyöttömissä ja nuorissa. On vaara, että Suomi menettää yhden vuosikerran nuorista sen vuoksi. Täytyy löytää joku ratkaisu niihin syihin, jotka vieraannuttavat niin paljon. Työnteon kautta kasvava meidän yhteiskuntamme ja meidän mahdollisuutemme antaa taloudellista hyötyä niille, jotka sitä myös tarvitsevat. — Kiitoksia.

12.08 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Ensiksi haluan kiittää valtiovarainvaliokuntaa ja etenkin sen työ- ja elinkeinojaostoa ansiokkaasta ja ansiokkaasti laaditusta mietinnöstä, samoin talousvaliokuntaa ja muita valiokuntia lausunoista.

Suomen kansantalous on palannut elpymisen ja kasvun tielle tämän vuoden mittaan ja myöskin asteittain, joskin edelleen melko hitaasti, paranevan työllisyyden uralle. Kun vielä viime vuonna liikuimme lähellä nollakasvua, niin tänä vuonna talouskasvu yltää prosentin tasolle ja tulevina vuosina reiluun prosenttiin. Tämä ei ole pelkkää pehmeää ennustetta tulevasta vaan nojaa kovaan dataan tuoreesta menneestä, eli lokakuun 2016 työpäiväkorkattu kansantalouden kokonaistuotanto oli yli 2 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin, lokakuussa 2015. Myös uutiset telakkatilauksista, autonvalmistuksesta ja matkailuvirroista antavat viitettä paremmasta, kuten edustaja Juhantalo totesi. Viiden vuoden harmaa sävy on kääntymässä orastavaan vihreään. Tämän positiivisen käänteen vahvistaminen on nyt ensisijaista talouspolitiikassa ja myös budjetissa.

Kilpailukyky sopimus on keskeinen elementti tässä yhteisessä tavoitteessamme. Sopimuksen myötä työvoimakustannukset laskevat ja niiden kasvu jää selvästi muuta euroaluetta hitaammaksi. Tällä on positiivinen vaikutus työn kysyntään. Tehtyjen päätösten myötä vienti vauhdittuu ja investoinnit piristyvät. Kuitenkaan pelkkä kiky-sopimus ei vielä yksin riitä 110 000 uuden työpaikan tavoitteen saavuttamiseen. Sen takia painopiste on suunnattava työn hinnan lisäksi entistä enemmän rakenteellisen kilpailukykyyn vahvistamiseen, siis osaamiseen, innovaatioihin, yrittämiseen, investointeihin. Vahvistamme rakenteellista kilpailukykyä kokoamalla yhteen yrittäjyys- ja työllisyyspaketit, siis nipun toimia, joilla poistetaan yrittämisen esteitä sekä vahvistetaan työllistymisen edellytyksiä.

Budjettiriihen päätökset vahvistavat yrittäjyyspakettia. Tärkeät verouudistukset kuten yrittäjävähennys ja maksuperusteinen alv helpottavat yrittäjän arkea sekä vahvistavat yrityksen mahdollisuuksia kerryttää omaa pääomaa investointeja varten. Samaan joukkoon kuuluu myös vanhemmuuden kustannuksia tasaava 2 500 euron kertakorvaus — erittäin tärkeä varsinkin naisvaltaisille aloille ja tasa-arvon näkökulmasta — kotitalousvähennyksen korottaminen sekä yritysten sukupolvenvaihdosten helpottaminen.

Tekes puolestaan lanseerasi syksyllä pari kuukautta sitten 5 000 euron arvoisen innovaatioasetelin, jonka kysyntä on ollut suurta. Seteleitä on myönnetty jo yli 700 suomalaiselle kasvuhakuiselle pk-yritykselle. Setelin avulla kannustamme yhä useampaa pk-yritystä hyödyntämään innovaatio-osaamista kilpailukykynsä kehittämisessä.

Syksyllä asetin työryhmän uudistamaan Team Finlandin toimintaa, ja sen väliraportissa esittämiä toimia on lähdetty jo vauhdilla viemään eteenpäin. Jatkotoimia valmistellaan kevään puoliväliriihtä silmällä pitäen.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Muutama sana vielä vastuullani olevan energiapolitiikan budjettimäärärahoista. Hallituksen kärkihankerahoituksesta on ensi vuoden talousarvioon varattu 40 miljoonaa euroa uusiutuvan energian innovaatio- ja investointitukeen ja 35 miljoonan euron valtuus energiatukeen. Energiakärkihanketuen tavoitteena on edistää hankkeita, joilla voidaan parhaiten edistää tulevaisuuden energiaratkaisuja vuoden 2030 kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja jotka ilman investointitukea jäisivät toteuttamatta. Esimerkkeinä mainittakoon geotermisen energian hanke, samoin biokaasuhankkeet. Aurinkosähköhankkeiden kasvu on ollut merkittävää energiatuen puolella, jota kohdennetaan myöskin pieniin alueellisiin hakelämpökeskuksiin sekä pienvesivoimaan. Näillä ratkaisuilla vauhditetaan olennaisesti Suomen siirtymistä kokonaan päästöttömään, kestävään energiatalouteen. Kiihtäen eduskuntaa vahvasta tuesta tälle yhteiselle tavoitteelle.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström seuraavaksi, olkaa hyvä.

12.13 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Talouskasvumme on osoittanut onneksi elpymisen merkkejä. Kuitenkin olemme valmistelleet tulevan vuoden talousarviota tilanteessa, jossa olemme nähneet aivan liian monta heikon talouskasvun vuotta ja jossa tämän seurauksena työllisyyskehityksemme on ollut viimeisten vuosien ajan heikkoa. Olemme hallituksessa määrätietoisesti työskennelleet sen eteen, että työllisyystilanteemme paranisi tulevien vuosien aikana merkittävästi nykyisestä.

Ennen kuin menen tarkemmin niihin yksityiskohtiin, joita olemme hallituksena tehneet työllisyystilanteen parantamiseksi, muutama sananen nykyhetkestä: Valtiovarainministeriö on arvioinut, että kuluvana vuonna työttömyysaste olisi 9 prosenttia. Tässä on parannusta viime vuoteen verrattuna 0,4 prosenttiyksikköä. Vuodelle 17 ennustetaan 8,8 prosentin ja vuodelle 2018 ennustetaan 8,5 prosentin työttömyyttä, joten oikeaan suuntaan olemme etenemässä. Tässä kehityksessä hallituksen tekemät uudet avaukset ja kilpailukyky-sopimus näyttelevät tietenkin merkittävää osaa.

Muutama sananen tarkemmin tämän hetken tilanteesta: Viimeisimmän työllisyyskatsauksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli lokakuun lopussa 328 900 työtöntä työnhakijaa. Määrä on suuri, mutta se on kuitenkin 8 700 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Vuodentakaiseen verrattuna positiivista on se, että lokakuun lopussa oli avoimia työpaikkoja 4 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Aktivointiasteeseen laskettavissa palveluissa oli lokakuun lopussa yhteensä 129 000 henkilöä, mikä oli 8 000 enemmän kuin edellisen vuoden lokakuussa. No, useaan otteeseen olemme tässä salissa puhuneet niin nuorisista kuin pitkäaikaistyöttömistä. Lokakuun lopussa alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 41 000, eli 2 400 vähemmän kuin vuosi sitten. Nuorten työttömyys laski myös edelliskuukauteen verrattuna yli 1 000:lla. Paljon työtä meillä riittää vielä pitkäaikaistyöttömyyden selättämisessä. Tilannehan on se, että meillä on reilut 122 000 yli vuoden työttömänä ollutta ja heistäkin lähes puolet on ollut työttömänä yli kahden vuoden ajan. Nämä luvut ovat aivan liian suuria.

Muutamme painopistettä passiivitoimenpiteistä enemmän aktiivitoimenpiteiden suuntaan. Teemme sen laajentamalla työttömyysetuuksien käyttötarkoitusta. Ensi vuoden alusta työttömyysetuuksiin STM:n pääluokkaan varattuja määrärahoja voidaan käyttää starttirahan, palkkatuen ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Arvioimme, että tätä kautta avautuisi työmahdollisuus noin 10 000 työttömälle.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Kokonaisuuteen liittyen siirrämme työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden momentilta 151 miljoonaa euroa STM:n pääluokkaan, minä lisäksi, kuten äsken totesin, STM:n pääluokkaan varattuja työttömyysetuuksien määrärahoja käytetään aktivointiin.

Lisäämme myös TE-toimistojen resursseja 17 miljoonalla: 10 miljoonaa euroa kohdennetaan noin 200 lisähenkilön palkkaamiseen, 5 miljoonaa tulosperusteisten ostopalvelujen hankintaan sekä 2 miljoonaa euroa tietojärjestelmien kehittämiseen.

Lisäresurssien turvin ensi vuoden alusta lähtien työttömien määräaikaishaastattelut toteutetaan kolmen kuukauden välein. Työnhakijoiden haastattelujen lisäämisen tavoitteena on työttömän työnhakijan nopea työllistyminen, pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisy ja avoimien työpaikkojen nopea täyttyminen. TE-palveluiden tehostamisen lähtökohta on, että työttömälle työnhakijalle tarjottavat palvelut perustuvat asiakkaan palvelutarpeisiin ja tukevat hänen työllistymistään. Haastattelujen tarkoitus on palvella ja tukea työtöntä työnhakijaa aiempaa paremmin.

Loppuun vielä muutama sananen vastuullani olevasta kotouttamiskokonaisuudesta: Kuntakorvaukset kotouttamistoimista kasvavat 232 miljoonaan euroon, joka on noin 100 miljoonaa enemmän kuin kuluvana vuonna tullaan kuntakorvauksiin käyttämään. Kunnat ovat vastaanottaneet tänä vuonna lähes 6 000 kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saanutta henkilöä, mutta kuntapaikkoja tarvitaan lisää. Olemmekin mahdollistaneet EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kautta kunnille lisätuen pakolaisten vastaanottoon. Uuden tilanteen edessä olemme etsineet myös uusia rahoitusratkaisuja, joista nostaisin tässä esille maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen vaikuttavuusinvestointirahaston.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä omalta osaltani kiitokset valtiovarainvaliokunnalle ja jaostolle hyvin valmistellusta ja ansiokkaasta mietinnöstä.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään debattiin. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan.

12.18 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos molemmille ministereille esittelystä. Nyt kun tämä on näitä viimeisiä päiviä ja elinkeinoministeri Rehn on täällä pakeilla ja täysistunnossa, niin ihan näinä viimeisinä päivinä olisin halunnut kiinnittää vielä huomion siihen, että meillä on metsähaketuki ja meillä Suomessa toimii paljon sahoja aika lähellä kannattavuusrajaa ja noin oikeudenmukaisuuden ja loogisuuden kannalta olisi viisasta, että myöskin sahojen ohivirrat eli puru ja kuoret pääsisivät saman tuen piiriin, mitä metsähakkeillekin maksetaan. Tiedustelen, onko ministerillä itsellään tähän kantaa tai oletteko keskustellut tulevan ministerin kanssa tästä mahdollisesta asiasta.

12.19 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset molemmille ministereille, erityisesti työministerille siitä, että hän nosti pitkäaikaistyöttömyyden esiin, koska siinä todellakin meillä on vielä paljon työtä jäljellä. Jos katsomme, että taloudessa on tapahtunut positiivista virettä, tuotannossa on tapahtunut positiivista virettä, niin itse asiassa työllisyysessä ei vielä ole tapahtunut. Meillä on Tilastokeskuksen mukaan työttömänä 32 000 naista vähemmän ja 30 000 miestä enemmän kuin vuosi sitten, eli miinuksella mennään näissä luvuissa. Sitten jos katsomme työttömyyslukuja, niin meillä on työttömänä 8 000 henkeä vähemmän kuin vuosi sitten. Mutta itse asiassa tuo tulos tulee siitä, että on

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

enemmän ihmisiä omaehtoisessa koulutuksessa ja esimerkiksi kuntoutuksessa työtoiminnassa elikkä aktiivitoimissa. Ja nyt jos katsomme tätä budjettia kokonaisuutensa, niin riski on, että vaikka työttömyysturvaa voidaan nyt käyttää aktiivisemmin, niin se ei välttämättä kohdistu pitkäaikaistyöttömille, koska esimerkiksi järjestöjen työllistämismahdollisuutta on rajoitettu, (Puhemies koputtaa) sille on tehty katto. Miksi näin, arvon ministeri, ja miksi olette linjannut, että kunnat eivät (Puhemies koputtaa) jatkossa saa hoitaa moniammatillisia työvoimapalvelukeskuksia, koska ne panostavat paljon rahaa pitkäaikais... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

12.21 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ajanpuutteen vuoksi ei ollut tilaisuutta lämpimästi kiittää jaoston jäseniä hyvästä työstä. Meillä vaikea Terrafamen kysymys oli sikäli erikoislaatuinen, että siinä aivan erityisesti haluan kiittää suurinta oppositiopuoluetta, sosialidemokraatteja, erinomaisesta, hyvästä yhteistyöstä hallituspuolueiden kanssa. Tämä oli merkittävä päänavaus sillä tavalla, että yhteistyötäkin löytyy. Vaikkakin yksi puolue on aivan eri mieltä perusteista, niin työskentelymme oli sujuvaa valiokunnassa. Kuuntelimme 61 asiantuntijaa tämän asian yhteydessä ja parikymmentä kokousta. Näihin paneuduimme ja kävimme Terrafamen kaivoksella. Tulimme vakuuttuneeksi siitä, että siellä on hyvin tehty ympäristötyö ja hyvin tehty systeemin, koko järjestelmän toiminta. Se on järjestelmällisesti hyvää ja tehokasta. Luotamme sen menestykseen siinä, että vuoden 18 alkupuolella päästään positiiviseen kassavirtaan.

12.22 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja ja puheenjohtaja Juhantaloa kauniista sanoista. Kiinnittäisin huomiota siihen, että Suomen talouden ongelma on tuottavuuden lasku. Vielä 10 vuotta sitten korkean teknologian osuus Suomen viennistä oli 18 prosenttia ja nyt enää 7. Meillä on kaksinkertainen vientiongelma: vientiä on vähemmän, ja siitä saadaan huonompi hinta. Viennin arvon on noustava. Samaa aikaan, kun vientipanoksen arvo on laskenut, yritysten innovaatiopanokset ovat laskeneet lähes kolmanneksen, ja nämä asiat liittyvät toisiinsa. Ensi vuoden budjetissa elinkeino- ja innovaatorahoituksesta leikataan lisää 65 miljoonaa euroa. Tämä on vahingollista, jopa vaarallista. Ja tämä ei ole opposition puhetta, vaan tämä huoli esiintyy suurin kirjaimin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä, jota valmisteltiin hyvässä hengessä työ- ja elinkeinojaostossa. Huoli tulevaisuuden hyvinvoinnista on yhteinen, Suomen menestymisestä digitaalisessa maailmantaloudessa.

12.23 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindström on erittäin ansiokkaasti alkanut kehittää ja monipuolistaa näitä työvoimapalveluita ja saada erilaisia tuottajia mukaan näihin työvoimapalveluihin.

Yksi sellainen erittäin suuri haaste näyttää olevan se, mitenkä saadaan avoimesti tietoa työttömistä, että kaikki toimijat pystyvät näkemään tilanteen ja pystyvät tietyllä tavalla katsomaan, mitenkä työttömät ja uudet työpaikat saadaan kohtaamaan. Käytännön elämässä on näyttänyt olevan aika paljon haasteita tämän kysymyksen osalta. Mitenkä ministeri Lindström näkee, että tämä asia voitaisiin korjata, mieluummin jo lähitulevaisuudessa?

12.24 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään Valtion taloudellinen tutkimuskeskus julkaisi tutkimustuloksen, jonka mukaan 200 miljoonan euron arvoiset energiaveronpalautukset energiantensiiviselle teollisuudelle eivät auta Suomen kil-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

pailukykyä. Tällä on yhteys edustaja Harakan mainitsemaan asiaan eli siihen, että meidän korkean teknologian osuus viennistä on kehittynyt aivan väärään suuntaan viime vuosina. Haluaisinkin nähdä hallitukselta visioita siitä, miten suuntaamme korkean teknologian viennin edistämiseen edistämällä niitä ratkaisuja, joilla on maailmalla nopeasti kasvava kysyntä, kuten aurinkosähkö, älysähköverkot, uudet sähköenergian varastointimuodot, sen sijaan, että koetettaisiin erilaisilla veronalennuksilla ja tukiaisilla pönkittää (Puhemies ko-puttaa) vanhoja mahtialoja.

12.25 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erilaisia yritystukia jaetaan vuosittain satoja miljoonia, osa suoria tukia, osa verotukia. Eri tukimuodoilla on erilaisia vaikutuksia niin työllisyyden, kasvun, innovoinnin kuin ympäristönkin kannalta, ja eri tukimuodoilla on erilaisia vaikuttavuuksia: toiset ovat vaikuttavampia tukimuotoja kuin toiset. Valitettavasti vaikuttaa siltä, että hallituksen yritystukipolitiikka ei perustu vaikuttavuusarviointeihin, sillä kaikista vaikuttavimpia innovaatio-, tutkimus- ja tuotekehitystukia on leikattu kovimmalla kädellä, vaikka nimenomaan nämä tuet ovat olennaisia korkean arvonlisän tuotannon ja viennin kasvun kannalta.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä ministeriltä: aikooko hallitus tehdä ensi vuonna kokonaisarvioinnin yritystukien kokonaisuudesta ja ryhtyä vasemmistoliiton esittämiin toimenpiteisiin tutkimus-, innovaatio- ja kehitysrahoituksen nostamiseksi kilpailijamaiden tasolle?

12.26 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi menestyy ainoastaan työllä, ja menestymme erityisesti silloin, kun teemme korkeaa osaamista vaativia tuotteita ja palveluita, ja niitä syntyy ainoastaan jatkuvalla tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotyöllä. Siksi onkin harmillista, että hallitus leikkaa niin Tekesin kuin VTT:n rahoituksesta, ja toivomme, kristillisdemokraatit, omassa vaihtoehtobudjetissamme, että nämä summat voitaisiin palauttaa valtion budjettiin.

Kuitenkin kysymykseni koskee pitkäaikaistyöttömiä, koska me tarvitsemme, jotta me saamme meidän työllisyysasteen nostettua, myöskin välityömarkkinoita, ja olisinkin kysynyt ministeri Lindströmiltä: voisiko hallitus harkita sitä, että tuo 3 000 henkilötövuoden raja tähän sataprosenttiseen palkkatukeen, joka nyt on asetettu yhdistyksille ja järjestöille, voitaisiin poistaa, koska tällä hetkellä yhdistykset ja järjestöt eivät pysty palkkaamaan kaikkia niitä pitkäaikaistyöttömiä, jotka olisivat sen palkkatuen tarpeessa?

12.27 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Jaoston puheenjohtaja Juhantalo tarttui erittäin tärkeään kysymykseen, työhön ja työn merkitykseen sekä ihmisen henkisen kehityksen kannalta mutta myös koko hyvinvointiyhteiskunnan kannalta. Ja siksi on syytä antaa kaikki tuki ministeri Lindströmille, joka yöt ja päivät käyttää työvoimapalvelujen tehokkaammaksi saantiin niin, että ne ihmiset, jotka voivat olla töissä, voivat haakeutua niihin avoinna oleviin työpaikkoihin.

Toisaalta haluan tarttua myös siihen puheenjohtaja Turusen puheenvuoroon, jossa hän totesi, että sahojen kilpailukyvyn kannalta ja koko suomalaisen metsätaseen ja metsäklusterin kannalta olisi välttämätöntä, että kykenemme säilyttämään mekaanisen metsäteollisuuden aseman niin, että se olisi kilpailukykyinen. Se edellyttää sitä, että näille sivutuotteille pitää löytyä myöskin jonkinlainen markkina.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

12.28 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käytän tuossa listalla sitten vähän perusteellisemman puheenvuoron elinkeinopolitiikasta. Kiitoksia ministereille asiallisista ja maltillisista esityksistä.

Kiinnittäisin huomiota yhteen konkreettiseen asiaan. Nimittäin Pohjois- ja Itä-Suomen vientiä toteuttavilla pk-yrityksillä on ollut erillinen alueellinen kuljetustuki. Viime hallituskaudella pidimme huolta siitä, että tämä kuljetustuki säilyy. Täällä kävi minunkin luonani yli kymmenen lähetystöä sitä vaatimassa. Me otimme sen vakavasti, ja nyt siellä on budjetissa vielä ensi vuodelle 5 miljoonaa euroa. Mutta tässä hallituksen suunnitelmassa 2017—2020 lukee, että hallituksen säästöpäätöksiin liittyen myös yritystuki lakkaa vuoden 17 jälkeen, alueellinen yritystuki. Ei kai tämä ole mahdollista. Onko ministereillä tästä tarkempaa tietoa? Se on erittäin tärkeä asia Itä- ja Pohjois-Suomen yrittäjille, jotka harrastavat vientiä, ja minusta tähän pitäisi ehdottomasti saada muutos.

12.29 **Martti Mölsä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vajaa kolme viikkoa sitten täällä salissa käsiteltiin energia- ja ilmastostrategiaa. Siinä ei mielestäni ollut mitään mainintaa tai kannanottoa ydinvoimaloista.

Otan yhden esimerkin. Oletetaan, että sokeripala, olkoon se Sirkkua taikka Pulmua, vastaa rikastettua uraanipolttoainetta, jonka energiasisältö on 10 000 kilowattituntia eli lähes yhden omakotitalon verran energiaa ja hiukkaspäästöt ovat 0, samoin kasvihuonekaasupäästöt. Siksi kysynkin ministeri Rehniltä: Eikö kansan energiapolitiikka ole sidoksissa ydinvoimaan? Mitä kuuluu Olkiluoto 3:lle, onko siinä mitään uutta? Ja sitten vielä tämä Rosatom: missä vaiheessa on rakennuslupahakemus, etenevätkö asiat oletetussa aikajärjestyksessä?

12.30 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastikään minuun otti yhteyttä työn, joka oli löytänyt unelmatyökokeilupaikkansa yrityksestä ja koetti varata tätä varten TE-toimistosta aikaa. Ei saanut aikaa ennen kuin pitkän ajan päähän. Työntantaja ei voinut odottaa. Työkokeilupaiikka meni sivu suun.

No, nyt kun tätä budjettia on käsitelty valiokunnassa, niin useat asiantuntijat ovat esittäneet arvion, että kun resursseja siirretään näihin 3 kuukauden haastatteluihin, niin on entistä vaikeampi saada aikaa työkkäristä silloin, kun sieltä tarvitsisi akuutisti neuvoja, sopimista johonkin asiaan. Ja tässä kysymys ei ole suoraan siitä, etteikö rahaa olisi, vaan siitä, että rahaa päätetään käyttää ylhäältä päin ohjattuun eikä siitä työntekijästä päin lähtevään tarpeeseen. Minä oletan, että tämäntapaiset oharit tulevat tämän uuden budjetin myötä yleistyämään entisestään, ja monet asiantuntijat olettavat näin. Asialle pitäisi kiireesti tehdä jotain.

12.31 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti edustaja Kontula oli oikeassa, tätä ongelmaa on, mutta on myös toisinpäin. Tänään saimme lukea muun muassa Aamulehdestä, että on erikoinen ongelma: Kalusteasennusfirmalla riittäisi töitä kasapäin, mutta työttömiä ei tunnu kiinnostavan tämä työpaikka. Se ei ole todellakaan saanut yhteydenottoja kuin muutaman, ja sitten sieltä suoraan on sanottu, että ei työ kiinnosta tällä hetkellä, koska on juuri alkanut 500 päivän ansiosidonnainen. Kysyisinkin ministeri Lindströmiltä: te olette tehnyt ihan hyvää työtä ihmisten työllistämiseksi, mutta miten me voimme vastata tähän kohtaantumisongelmaan, että meillä on toisaalta tosiaan-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

kin työttömiä mutta meillä on myös työvoimapula tietyillä aloilla ja tuntuu siltä, että nuoria eivät työt kiinnosta?

12.32 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus haluaa kehittää työllisyystoimia passiivisista aktiivisiksi, ja tämä tavoite on helppo jakaa myös täällä oppositiossa nyt ja tulevillakin hallituskausilla. Meillä on kuitenkin tehty päätös siitä, että työttömät, joita TE-toimisto määrää ja ohjaa koulutukseen, saavat kulukorvausta mutta sellaiset työttömät, jotka omaehtoisesti hakevat, etsivät ja löytävät koulutuspaikan, eivät tätä kulukorvausta saa. Tämä kulukorvaus voi olla 200 euroa kuukaudessa, ja vaikka tämä meistä tuntuu pieneltä ongelmalta, se voi työttömälle olla elämäntekijä, jota ilman ei uskalla koulutukseen lähteä. Miten tässä toimii nyt se, että halutaan muuttaa passiivista aktiiviseksi, kun päinvastoin sitä palkitaan, joka on passiivinen, ja sitä rangaistaan, joka on aktiivinen?

12.33 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jaoston puheenjohtaja Juhantalo nosti esille matkailun, ja matkailu on erittäin tärkeä kehittymisen ala. Viime vuonna 7,4 miljoonaa ulkomaista matkailijaa jättivät Suomeen yli 4 miljardia euroa. Se on vientitulo, matkailu on vientiala. Mutta me olemme edelleen alisuoriutuja tässä. Meillä on valtava kasvupotentiaali, yli 5 prosenttia vuodessa voidaan kasvaa ja jopa enemmän. Matkailu on ainoa vientiala, joka maksaa myös arvonnäköveroja Suomeen, eli verotuotto on suuri. Se on myös työvoimavaltainen ala, se työllistää yli 140 000 ihmistä vuodessa, ja valtaosa heistä on nuoria ihmisiä, jotka ovat työn tarpeessa. Matkailuinvestointeja tarvitaan, jotta majoitustasoa ja palvelutasoa voidaan korottaa, investointeja ja myös markkinointia tarvitaan. Minkälaisia suunnitelmia hallituksella on matkailun kehittämiseen vientialana?

12.34 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ihalainen nosti esille tärkeän asian eli kuljetustuet ja niiden jatkuvuuden. Suomalaisten yritysten liikevaihdosta noin 14 prosenttia on logistiikkaa, eli kun me puhumme kilpailukykyä, niin meidän pitää muistaa, että se on muutakin kuin vain ihmisten palkkoja.

Edustaja Juhantalolle kiitos myös siitä, minunkin puolestani, että matkailu on vihdoinkin nousmassa sille tasolle, myös tässä salissa, mille se kuuluu. Olisin kysynyt ministeriltä: Jos ja kun me puhumme matkailun kehittamisestä, niin mitkä ovat meidän konkreettiset tavoitteemme ja miten me resursoimme ja miten me aikataulutamme tämän työn? Liian usein meidän työemme keskittyy tietyille alueille, tiettyihin kaupunkeihin. Miten me aiomme kehittää koko Suomen matkailua?

12.35 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ryhmäpuheenvuorossa totesin, että hallitus joutaisi häpeäpaaluun pitkäaikaistyöttömyyden onnettomasta hoidosta, ja tämä on varmasti aiheellinen huomautus edelleen. Pitkäaikaistyöttömyys on todella paha ongelma, koska se johtaa siihen, että iso joukko työvoimaa on suoraan sanoen tuhoutumassa. He menettävät työmarkkinakelpoisuutensa pysyvästi, ja sen vuoksi kaikki mahdollinen on tehtävä pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.

Ruotsissa on suurin piirtein yhtä paljon työttömiä kuin Suomessa. Siellä kuitenkin työvoimapalveluissa — suoraan auttamassa työttömiä, etsimässä työpaikkoja, etsimässä erilaisia vaihtoehtoja — on kuusinkertainen määrä henkilöstöä. Tällaista eroa ei kyllä pienel-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

lä näpertelyllä ja erilaisilla kikkailuilla pystytty paikkaamaan, vaan kysymys on resurssista. Onko työministeri sitä mieltä, että työvoimapalveluittemme resurssit ovat riittävällä tasolla?

12.37 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen Pankin viimeviikkoinen ennuste oli varmasti paras lahja Suomi-neidolle. Talous on vihdoinkin löytänyt sen suunnan, mikä hallitusohjelmassa tavoitteena on.

Kiitos hallitukselle, Finnveran vientivaltuuksia nostetaan 8 miljardista eurosta 27 miljardiin euroon. Tämä on valtavan tärkeä asia suomalaisille yrityksille, jotka pyrkivät kansainvälisille markkinoille. Kiitos myös siitä, että Team Finlandia tehdään siihen asentoon kuin sen virtaviivaisena tulisi ollakin elikkä yhdeltä luukulta saadaan kaikki kansainvälistymispalvelut.

Mutta kysyn ministeri Rehniltä: Kuinka näette, että maakunnissa tämä Team Finlandin yhden luukun periaate toimii? Maakuntauudistuksessa monia virtaviivaistuksia tehdään, mutta nyt on tärkeätä, että tällä hetkellä, kun talous kääntyy, meillä on parhaat mahdolliset palvelut meidän yrityksille ja valtio siinä tukena sitten näyttämässä tietä ja apua. Minkälaiset suunnitelmat maakuntiin on Team Finlandin osalta?

12.38 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä äsken kiinnitettiin huomiota siihen, että hallitus ei ole kyennyt kylliksi turvaamaan työllisyysmäärärahoja. Me olemme jatkuvasti lisätalousarvioiden yhteydessä kiinnittäneet huomiota tähän ongelmaan.

Siitä päästään, arvoisa ministeri Lindström, siihen kysymykseen, että koska hallitus ei ole panostanut työllisyyteen tässä ja nyt, päinvastoin rahaa on, sanoisinko, tuhlatu anteliaisiin veronkevennyksiin hyväosaisille, olemme tilanteessa, jossa on jopa väläytelty sitä, että ensi kevään puolivälitarkastelussa jouduttaisiin lisäleikkausten tielle. Hallitukselta ei ollut tullut vastausta siihen, olisiko lisäleikkaustarve 0, 1 vai 2 miljardia, mutta olennaista on se, että sillä politiikalla, jolla työllisyyteen ei tartuta tässä ja nyt, saatetaan joutua lisäleikkauksiin, mikä olisi tuhoisa tie.

Arvoisat ministerit, sekä ministeri Rehn että ministeri Lindström, toivon teidän arvioivan tätä lisäleikkaustarvetta, ja toivottavasti voitte jo nyt sanoa, että sellaisia ei tulla tekemään.

12.39 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisuudessa on usein puhuttu siitä, että aktiivinen työn menettää nyt jopa 200 euroa. Pyytäisin ministeri Lindströmiä avaamaan, mistä tässä on kysymys. Jos olen itse oikein ymmärtänyt, niin siinä kulkorvaukseen oikeuttava asia on se, että opiskelet sellaista alaa, jolla voisi työllistyä. Toki ymmärrän, että voi olla aloja, joita haluaisi opiskella, mutta se ei välttämättä oikeuta korvaukseen. Pyytäisin tätä avaamaan kuulijoille, koska siitä tulee paljon kysymyksiä.

Sitten olisin vähän ihmetellyt näitä työttömyystilastoja. Edustaja Filatov sanoi, että työttömyys on vähentynyt. Jos kuuntelin oikein, hän sanoi, että 32 000 naista on enemmän töissä ja 30 000 miestä vähemmän. (Tarja Filatovin välihuuto) — Ahaa, me kuulimme tässä molemmat sitten näin, että eikö se ole plussaa. — Ja toisaalta sitten taas työ- ja elinkeinoministeriön laskelmien mukaan se on 8 700, niin että ehkäpä sitten tosiaan nämä eri tilastot kertovat eri asioita, mutta plussalla näyttää minun mielestäni tämän tilaston mukaan olevan.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

12.40 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri siksi käytin noita kahta tilastoa, koska ne kertovat aina eri asioista. Niissä on yhteisiä työttömiä noin 30 prosenttia, eliikkä kannattaa opetella ne asiat, mitä täällä tilastojen sisällä on. Itse asiassa meidän työttömyys on vähentynyt suunnilleen sillä 8 000:lla.

Mutta se, mitä halusin sanoa, on, että samaan aikaan omaehtoisessa koulutuksessa, kuntouttavassa työtoiminnassa, työkokeilussa on ne samat 8 000 henkeä, eliikkä ihmiset eivät määrällisesti ole työllistyneet enemmän avoimille sektoreille ilman tukimuotoja. Ja kun tässä keskustelussa on noussut esiin se, että joillakin sektoreilla on myös vaikeuksia saada työvoimaa, niin nyt meillä ajautuu omaehtoiseen koulutukseen paljon ihmisiä, mikä on erinomainen ja hyvä asia, mutta siellä itse asiassa kouluttaudutaan enemmän niille aloille, joilla työllisyys vähenee, ja vähemmän niille aloille, joilla työllisyys paranee. Työvoimapolitiittisella koulutuksella voidaan ohjata sitä suuntaa, mihin ihmiset kouluttautuvat, ja sinne pääsevät helpommin myös pitkäaikaistyöttömät. Mutta tämän koulutuksen määrä on puolittunut, ja se on mielestäni iso huoli, koska se vaikuttaa tulevaisuuden työvoiman saatavuuteen (Puhemies koputtaa) ja se syrjäyttää ihmisiä työvoimasta.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Zyskowicz, Adlercreutz ja Emma Kari ennen ministereiden puheenvuoroja.

12.41 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan kiittää molempia ministereitä hyvästä työstä, ja kun tämä on yksi viimeisiä tilaisuuksia kiittää ministeri Rehniä, niin haluan aivan erityisesti häntä kiittää, ja olen iloinen siitä, että hän jatkaa työtä yhteisen isänmaamme hyväksi Suomen Pankissa.

Ministeri Rehn sanoi, että "positiivisen käänteen vahvistaminen nyt on ensisijaista hallituksen työssä", ja näin on. Kysymykseni lähtee siitä, että kun tiedämme, että nyt näköpiirissä oleva myönteinen käänne ei yksin riitä siihen, että hallitus pystyisi saavuttamaan hallitusohjelmassa asetetut kunnianhimoiset tavoitteet työllisyyden ja velkaantumisen taantumisen osalta, niin mitä uusia toimia ministeri Rehnin mielestä kevään kehysriihessä tulee tehdä työllisyyden ja kasvun vauhdittamiseksi, jotta hallituksen olisi mahdollista saavuttaa nuo hallitusohjelmassa asetetut oikeat tavoitteet.

12.42 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Jos vertaa Suomen yritys kenttää vaikka keskieuropalaiseen, niin silmiinpistävää on, että meillä on huomattavan vähän keskisuuria yrityksiä. Tänään VATT julkaisi raportin, jossa se toteaa, että energiaveron palautukset kohdistuvat hyvin paljon nimenomaan isoihin yrityksiin ja pienet jäävät ilman. Energiaveron palautushan on sinänsä koettu hyvin ongelmalliseksi, mutta se, että ne vielä vääristävät kilpailuasetelmaa tällä tavalla, lienee asia, joka hallituksen tulisi ottaa huomioon. Oletteko todenneet tämän ja aiotteko tehdä asialle jotain?

Päästökauppatuloja ollaan myöskin palauttamassa päästölähteeseen. Siitä ministeri Rehnillä oli järkevä, rationaalinen ehdotus, että ne kohdistettaisiin investointeihin, jotka edistävät puhdasta teknologiaa. Näkisin, että tämä on yritystemme tulevaisuuden kilpailukyvyyn kannalta aivan oleellinen vaatimus. Nythän me oikeastaan vain palkitsemme niitä saastuttamisesta. (Puhemies koputtaa) Näettekö tämän ongelman, ja miksi ministeri Rehnin ehdotuksen mukaisesti ei edetty tällä polulla?

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

12.43 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastojen mukaan nuorten naisten työllisyysaste on kaikissa Pohjoismaissa huomattavasti korkeampi kuin meillä täällä Suomessa. Me olemme ehkä oppositiossa viime päivinä vähän hämmentyneinä seuranneet sitä hallituspuolueiden välistä keskustelua perhevapaaudistuksesta, koska me tiedämme, että jos me haluamme parantaa nuorten naisten työmarkkina-asemaa, niin perhevapaaudistus on ehdottomasti paras keino siihen. Mutta kuitenkin jokainen hallituspuolue näyttää olevan täysin eri mieltä siitä, miten tässä asiassa ollaan etenemässä, ja ennistä enemmän meidän hämmennystämme tietenkin lisää se, että tästä asiasta ei ole linjattu hallitusohjelmassa eikä oikeastaan sanottu mitään hallituksen tuoreessa tasa-arvo-ohjelmassa. Haluaisin kuulla työministeriltä, miten tässä asiassa ollaan etenemässä ja mitä hallitus on nyt tekemässä. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministereiden puheenvuorot. — Ministeri Rehn, 5 minuuttia.

12.44 **Elinkeinoministeri Olli Rehn:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia asiallisesta, joskin välillä kriittisestä keskustelusta, niin kuin pitääkin.

Ensinnäkin kiitän edustaja Zyskowiezia hänen sanoistaan, arvostan sitä kovasti. Meillä on sama tavoite, Suomen talouden ja työllisyyden kohentaminen, vaikka ehkä tontti saat-
taa vaihtuakin osaltani.

Kysytte, mitä uusia toimia tarvittaisiin kehysriihessä, jotta työllisyystavoitteeseen päästäisiin. Tämä on varmasti meidän kaikkien yhdessä jakama huoli, ja nostan esiin kolme asiaa.

Ensinnäkin työllisyyspaketin alla on valtavan tärkeä hakea ratkaisuja työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoon. Tätä työtä tähän tekee valtiosihteeri Martti Hetemäen vetämä työryhmä. Tämän rinnalla tietysti myös kannustinloukkutyöryhmän tulevat esitykset ovat hyvin tärkeitä, jotta kykenemme parantamaan työllistymisen ja työllistämisen kannustimia, joka tämänkin keskustelun perusteella on selvästi yksi Suomen talouden isoista haasteista.

Toiseksi innovaatorahoitus on hyvin tärkeä kysymys, ja tältä osin viittaa myöskin aikaisempiin edustaja Sarkkisen puheenvuoroon samoin kuin edustaja Harakan puheenvuoroon. Tämä liittyy tuottavuuden kehitykseen Suomessa. Innovaatorahoitus on Suomessa laskenut, siis julkinen rahoitus, vuodesta 2011 lähtien. Se ei ole pitkän päälle tervettä, vaikka Tekes ehkä trimmausta tarvitsikin alkuun. Nyt kansliapäällikkö Anita Lehtikosken työryhmä, jossa on sekä OKM:n että TEMin että VM:n edustusta, Tekes ja Akatemia, valmistelee esityksiä sekä innovaatio- että yliopistorahoituksen laadullisesta parantamisesta, rakenteellisesta parantamisesta että määrällisestä kohentamisesta. Meillä on varmasti yhteinen huoli tältä osin, niin kuin edustaja Harakka totesi, ja me pyrimme hakemaan siihen ratkaisuja puolivälitarkastelun yhteydessä.

Kolmas kysymys on muun muassa se, mihin edustaja Jokinen viittasi, eli matkailun kehittämistoimet. Asetin alkuvuodesta matkailun kehittämisryhmän, jossa ovat alan toimijat vahvasti mukana, ja se tulee tekemään esityksiä niin, että sen esityksistä voidaan ottaa vaa-
ri, kun valmistaudutaan tuohon kehysriiheen huhtikuussa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Ihalainen viittasi kuljetustukeen, joka on voimassa ensi vuoden osalta, vuonna 2017, nykypäätöksiin. Se on aina ollut määräaikainen, ja jatkosta voidaan päättää JTS-riihessä. Käsitykseni mukaan hallitus ei ole siitä luopumassa. En

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

yleensä neuvo seuraajaani, mutta pyrin tässä sitomaan seuraajani kädet, koska kuljetustuki on hyvin tärkeä väline alueellisen kehityksen näkökulmasta, ja Ruotsi käyttää siihen moninkertaisesti Suomea enemmän.

Edustaja Heikkinen kysyi Finnveran vientivaltuuksista. On juuri niin, että niitä nostetaan 8:sta 27 miljoonaan euroon, mikä on erittäin tärkeää laivanrakennusteollisuuden tilausten kannalta, metsäteollisuuden kannalta, televerkkotoiminnan kannalta. Tämän rinnalla on sitten toteutettu myöskin Team Finlandin uudistus yhden luukun periaatteella jo syyskuusta 2015 lähtien. Se on saanut hyvän vastaanoton pk-yritysten keskuudessa. Nyt jokaiseen maakuntaan tulee Team Finland -koordinaattori, joka kokoaa voimat maakunnassa ja osaltaan huolehtii siitä, että kasvuhakuiset ja -kykyiset yritykset pääsevät valtakunnallisen Team Finlandin piiriin, ja näin rakennamme ketjun maakunnista maailmalle ja vahvistamme kansainvälistymisen edellytyksiä. Kansainvälistymisen palveluseteli tulee osaltaan tukemaan tätä työtä siinä hengessä, mitä tehtiin tuon Tekesin innovaatioasetelin osalta.

Edustaja Juhantalo kommentoi Terrafamen näköaloja. Kiitän puheenjohtaja Juhantaloa sekä työstä budjetin eteen että myöskin rakentavasta suhtautumisesta Terrafamen osalta, samoin kuin oppositiopuolue SDP:tä. Voi todeta, että Terrafamen osalta historian painolastista johtuen on ollut hyvin kova urakka panna ympäristö ja työturvallisuus kuntoon ja nostaa kaivoksen operatiivinen toiminta kohti kannattavuutta. Tässä työssä ollaan nyt onnistumassa, se pitää viedä loppuun, mutta ollaan onnistumassa. On hyvin tärkeää, että yrityksen johto ja henkilöstö kokevat luottamusta valtiovallan taholta. Voin todeta, että heillä on täysi luottamus kaikessa suhteessa. (Puhemies koputtaa) Meillä on siellä yritysjohtamisen parasta A-ryhmää. Nyt Terrafame on iskussa ja myyntikunnossa, ja antaa tulosten aikanaan puhua puolestaan.

Puhemies Maria Lohela: Ja sitten ministeri Lindström, 5 minuuttia.

12.50 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Minä aloitan jaoston puheenjohtajan, edustaja Juhantalon, esille nostamasta kohtaanto-ongelmasta, myös kannusteloukuista, muutkin ovat tässä nostaneet sen esille. Ministeri Rehn tuossa jo totesi, että meillä on nyt työryhmiä näitä asioita pohtimassa. Me olemme tehneet toimenpiteitä asumisen suhteen, ja tietysti toinen semmoinen iso kannusteloukku aiheuttava asia on työmatkakustannukset. Nämä ovat ne kaksi selkeästi isointa asiaa, ja näihin pitää tietysti miettiä keinoja. Toisaalta sitten ulosoton puolella on tällaisia asioita, niihinkin me miettimme keinoja. Eli paljon on asioita menossa — valitan, että menee vähän turhan hitaasti, mutta toimenpiteitä toisiaan tehdään. Nämä ongelmat on tunnistettu, ja niihin halutaan tietysti puuttua, kantokyvyn mukaan.

Edustaja Filatov, ei vielä positiivista työttömyydessä. Totta kai näitä tilastoja on monenlaisia. Minäkin olen ymmärtävinäni tämän tilastoinnin sisältöä tavallaan ja sen, mitä siinä kerrotaan. Tämä pesti on minulle opettanut, miten niitä tilastoja myös luetaan. Koetan olla itse hyvin tarkka siitä, mitä julkisuuteen sanon, kun puhutaan työttömyydestä, työllisyysasteesta ynnä muusta.

Miksi katto järjestöille, kysyi edustaja Filatov, ja edustaja Essayah kiinnitti huomiota ihan samaan asiaan eli tähän 3 000 henkilötyövuoteen ja valtion maksamaan 100 prosentin palkkatukeen. Olen tämän asian aikaisemminkin sanonut, että me olemme aloittaneet näissä kohdin säästötoimenpiteet siitä päästä, mikä on valtiolle sitä kaikkein kalleinta. Se on

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

tämä 100-prosenttinen valtion maksama tuki. Sitä ei siis olla todellakaan ajamassa kokonaan alas, vaikka sellaistaikin uutisointia kuulee, mutta siellä on tämä katto, ja kaikki lähtee siitä, että kun joka paikasta on säästettävä, niin täältäkin säästetään — valitan, että näin on asianlaita.

Edustaja Jaskari puhui näkemyksestä työvoimapalveluiden monipuolistamisesta. Näkemys on se, että nykyiset TE- ja yrityspalvelut eivät ole pysyneet talouden ja työmarkkinoiden rytmissä mukana, joten tarvitaan reipas remontti. TE-toimistoissa, elyissä on paljon hyvää tekemistä, mutta se järjestelmä on jäänyt mielestäni liian jäykäksi — eikä ainoastaan minun mielestäni vaan myös hallituksen mielestä. Siellä on yksittäisiä palveluja liikaa, ne ovat hajallaan; asiantuntijaresurssit, osaaminen ovat vaikeasti liikuteltavissa. Tähän haetaan nyt vähän potkua, eikä ihan vähänkään, me odotamme siltä paljon, kun kasvupalveluiden kautta myös työvoimapalvelut tulevat tavallaan tähän keskusteluun mukaan, ne tulevat uusiksi toimijoiksi oikeasti tähän. Itse näen tämän positiivisena. Tietysti aina voidaan pelätä sitä, mitä tässä tapahtuu. Totta kai meidän tehtävämme on kertoa myös sinne kentälle, niille työntekijöille, jotka näissä asioissa työtään tekevät, mitä me olemme tekemässä, ajantasaisesti ja hälventää kaikkea sitä huolta, mikä on. Ja haluan korostaa, että edelleen viranomaispäätökset ovat jatkossakin viranomaispäätöksiä, ei niitä ulkoisteta mihinkään.

No, sitten tämä edustaja Kontulan esille nostama huoli siitä, että ei saa aikaa työkkäristä silloin kun on tarve. Koetin tuossa aloituspuheenvuorossani kertoa sen, että me tunnistamme sen, että me tarvitsemme lisäresursseja. Sinne on nyt se 17 miljoonaa annettu. Muistutan siitä kymmenen kohdan listasta, joka työmarkkinajärjestöjen kanssa yhdessä sovittiin. Siellä lukee yhtenä kohtana: "Työvoimapalvelujen riittävät resurssit turvataan." Se on vahva lupaus. Se tarkoittaa sitä, että se lähtökohta, kuten puheessani sanoin, on se, että työttömälle työnhakijalle tarjottavat palvelut perustuvat asiakkaan palvelutarpeisiin ja tukevat hänen työllistymistään, se on se lähtökohta. Minä toivon, että myös tätä sanaa levitettäisiin, koska on semmoista turhaa pelottelua. Minä ymmärrän nämä huolet ja palautteen, mikä teille tulee — niitä tulee, uskokaa pois, minullekin — enkä suhtaudu niihin ollenkaan yliolkaisesti.

Sitten omaehtoisen koulutuksen kulukorvaus, mitä edustaja Järvinen ja edustaja Meri nostivat esille. Siinä lähtökohta on säästö, myös siirto muualle, eli kun puhuin siitä jo tuossa aloituspuheenvuorossani, että näitä rahoja, mitä täältä säästetään, käytetään nyt siihen aktivoivaan toimeen eli palkkatukeen, starttirahaan, liikkuvuusavustukseen.

Ja tämä, mikä täällä myös nousi esille, edustaja Filatovinkin puheenvuorossa, kontrolli siitä, mihin kouluttaudutaan. Se on olennaista, että me haluamme tietää. Se on hienoa, että ihmiset ovat aktiivisia, se on hienoa, että he hakevat itse omaehtoisesti sitä koulutusta, mutta olisi hyvä, että tiedettäisiin, onko sillä alalla nyt sitten töitä vai ei. Kyllä siinä on tämäkin puoli, me haluamme tietää, missä mennään.

Edustaja Uotila, se on ihan selvää, että pitkäaikaistyöttömyys on liian suurta. No, minä voin mennä sitten häpeäpaaluun, mutta ainakin yritän tehdä kaikkeni, että pitkäaikaistyöttömyys tässä maassa pieneneisi.

Puhemies Maria Lohela: Sitten voidaan jatkaa debattia.

12.55 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömyys on todellakin se suurin huoli, mikä tässä on, ja sen vuoksi nuo järjestöjen resurssit ovat

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

merkittävät, koska ne ovat se taho, joka nimenomaan pitkäaikaistyöttömiä ja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia työttömiä työllistää. On aivan luonnollista, että yritykset ikään kuin kuorivat kerman päältä, koska ne haluavat tuottavimmat ja vähemmän aikaa työttömänä olleet työttömät, olipa kyse sitten palkkatuesta tai yhteisistä koulutuksista tai mistä tahansa.

Mutta vielä näihin haastatteluihin ja niiden resursointeihin. Koska on selvää, että kun haastatellaan tietyssä rytmissä ja koko ajan työttömiä tulee enemmän kuin se patja, joka meillä tilastoissa näkyy työttöminä, niin haastatteluja tehdään paljon paljon enemmän kuin mitä meillä on työttömiä. Kunnat ovat tarjoutuneet tässä kumppaneiksi. He tarjosivat ministerille sitä, että olisivat voineet tehdä haastattelut maksutta, koska joka tapauksessa he ovat tekemisissä pitkäaikaistyöttömyyden kanssa ja he ovat vetäneet näitä moniammatillisia palvelukeskuksia hyvin tuloksin. Kysyisin: miksi ihmeessä, ministeri, te olette suunnitellut sitä, (Puhemies koputtaa) että työvoimapalvelulaki puretaan ja että kunnat eivät jatkossa enää saa tuota tehdä, koska siinä häviää miljardi euroa?

12.56 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Uotila otti esille pitkäaikaistyöttömät, ja myös ministeri Lindström vastasi tähän pitkäaikaistyöttömien asiaan, ja Uotila kehotti hallitusta katsomaan peiliin siinä, että tätä asiaa ei ole hoidettu. Minun käsitykseni mukaan, kun puhutaan pitkäaikaistyöttömistä, olisi varsin rehellistä sanoa, että peiliin voisi kyllä katsoa monta muuta edellistäkin hallitusta. Ongelma on paha, ja siihen on syytä hakea lääkkeitä vähän pitemmällä sihdillä.

Pitkäaikaistyöttömät monta kertaa ovat jollakin tavalla jopa syrjäytyneet työmarkkinoilta. Monella saattaa olla sairauksia tai erilaisia syitä, minkä takia ei enää pääse työn syrjään kiinni, ja moni pohtii sitä, että he olisivat näitten sairauksiensa takia mieluummin eläkkeellä kuin rimpuilisivat työmarkkinoilla. Kysynkin ministeriltä: onko keskusteltu sosiaali- ja terveysministeriön kanssa siitä mahdollisuudesta, että henkilöillä, joilla epikriisi on paksu kuin Helsingin puhelinluettelo, olisi mahdollisuus siirtyä kunniallisesti eläkkeelle eikä tarvitsisi enää työvoimahallinnon pyörissä pyöriä?

12.58 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on tehnyt hyviä päätöksiä, joiden tulokset todellakin alkavat näkyä, ja hyvä niin.

Lisätekoja kuitenkin kaivataan, jotta Suomi vielä pääsisi paremman kasvun uralle. Yksi kohderyhmä tässä on Suomessa nopeasti kasvava yksinyrittäjien ryhmä — heitä on tällä hetkellä 150 000. Pari päivää sitten te, ministeri Lindström, otitte vastaan selvityksen itsensä työllistävien yrittäjien työttömyysturvan kehittamisestä. Siinä keskeiset ehdotukset liittyivät yksinyrittäjien työttömyysvakuutusturvan parantamiseen yhdistelmävakuutuksella sekä pää- ja sivutoimisuuden tulkintaan. Miten tätä selvitystä aiotaan nyt hyödyntää jatkovalmistelussa, ja milloin tästä voidaan saada jotain konkreettista tulosta?

12.59 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elinkeinoministeri Rehn totesi tässä salissa 22. päivä marraskuuta kuluvaa vuotta, että Terrafamen kumppaniksi haettu sijoittajakandidaatti tekee aina hyvin tarkan ja tinkimättömän arvion Terrafamen taloudellisesta tilanteesta, ympäristövastuista ja tuotteiden hintakehityksestä tehden niiden nojalla mahdollisen tarjouksensa. Nyt vahvimpana sijoittajakandidaattina pidetty Audley Capital -sijoitusrahasto on tehnyt hyvin tarkan ja tinkimättömän arvion ja vetäytynyt hankkeen rahoituksesta. Jos Talvivaaran kaivos on liian suuri riski sijoittajalle, niin

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

minkälainen, kuinka suuri ihme tarvitaan, että uusi, ulkopuolinen rahoittaja jostain voisi löytyä?

12.59 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On rohkaisevaa, että kilpailukykysovimuksen ja monen muun toimen ansiosta maamme taloudessa on ruvennut tapahtumaan positiivisia asioita.

Uusiutuva energia tarjoaa tälle maalle lähes rajattoman mahdollisuuden kehittää kansantaloutta positiiviseen suuntaan. Se vaikuttaa tuontien energian vähenemiseen, ja se vaikuttaa kotimaisen metsäteollisuuden koneiden valmistukseen. Tämän ongelman, mikä on ollut Venäjältä tulevan hakkeen myötä, kaikki tunnustavat, samoin Venäjältä tuleva puu on ongelma, koska sille vielä maksetaan kaiken kukkuraksi parempaa hintaa kuin suomalaiselle puulle. Nyt, ministeri Rehn, te olette ansiokkaasti käynnistänyt tässä asiassa tutkimuksen, jolle annan erittäin suuren arvon, koska moni koneurakoitsija, joka hakerintamalla toimii, on joutunut pistämään firman seis eli myymään koneet pois: kymmenien miljoonien omaisuudet ovat menneet käytännössä lähes nolla-arvoisina markkinoille, kun ei ole markkinoilla ostajaa. Samoin piensahat joutuvat ongelmiin, kun valtavat kuori- ja hakekasat seisovat käyttämättömänä. Milloin, arvoisa ministeri Rehn, tämä tutkimus valmistuu, koska tämä asia on tulenpolttava ja aiheuttaa koko kansantaloudelle ja metsäalalle suuria ongelmia?

13.01 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin olen huojentunut, kun kuulin tuon ministeri Rehnin vastauksen tähän kuljetustukseen liittyen. Se on nimenomaisesti näin, että meillä Lapin erityisolosuhteet, kuten arktinen ilmasto, pitkät etäisyydet ja harvat asutukset, johtavat siihen, että meillä on korkeat kuljetuskustannukset. Ruotsin pohjoisten alueiden yritykset saavat tällä hetkellä kohtuutonta kilpailuetua siitä, kun niillä on Suomeen verrattuna moninkertainen kuljetustuki. Pienille ja keskisuurille yrityksille suunnatun kuljetustukijärjestelmän tavoitteena on alentaa syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle aiheutuvia lisäkustannuksia näistä pitkistä kuljetusmatkoista. Toivon kyllä kernaasti, että tämä jatkuu ja mieluiten vähän korotettuna, eli tällä hetkellä on koettu, että sen kattamisala on liian suppea.

Toisena asiana ottaisin matkailun. Meillä Lapissa eletään kovaa buumia: 9 prosenttia on Lapin matkailun kasvu. Se on tietänyt pitkäjänteistä työtä, ja kyllä tämä on yksi meidän teollisuuden haaroista, näin voi sanoa, mutta se on myös hyvin suhdanneherkkä ala. Eli nähtiin muutama vuosi sitten, kuinka venäläisten tulo kertarysäyksestä loppui kuin seinään. (Puhemies koputtaa) Eli tältä osin tehdään pitkäjänteisesti töitä.

13.02 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Biotalous, kotimainen energiapolitiikka biopolttoaineineen perustuu kotimaisiin Luken laskelmiin, joissa oletetaan, että metsä kasvaa vuodessa 104 miljoonaa kuutiota ja se mahdollistaa yli 80 miljoonan hakkuut vuodessa tulevaisuudessa. Nyt kuitenkin komissio on eri mieltä, ja heidän mukaansa metsät tulevat Suomessa kasvamaan vain 88 miljoonaa kuutiota, eli ero on kyllä valtava: se on 16 miljoonaa kuutiota, ja ilmastopolitiikkaa ajatellen se tekee 20 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Minä kysyisin elinkeinoministeri Rehniltä: Mistä teidän mielestänne johtuu, että nämä laskelmat eroavat niin valtavasti, koska Suomessa ne on tehty ammattitaidolla ja nimenomaan Suomen metsien todelliset olosuhteet huo-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

mioon ottaen? Ja koska tässä on kyseessä autonominen Suomen metsäpolitiikka, niin mitä tälle asialle voidaan komission suuntaan tehdä?

13.03 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiontalous tulee pysymään vakavasti alijäämäisenä niin kauan kuin työttömyys on korkealla ja työllisyysaste on matala. Niin kauan kuin valtiontalous on vakavasti alijäämäinen, leikkaukset tulevat jatkumaan riippumatta tulevaisuuden hallituspohjista. (Eduskunnasta: No jotain on ymmärretty!)

Jotta työllisyystilanne saadaan parannettua, niin kaikki panokset tulee laittaa siihen, että työmarkkinat saadaan joustamaan kunnolla. Kun on epävarmuutta tulevaisuudesta, ei uskalleta sitoutua. Tarvitaan aivan toisenlaista joustavuutta, paikallista sopimista. Mutta se on toteutettava oikeudenmukaisesti, ja se on tehtävissä oikeudenmukaisesti. Mutta jos tässä epäonnistutaan, niin leikkaukset tulevat jatkumaan ja niistä kärsivät kaikista eniten pienituloiset, epävarmassa elämäntilanteessa olevat sekä työttömät, joilla — tässä lainatakseni nyt tuoretta Nobel-voittajaa — tulisi olla oikeus työhön. Kaikki panokset työmarkkinoiden joustavuuteen.

13.04 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun ministeri Rehnille kiitokset ahkeruudesta, ja muistutan teitä siitä, että pitkäaikaisella edustajalla on mahdollisuus osallistua ainakin eduskunnan jalkapallojoukkueen kansainvälisiin otteluihin edellyttäen, että olette siinä kunnossa. (Naurua)

Arvoisa puhemies! Tämä joustavuus: Yksi elementti siinä olisi käytettävissä, ministeri Lindström. Se oli eduskunnan ja hallitusohjelman ansiota, että maahan luotiin merkittävä vuorotteluvapaajärjestelmä, johon parhaimmillaan vuodessa on osallistunut yli 20 000 työntekijää. Työtön, pitkäaikaistyötön on päässyt tekemään oikeaa työtä. Pitäisin nyt erittäin tärkeänä, että kun kehysriihi tulee ja tämä pitkäaikaistyöttömien määrä on räjähdysmäisesti kasvanut, niin arvioisitte nyt vuorotteluvapaan ehtojen kiristymistä. Antaisin teille (Puhemies koputtaa) suuren arvon, jos ottaisitte tämän asian vakavasti esille. (Puhemies koputtaa) Toimittahan näin?

13.05 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kun olen tätä keskustelua kuunnellut, niin täytyy nyt todeta, että menee vähän kiittelyksi, nimittäin haluan kolme kiitosta lausua.

Yksi niistä on edustaja Vartialle tästä paikallisen sopimisen ja työmarkkinointien joustavuuden lisäämisestä. Se on minustakin välttämätöntä, että me siihen suuntaan etenemme, jotta näitä ongelmia voitaisiin ratkoa.

Toinen kiitos on sitten valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaoston puheenjohtajalle ja koko jaostolle myös. Hän tuossa mainitsi, että siellä on kiinnitetty huomiota matkailun mahdollisuuksiin ja lähdetty lisäämään rahoja Visit Finlandin toimintaan, mikä minusta on aivan erinomaista. Toivoisin vielä, että Visit Finland loisi nyt sellaisia työkaluja, että myös siellä, missä nyt matkailun kasvu on kaikista nopeinta, Lapissa, pystyttäisiin parhaalla tavalla käyttämään niitä.

Kolmas kiitos ministeri Rehnille, aivan erinomaista on kuulla teidän näkökulmanne ja evästyksenne kuljetustuen jatkumisesta myös seuraajallenne. Kiitos tästä työstä, mitä olette tehnyt ministerinä.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

13.06 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Tilastokeskuksen mukaan nuorten 15—24-vuotiaiden työttömyysaste oli lokakuussa 17,1 prosenttia. Samaan aikaan yleinen työttömyysaste oli 8,1 prosenttia. Syrjäytyneiden nuorten tarkkaa lukumäärää on vaikea arvioida, mutta esimerkiksi EVA, Elinkeinoelämän valtuuskunta, on arvioinut, että heitä on 50 000. Varsinkin miehet ja maahanmuuttajataustaiset nuoret ovat suuremmassa vaarassa syrjäytyä, ja suurena syynä näiden ryhmien syrjäytymiseen on koulutuksen puute. Kun tehokkaita keinoja siis löytyy tämän syrjäytyneisyyden ja työttömyyden vähentämiseksi, niin kysyn, miksi hallitus on panostamisen sijaan leikannut lyhytnäköisesti muun muassa koulutuksesta, työpajatoiminnasta ja etsivästä nuorisotyöstä.

13.07 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Vartialle. En tiedä, onko hän sosialisti tai kapitalisti, mutta ainakin hän on realisti.

Mitä tulee tähän edustaja Rehnin puheenvuoroon, niin me nimenomaan olemme lisäämässä työssäoppimista tämän koulutussopimuksen myötä. Ekonomistitohtorit Bengt Holmström, Vesa Vihriälä ja Sixten Korkman kirjoittivat viime elokuussa selityksiä siitä, miksi Suomen vienti ei vedä. Tohtorit sanoivat, että me suomalaiset epäilemme omia kykyjämme, kaihdamme riskejä emmekä ymmärrä ottaa oppia muiden kokemuksista. Suomi keikkuu raaka-ainepohjaisten suuryritysten varassa. Suomessa on korkea henkinen pääoma, mutta miten sen saisi kertaantumaan suurempana vientinä? Miten Suomesta saataisiin houkutteleva investointikohde? Miten me saisimme Suomen yritystoiminnan muistutamaan enemmän Ruotsia? Ruotsalaiset ovat aina olleet parempia myymään kuluttajille. Tätä kysyisin ministeriltä.

13.08 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousrikollisuus ja harmaa talous aiheuttavat Suomelle 6,5 miljardia menoja joka ikinen vuosi. Verotiedoista puolestaan ilmenee, että suuret konsernit maksavat ulkomailla veroparatiiseissa oleville tytä- ja emoyhtiöilleen konserniavustuksia, joihin kukaan ei puutu. Näiden avustusten verovähennyskelpoisuus on sidottu lakiin, siten että molempien osapuolten eli saajan ja maksajan täytyy olla samassa maassa. Näin ei kuitenkaan ole, sen takia että Suomessa tämä kyseinen laki on vuodelta 1986, ja tämä on omiaan kasvattamaan ja pitämään yllä kaverikapitalismia. Eikö nyt olisi jo aika puuttua tähän asiaan ja sulkea tuo porsaanreikä laista, jotta tämä ainakin miljardi, joka Suomesta joka ikinen vuosi virtaa veroparatiiseihin, sinne Caymansaarille, saataisiin kotiin kotimaiseen teollisuuteen ja kotimaisen työttömyyden hoitoon?

13.09 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vartia puuttui siihen, mihin pitäisi kaikkien muidenkin puuttua. Jos Suomessa on todennäköisesti maailman jäykimmät työmarkkinat, sen seurauksena on ilman muuta niiden ihmisten työttömyys ja sen pitkittyminen, jotka joutuvat työmarkkinoiden ulkopuolelle. Laki saattaa olla hyvä niille, joilla on hyvä onni tai jostain syystä sellainen työkyky, että he pysyvät markkinoilla. Saksa oli suunnilleen 20 vuotta samassa tilanteessa kuin Suomi. Siellä tehtiin perusmuutos, ja asiat Saksassa ovat aivan toisella tasolla. Hallitusohjelmassa puhutaan paikallisesta sopimisesta. Eikö edes sen suhteen voisi jotain tehdä?

13.10 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon äskeiseen totean vain, että ei varmasti ole maailman jäykimmät työmarkkinat Suomessa. Tämä on aivan

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

väärä luulo. Esimerkiksi mitä tulee työsuhdeturvaan, niin esimerkiksi Saksassa yritykset laittaessaan väkeä pellolle joutuvat yrityksinä maksamaan valtavat summat irtisanotuille työntekijöille. Meillä se on kollektiivista suojaa, mitä tarjotaan, ja sitäkin ollaan voimakkaasti heikentämässä.

Arvoisa puhemies! Ministeri Rehnille: Pelaaajasopimus ei ole katkolla, mutta kuitenkin rohkenen pikkasen kyseenalaistaa teidän äskeisen sanomanne, että Terrafame on onnistumassa, Terrafame on iskussa, Terrafame on myyntikunnossa. Voivatko nämä pitää ihan oikeasti paikkaansa silloin kun yhtiö käsitykseni mukaan tuottaa edelleen 10 miljoonaa euroa tappiota vuodessa ja siinä tappiossa tuskin on kaikki kustannukset elinkaaren mukaan niin ympäristövastuiden kuin muidenkaan vastuiden osalta? Sen vuoksi viime perjantaina äänestettiin täällä, että olisi pitänyt vaatia pääministerin ilmoitus Terrafamen taloustilanteesta, jotta eduskunta olisi saanut varmasti oikeaa tietoa pääministerin vastuulla.

13.11 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimista riippuu paljolti se, miten meillä riittää rahoitusta hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin, ja sen takia on erinomaisen hyvä, että meillä on tehokkaat ministerit, jotka vievät eteenpäin näitä uudistuksia. Täällä on lähes kaikesta meillä yhteinen näkemys, muutamia pieniä näkemyseroja.

Terrafamesta sanon, että odottakaa ja luottakaa. Ei ministeri tuollaista kertoisi, jos hänellä ei olisi kovaa maata jalkojen alla. Mutta ei pidä joka kyselytunnilla taikka tilaisuudessa lähteä näin ison ja tärkeän hankkeen osalta vetämään mattoa alta.

En halua tätä ilmapiiriä pilata, mutta sanon vain sen, että SDP on täällä kritisoinut tätä innovaatorahoitusta, mutta teidän vaihtoehtobudjetissanne otetaan Sitralta 300 miljoonaa pois kertaluentoisesti pääomaa ja te annatte omassa vaihtoehtoesityksessänne 60 miljoonaa Tekesille. (Sirpa Paateron välihuuto) — Talousarvioesityksen numero 10, mitä esitätte. — Elikkä Ojalan laskuopin mukaan 250 miljoonaa vähemmän on teillä ensi vuonna innovaatorahoitukseen kuin mitä hallituksen esityksessä.

13.12 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ihan käsittämätöntä. Hallitus aikoo myydä omaisuutta vähintään 1,6 miljardilla eurolla, todennäköisesti jopa 2,4 miljardilla eurolla, mutta kun me olemme esittäneet, että pannaan tase töihin noin 350 miljoonan osalta, niin se ei millään näytä käyvän. Tätä logiikkaa minä en millään ymmärrä.

Mutta nyt kun keskustellaan työllisyydestä, niin minä kysyisin sitä, olisiko nyt aika kuitenkin miettiä, toimiiko tämä lähes kahden vuoden savotta, joka työministeri Lindströmiläkin on ollut. Minä toivoisin, että muut hallituspuolueetkin kannustaisivat ministeriä siinä, että eivät tässä kerta kaikkiaan nyt tulokset ole sellaisia, että näillä valmiilla sabluunoilla, ratkaisuilla voidaan mennä. Työllisten määrä ei ole lisääntynyt ja työllisyysaste jää ensi vuoden tasolle, ja tämä on aika karua kieltä, joka löytyy myöskin valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä. Lisäksi hallitus uskoo valtavan kovasti yksityisten markkinoiden voimaan ja siihen, että julkiset ja kolmas sektori eivät pystyisikään tuottamaan tulosta. Tätä minä ihmettelen, että miksi ollaan siinä (Puhemies koputtaa) tilanteessa, että työllisyyspalveluille tulisi yhtiöittämispakko. Miksi?

13.14 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme hyvin mielenkiintoista aikaa. Pitkä, synkkä aika on takana ja valonpilkahdukset työllisyydes-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

sä ja taloudessa ovat selvästi kirkastumaan päin. (Välihuutoja) Se perustuu siihen, että hallitus on toteuttanut, ja erityisesti te kaksi ministeriä, erinomaista elinkeino- ja työllisyyspolitiikkaa, joka on luonut pohjaa sille kasvulle, johon nyt olemme päässeet.

Ministeri Rehniä on tässä syytä kiittää tekemästänne työstä. Samalla kysyn, että kun nyt vaihtuu vuosi, niin oletteko kanssani samaa mieltä, että nyt vasta alkavat kunnolla hallituksen talous-, vero- ja työllisyyspoliittiset toimenpiteet purra, ja näettekö, että tilanne on ensi vuonna jo selkeästi paranemassa vielä siitä, mitä se nyt on, kun muun muassa työllisyysmiljardit käytetään aktiivisesti ja elinkeinopolitiikkaan panostetaan.

13.15 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli todellakin hyvä kuulla se, että tuo Itä- ja Pohjois-Suomelle tärkeä kuljetustuki jatkuu. Pidetään huolta täällä yhdessä, että näin tapahtuu. Toinen lupaus, jonka annoitte, että tämä puru- ja kuorikysymys sahoilla ratkaistaan marraskuun aikana, ei ole toteutunut.

Mutta nyt haluan kiinnittää huomiota tähän kysymykseen matkailusta. On tärkeätä, että tämä asia on otettu esille. Siinä ei kuitenkaan auta pelkästään se, että Visit Finlandille on annettu pieni määräraha. Me tarvitsemme Suomessa aktiivisen strategisen matkailuohjelman, jolla me kartoitamme kaikki ne vahvuudet, mitä meillä on. Tämä on myös mahdollisuus eri alueille. Sellaista työtä me emme Suomessa valitettavasti vielä ole tähän mennessä tehneet.

13.16 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä kuljetustuesta minäkin haluaisin kysyä. Ensiksi, olen tietysti tyytyväinen siihen, että se jatkuu, mutta kun sitä on arvosteltu lähinnä vaikuttavuuden pohjalta, että sillä ei olisi paljoa vaikutusta, niin olisin kysynyt ministeri Rehniltä siitä, onko suunnitelmissa, että sitä voisi uudelleen suunnata sillä tavalla, että sillä olisi vaikuttavuutta lähinnä vientiyrityksiin tai oikeastaan pienemmälle alalle pohjoiseen ja itään ja sitten niin, että sillä olisi vaikuttavuutta satamakuljetuksiin ja tämäntyyppisiin, mitä on esitetty pari vuotta sitten.

Työllisyysasteesta olisin tuonut esille sen, että meidän työllisyysasteemme on huomattavasti pienempi kuin muualla Pohjoismaissa ja pienempi kuin Saksassa, ja se johtuu siitä, että meillä ovat lähinnä nuoret naiset enemmän poissa työelämästä ja yli 50-vuotiaat miehet. Mutta sitten on meillä myös tällainen kohtaanto-ongelma, jossa esimerkiksi Kainuussa metallimiehistä on pulaa, yli 400 työpaikkaa olisi avoinna, mutta samalla myös Lounais-Suomessa (Puhemies koputtaa) lähtien Turusta Uuteenkaupunkiin. Mitä tämän eteen voidaan jatkossa tehdä?

13.17 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kasvun tielle on todellakin lähdetty, mutta lisää näitä kasvun keinoja tarvitaan ja kannustimia ennen kaikkea itsensä ja muitten työllistämiseen. Erityisen hyvä on se, että hallitus on ollut aktiivinen ja lähtenyt liikkeelle itsensä työllistävien osalta, ja ennen kaikkea, että palkkatyön ja perinteisen yrittäjyyden välimaastossa voidaan liikkua ja kannustetaan siihen itsensä työllistämiseen. Tämä varmasti auttaisi myös niitä kotiäitejä, ja ennen kaikkea sitten saataisiin myöskin niitä isiä hoitamaan sinne kotiin niitä lapsia, jotta myöskin lapset pääsevät olemaan vanhempiensa kanssa mutta että molemmat vanhemmat pääsevät sitten sinne työmaailmaan sitä uraa rakentamaan.

Tärkeätä on se, että työttömyysturvan käyttö on saatu palkkatukeen ja starttirahaan ensi vuoden alusta. Se on hyvä. Mutta erityisen tärkeää olisi ansiosidonnaisen käytön laajenta-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

minen. Tämä olisi näille osaajille todella tärkeää. Tässä työmarkkinajärjestöillä on iso rooli, ja toivon, että tässä edetään. Mikä tässä näyttää tilanne olevan?

13.18 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään ilmestyi Alma Median tutkimus, jonka mukaan 80 prosenttia suomalaisista kokee maan ilmapiirin ahdistavana. Tämä on hyvin pysäyttävä tutkimustulos. Siellä taustalla on varmasti osittain se, että nyt on eletty pitkään talouden taantumaa ja pitkäaikaistyöttömien määrä, erityisesti pitkittynyt pitkäaikaistyöttömyys, on Suomessa huipussaan. Mutta on myös niin, että ihmiset kokevat ahdistavana hallituksen leikkauspolitiikan. Se on kohdistunut erityisesti työttömiin. On lisätty työttömiin kohdistuvia sanktioita, ja hallitus on omilla toimenpiteillään kasvattanut työttömyyttä. On leikattu julkista sektoria ja ikään kuin suljettu korvat ihmisten hätähuudoilta.

Kysyn paikalla olevilta ministereiltä: Miten te reagoitte tähän tänään ilmestyneeseen tutkimukseen? Eikö se pitäisi huomioida esimerkiksi siinä politiikassa, jota täällä työvoimapalveluiden (Puhemies koputtaa) ja työttömyyden vähentämisen puolella tehdään? (Ben Zyskiewicz: Kun te olitte hallituksessa, tuli 100 000 lisää työtöntä!)

13.19 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että nyt olisikin tärkeätä, edustaja Alanko-Kahiluoto, että me Suomi 100 -vuonna yhdessä innostumme ja yhdessä kannustamme, yhdessä teemme ja luovumme tästä latistamisesta ja "mikään ei ole mitään" -asenteesta, mitä tekin, edustaja Alanko-Kahiluoto, täällä minusta aika usein edustatte. (Eduskunnasta: Juuri näin!)

Todellakin, kuten edustaja Kankaanniemi sanoi, nyt alkaa hallituksen politiikka todella vaikuttaa. Tämä on kasvun budjetti, kasvun pääluokka, minä uskon näin. Miksi meillä Uudessa kaupungissa tehdään autoja nyt paljon enemmän? Miksi tehdään laivoja? Se on siksi, että suomalaisella työvoimalla on osaamista. Siihen se perustuu hyvin pitkälle. Nyt tämä on iso haaste myöskin koulutukselle ja työvoiman liikkuvuudelle. Tässä tiedustelenkin, miten TEM yhdessä OKM:n kanssa vastaa tähän haasteeseen, että koulutettua työvoimaa riittää koko Suomessa niillä kasvualoilla, joita nyt on edessä.

13.20 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kyllä se on näin, niin kuin edustaja Ala-Nissilä tässä todisti, kuten sanotaan "yhdessä, tillsammans", kaikki on meidän omissa käsissämme. Taloudessa näkyy vaimeata kasvua, mutta silti, meillä on kasvua olemassa: tuotanto-, tilauskannat vahvistuvat, yksityinen kulutus ja investoinnit tukevat kasvua. Okei, työllisyystavoite on hieman haasteellinen. Meidän pitäisi saada lisää palvelualan työpaikkoja, ennen kaikkea kannustinloukkuja pois. Mitä näille tavoitteille kuuluu?

Entäs sitten nämä kasvu- ja innovaatiopanostukset, minkälaisia panostuksia on tulossa? Talouspolitiikan kulmakivet toimivat aivan hyvin. Julkisen talouden säästöohjelma toimii. Kilpailukyky sopimus tuli maaliin, kiitos siitä. Mutta entä mitä kuuluu säädösten sujuvoittamiselle? Minkälaisia toimenpiteitä teidän hallinnonalallanne on tulossa? Sitten totean: kasvua, työllisyyttä ja luottamusta lisäävä kehyspäättös pitää saada aikaan.

13.21 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä KD:kin on huolissaan siitä, ettei panosteta tarpeeksi paljon tutkimus- ja innovaatiotoimintaan, mutta enemmän, vielä enemmän olemme huolissamme siitä, että vaikka meillä on Suomessa pal-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

jon osaavia yrityksiä — kyllä Suomen insinööritkin edelleen osaavat, vaikka me hävisimme tämän Nokia-puhelinkisan muille maailman toimijoille — niin se, mikä on meidän heikkoutemme tällä hetkellä, on, että vaikka suomalaiset tekevät hyviä tuotteita, niin yritysten on vaikea markkinoida ja brändätä itseään globaaleja markkinoita varten. Kysyisin siksi hallitukselta, millaisia panostuksia aiotte tehdä tämän asian eteen, että auttaisitte yrityksiä paremmin markkinoinnissa.

13.22 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lindström, totesitte tässä aikaisemmin tänään, että te säästätte työpajatoiminnasta ja järjestöjen palkkatukitoista sen takia, että pitää säästää. Te siis kohdistatte säästöt niihin nuoriin, jotka tarvitsevat osaamiseen tukea ja elämänhallintaan tukea, jotta he tulevaisuudessa myös työllistyisivät.

Kysyisin teiltä, oletteko tehneet vaikuttavuusarviointia siitä, mitä nämä säästöt yhteiskunnalle maksavat, kun te säästätte näistä ihmisistä. Valtakunnallinen työpajayhdistys on tehnyt selvityksen tästä, ja me totesimme, että meillä on noin 36 000—50 000 nuorta, jotka ovat yhteiskunnan ulkopuolella. Jokainen heistä maksaa yhteiskunnalle reilu miljoona euroa, arviolta 1,4 miljoonaa euroa. Nyt tällä hetkellä meillä on noin 15 000 nuorta työpajoissa, ja jos näistä 15 000 nuoresta edes sata kouluttautuisi, saisi tutkinnon itselleen ja menisi töihin, (Puhemies koputtaa) työmarkkinoille, niin sillä 150 miljoonan euron panoksella, jonka hallitus nyt laittaa, nämä...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Elovaara.

...sata nuorta jo kompensoivat sen teidän antamanne rahoituksen. [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

13.23 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministereille kiitos esityksistä ja ministeri Rehnille erittäin hyvää jatkoa uudessa virassa myös.

Edustaja Juhantalo nosti esille matkailun, mikä on todella tärkeää tulevaisuudessa. Taloudessa näkyy valonpilkahdusta, ja siitä on pidettävä kiinni ja lisättävä näitä valonpilkahduksia. Yrittäjävähennys, maksuperusteinen alvi, sukupolvenvaihdosuudistus, nämä ovat niitä oikeasuuntaisia asioita, mihin ollaan menossa ja mitkä tuottavat työpaikkoja.

Työttömien määrä on vähentynyt. Työn tekemisen pitää olla kannattavampaa kuin työttömänä olemisen. Tämä on perusasia, josta uskoisin kaikkien meidän olevan samaa mieltä. Pitkäaikaistyöttömien tilanteeseen ministeri Lindström on paneutunut erittäin syvällisesti, ja minä kysyisinkin kannustinloukuista. Kun olette tavannut kansalaisia tuolla turuilla, maailman turuilla, mitä mieltä he ovat siitä, haluavatko he töihin ja kannustinloukkujen poistamisen? Ja sitten vielä työntekijöitä kotimaasta Uudenkaupungin autotehtaalle ja telakalle: miten siitä pidetään kiinni, että ammattitaitoiset löytyvät täältä kotimaasta?

Puhemies Maria Lohela: Sanoin äsken "edustaja Elovaara", ilmeisesti vähän epäselvästi. Sanotaan nyt uudestaan: edustaja Elovaara. (Ritva Elomaa: Kiitos! — Naurua)

13.25 Tiina Elovaara ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! Ja kiitos kollega Elomalle hyvästä puheenvuorosta ja reagointikyvystä.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä on hyvin vaikea profiloitua työväenpuolueeksi, vaikka erityisesti perussuomalaiset ja demarit ovat ainakin yrittäneet ajaa työväen asioita. Tämä on vaikeaa siksi, että pian lähes satavuotias Suomi on vaikeassa tilanteessa, siinä tilanteessa, missä monet muutkin länsimaat tällä hetkellä ovat. Perinteiset teollisuusalat ovat murroksessa, ja oma huoleni kohdistuu erityisesti haja-asutusalueisiin, niihin paikkakuntiin, joista kuolee tällä hetkellä työpaikkoja. Kysyisinkin arvoisilta ministereiltä, miten me voisimme käydä kestävämpää poliittista keskustelua ja tarttua paremmin niihin todellisiin hätähuutoihin, joita ympäri Suomea saamme. (Puhemies koputtaa) Olemme nähneet esimerkiksi, mitä tapahtui Yhdysvalloissa, kun haja-asutusalueita ei huomioitu: (Puhemies: Aika!) 3 miljoonaa rekkakuskia ja Trump voittivat.

13.26 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rakentavuudestaan tunnettu vasemmistoliitto esittää varjobudjettinsa osana digitaalista työkalupakkia, aivan uutta yritystuen muotoa, joka tarjoaisi keskeisimmät digitaaliset työvälineet yrittäjille siinä vaiheessa, kun yritys on nupullaan tai ollaan tekemässä yritystoimintaa osa-aikaisesti. Tämä olisi harmonisoituna viranomaisjärjestelmiin. Koska digitaalisten palvelujen skaalaus kustannukset ovat verraten pieniä, me saisimme pienellä rahalla ison, rahanarvoisen yritystuen siihen kohtaan yritystoimintaa, johon muut meidän yritystuen muodot eivät yllä ja jossa yrityksen riskit ovat silti kaikkein suurimpia. Minä kysyisinkin: kuinka tarkkaan ministerit ovat ehtineet perehtyä tähän meidän nerokkaaseen ajatukseen, ja missä vaiheissa valmistelutyöt ovat?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Anttila, ja sitten ministereille mahdollisuus vastata.

13.27 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn niihin puhujiin, jotka täällä ovat todenneet, että nyt orastava kasvu on alkanut ja meidän pitää kaikin toimin tukea tätä kehitystä. Hallitushan on tehnyt merkittäviä toimenpiteitä, jotta tämä tilanne muuttuisi parempaan suuntaan. Minusta kilpailukykyopimusta emme tarpeeksi edes kiitä — se on kerta kaikkiaan uudenlainen avaus siitä, että siinä myöskin palkansaajat ovat ottaneet merkittävästi vastuuta kilpailukyvyn parantamisesta.

Ilmastonmuutos haastaa meidät, ja siihen liittyy energiapolitiikka ja biotalous, ja siinä ollaan tietyllä tavalla saamassa hyviäkin tuloksia aikaan. Mutta mielelläni kuulisinkin, miten elinkeinoministeri näkee nyt tämän hiilinieluongelman, joka meillä on komission kanssa. Onko siihen mahdollisuus saada ratkaisuja? Ja viimeisenä, ennen kiitoksia: Team Finland -toimintaa elinkeinoministeriö on lähtenyt ihan oikealla tavalla uudistamaan. Mutta kysymys kuuluu: Säilyvätkö vientiasiamiehet vai eivät? Heitä eniten vievät yrittäjät arvostavat. — Ja elinkeinoministerille kiitokset.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, 5 minuuttia.

13.28 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Gustafssonia kauniista sanoista ja yritän pysyä yhtä hyvässä kunnossa kuin edustaja Gustafsson itse, mikä ei ole helppoa. (Oikealta: Sulla on aikaa harjoitella!) Mutta ehkä tapaamme keski- viikkoamuaisin Eduskunnan urheilukerhon harjoituksissa, tai sitten tervetuloa joukkueeni

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Sopan elikkä Pallokentän Sosiaalipalloilijoiden treeneihin, joka kotouttaa sekä mamuja että meitä stamuja.

Edustaja Uotila ja myöskin edustaja Aalto viittasivat Terrafameen. Tältä osin totean vain, että neuvottelut ovat tällä hetkellä käynnissä. En kommentoi yhtiöiden nimiä neuvottelutaktisista syistä, mutta totean vain ennen kaikkea edustaja Uotilalle, että eiköhän nämä neuvottelut saada valmiiksi ennen kuin pelaajasopimukset ovat kevättalvella katkolla. Tämä on iso kysymys Pohjois-Suomelle ja Kainuulle, jossa Terrafame edustaa kaiken kaikkiaan yli 10 prosenttia kansantuotteesta ja hyvin merkittävää työllistäjää, 1 500 työpaikkaa. Mutta ehkä olen tässä suhteessa jäävi, koska pidän Nälkämaan laulua kaikkein komeimpana maakuntalauluna Suomessa, totta kai, yhdessä Kymmenen virran maan kanssa. (Eduskunnasta: Mites se Savolaisten laulu?) — Savolaisten laulu on myöskin komea, mutta kyllä musikaalisesti mennään enemmän tuonne pohjoisen suuntaan, tai Katupoikien laulu yhtä lailla meillä Stadissa.

Edustaja Kankaanniemi kommentoi ensi vuotta 2017 verrattuna tähän vuoteen. Se on totta, että hyvin monet toimet alkavat vaikuttaa ensi vuonna, ja se on rohkaisevaa, ja se luo pohjaa paremmalle talouskehitykselle. Tämä koskee nyt hyväksyttävää budjettia, joka tukee talouden kasvua, ja tämä koskee kilpailukyky sopimusta, jonka merkittävin vaikutus tullaan näkemään ensi vuoden mittaan ja tulevina vuosina, ja tämä koskee myös energiastrategiaa, jonka monet toimet, kuten kärkihanketuki ja monet ratkaisut, jotka liittyvät pidemmällä sihdillä, tulevat vaikuttamaan jo ensi vuodesta lähtien.

Edustajat Turunen ja Hoskonen kysyivät ja kommentoivat metsähaketta sekä puuta ja kuorta. Nämä ovat hyvin tärkeä osa Suomessa kehittyvää uutta biotaloutta. Energia- ja ilmastostrategia lisää nimenomaan metsähakkeen mutta samoin myös purun ja kuoren käyttöä biopolttoaineena, ja tämä lisäys tulee olemaan kaikkiaan noin 3—4 miljoonaa kuutiota vuoteen 2030 mennessä. Puuta ja kuorta voidaan hyödyntää myös pien-CHP:n puolella elikkä sähkön ja lämmön yhteistuotannossa, pientuotannossa, joka on osa ehdotettua teknologianeutraalia tuotantotukea.

Selvitysten pohjalta ja niiden osana työ- ja elinkeinoministeriö arvioi jatkuvasti vaikutuksia tulevaan kehitykseen. Tältä osin olen varma siitä, että tuleva elinkeinoministeri Mika Lintilä varmasti seuraa tarkasti ja arvioi mahdollisia toimia.

Edustaja Hassi aikaisemmin viittasi älysähköverkkoihin ja akkujen varastointiteknologiaan. Olen ihan samaa mieltä siitä, että nämä ovat hyvin keskeisiä osia Suomen kansallista energiastrategiaa, ja sen takia ne ovat osa kärkihanketukea. Kärkihanketukihan kaksinkertaistaa energian innovaatiotuen, ja ensi vuoden alkupuolella tullaan tekemään päätöksiä, jotka — niin oletan — tulevat kohdistumaan muun muassa älysähköverkkojen kehittämiseen sekä akku- ja varastointiteknologian kehittämiseen, jotka molemmat ovat hyvin tärkeä osa energiatalouden käynnissä olevaa suurta murrosta.

Edustaja Suutari kysyi kuljetustuen käyttötarkoituksesta, useat muutkin edustajat, edustaja Lohi muun muassa. Tämä on varmasti asia, jota hallitus arvioi kehysriihessä kevättalvella. Ensi vuoden osalta asiat on ratkaistu, mutta siitä eteenpäin sitten varmastikin tuo kehysriihi tulee osaltaan tekemään päätöksiä.

Vielä, arvoisa puhemies, paikallisesta sopimisesta. Edustaja Lehti kommentoi tätä kysymystä, ja tämä on hyvin tärkeä osa kilpailukyky sopimusta. Paikallinen sopiminen elikkä työpaikkasopiminen etenee Suomessa ei revolution vaan evoluution lailla. Se ei ole sane-lua, vaan se on nimenomaan sopimista työpaikoilla. Tällä jos millä kentällä liike on vähintään yhtä tärkeä kuin päämäärä.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

13.34 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Aloitettaisiin tästä pitkäaikaistyöttömyydestä. Linaan itseäni viisaampaa, eli tuolla työ- ja elinkeinoministeriössä on tutkimusjohtaja Heikki Räisänen, jota on haastateltu tämän päivän Kauppa-lehdessä. Minusta hän tiivistää tämän monen täällä kysymän asian loistavasti, kun täällä muun muassa edustaja Krista Kiuru ja edustaja Viitanen kyseenalaistavat nämä hallituksen keinot. Heikki Räisänen sanoo näin: "Normaalisti reaalitalouden ja työmarkkinoiden välillä on puolen vuoden viive. Yritykset peruvat ensin lomautuksia, ottavat lomautettuja töihin, lisäävät työtunteja jo töissä oleville, eli kestää jonkin aikaa ennen kuin rekrytoidaan uusia työntekijöitä." Monet hallituksen päätetyistä toimenpiteistä tulevat, niin kuin ministeri Rehn tuossa mainitsi, ensi vuoden aikana ja siitä eteenpäin sitten rupeavat vaikuttamaan, ja uskon, että positiivisesti.

Edustaja Wallinheimo, yksinyrittäjät, itsensätyöllistäjät. Tosiaankin sain tämän raportin tuossa muutama päivä sitten. Miten jatketaan? Jatketaan sillä lailla, että viedään tämä kilpailukykyministeriryhmään, jota kautta viedään sitten hallitukseen. Oli minun mielestäni hyviä esityksiä, ja on sitten syytä pohtia, millä tavalla niitä viedään eteenpäin.

Sitten tämä iso, iso kysymys. Edustaja Vartian hyvä, erittäin erinomainen puheenvuoro, johon myös edustaja Lehti kiinnitti huomiota, moni muukin, paikallisesta sopimisesta, työmarkkinoiden joustavuudesta ja näin pois päin. Minä olen itse sitä mieltä, että työmarkkinoiden pitää olla joustavat mutta — kuten ministeri Rehn ja edustaja Vartia sanoivat — oikeudenmukaisesti. Pitää olla pelisäännöt. Se ei saa olla sitä, että toinen sanoo ja toinen tekee, vaan että yhdessä päätetään, miten tehdään.

Tässä on minun mielestäni tavallaan se ongelma vielä tällä hetkellä: puuttuu luottamus siihen, että jos tehdään näin, niin tulee se tulos, mitä tällä odotetaan, saavutetaanko se, ja millä ehdoilla. Minun mielestäni se kulminoituu edelleen tähän. Paikallisen sopimisen jatko oli pöydässä, Suomen Yrittäjille se ei kelvannut, jolloin me olemme nyt sitten tässä tilanteessa. Olen edelleen sitä mieltä, että keskustelua on syytä jatkaa, ja olen sitä mieltä, että se menee eteenpäin, tosin hitaasti, mutta meidän on pakko mennä siihen. Mutta pitää miettiä koko ajan, mitkä ovat ne pelisäännöt, ja ne eivät saa olla sanelua. Olen itsekin sanonut moneen kertaan, että se on sopimista, ja pitää muistaa myös se, että paikallista sopimista on käytetty iät ajat, minäkin olen ollut sellaisella teollisuuden alalla, jossa sitä on käytetty, ja siitä on sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia.

No, sitten edustaja Rehn-Kivi nosti esille nuorten työttömyyden, niin sanotut NEET-nuoret, jotka putoavat kaiken ulkopuolelle. Hallitus ottaa tämän kysymyksen vakavasti, ja me koko ajan kokoamme kaikki ne esitykset, toimenpiteet, mitä meillä jo on, ja sitten mietimme, mitä muuta me tarvitsemme, koska tähän on aikapommi, johon pitää pystyä vastaamaan. Eli, edustaja Alanko-Kahiluoto, hallitus ei ole sulkenut korviaan. Eli hallitus ottaa vakavasti pitkäaikaistyöttömyyden, nuorten työttömyyden, kaiken työttömyyden, koska me tiedämme, että vain töitä tekemällä tämä maa nousee, ja jos ei ole tarpeeksi ihmisiä töissä, niin meidän hyvinvointiyhteiskunta on uhattuna. Sen takia me olemme todella toissamme näitten asioitten kanssa.

Edustaja Jarva, ansiosidonnaisen käyttö palkkatukeen ja starttirahaan. Se on siellä 10 kohdan listalla yhtenä esityksenä, ja se menee tuonne puolivälitarkasteluun. Tässä on luvattu, että tähän asiaan palataan työmarkkinajärjestöjen kanssa, he ovat sen luvanneet, mutta yhtenä osana sitä 10 kohdan listaa.

Edelleen palaan edustaja Alanko-Kahiluodon kysymykseen ilmapiiristä ja suljetuista korvista. Me tietysti itsekin voimme vaikuttaa siihen omilla puheillamme ja teoillamme.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

On totta, että hallitus on tehnyt kipeitä leikkauksia, niitä on ihan turha selitellä kauniimaksi, mutta niitten tarkoitus on se, että me yritämme saada samaan aikaan näitä kustannuksia pienemmiksi ja nostaa Suomea suosta, jossa me olemme olleet. Minä uskon, että nyt on valoa tunnelin päässä, ja näitä toimenpiteitä tarvitaan. Oppositioiltakin pyydän: onneksi suurin osa edustajista on asiallisia ja esittää myös näitä hyviä toimenpiteitä, mitä hallitus on tehnyt, eikä vain niitä ikäviä. Eli kyllä me yhdessä tämän homman pystymme hoitamaan, opposition suosiollisella avustuksella.

Puhemies Maria Lohela: Tälle pääluokalle tässä kohtaa varattu aika alkaa kääntymään jo loppuaan kohti, mutta mikäli on vielä halua esittää ministereille kysymyksiä, se on mahdollista.

13.39 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me vertaamme usein toimintaamme Ruotsiin ja Tanskaan, niin myös työllisyyskysymyksissä. Kannattaa kuitenkin muistaa, kun pohditaan TE-toimistojen virkailijoiden määrää, että ne ovat naapurimaissamme moninkertaiset. Ruotsissa heitä on noin kuusinkertainen määrä Suomeen verrattuna. Toki väkilukukin on kaksinkertainen. Tanskassa väkiluku on jotakuinkin sama ja TE-toimistovirkailijoiden määrä lähes kaksikymmentäkertainen Suomeen verrattuna.

Pidän hallituksen suunnitelmia kolmen kuukauden välein tapahtuvista haastatteluista siinänsä hyvinä, mutta olen aidosti ja vilpittömästi huolissani siitä, miten TE-toimistojen väki jaksaa, kun muistetaan, että pelkästään varastossa on noin 260 000 haastattelua, jotka pitäisi tehdä, ja 750 000 odottaa kokonaisuudessaan.

Siksi kysynkin: kun on tehty vielä isoja leikkauksia rahoihin, onko tulossa työnohjausta, rakenteellisia uudistuksia, muita keinoja, joilla autetaan TE-toimiston väkeä jaksamaan?

13.40 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin vielä jatkanut keskustelua tästä työnvälityksestä. Edustaja Kiuru sanoi puheenvuorossaan, että miksi ihmeessä te otatte yksityiset työnvälittäjät mukaan tähän työnvälitykseen. Oikeastaan voisin tietysti tehdä vastakysymyksen: miksi ihmeessä ei? Miksi ei voi olla toimijoita, sekä yksityisiä, kolmannen sektorin että julkisia, ja verrattaisiin aidosti niitä, miten ne toimivat ja löytyykö uudenlaisia toimintatapoja? Miksi ne eivät voi ottaa oppia toisistaan, katsoa niitä erilaisia vaihtoehtoja, katsoa erilaisia tuloksia? Minä en oikein ymmärrä tätä kammoa. Mitä pahaa on yksityisessä työnvälityksessä? Oikeastaan olisin kysynyt arvoisalta ministeri Lindströmiltä: näettekö te jotain kammoa tässä?

13.41 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyse ei ole siitä, etteikö voisi olla myös yksityisiä, mutta kysymys, jota tässä salissa on tänään esitetty, on se, miksi kunnat rajataan täysin pois — kunnat, jotka ovat tähän mennessä tehneet työvoiman palvelukeskuksissa hyvää yhteistyötä TE-keskusten, Kelan kanssa — ja nyt yhtäkkiä todetaan, että kuntia ei enää tarvita ja että kunnilla ei ole sitä osaamista, mitä on harjoiteltu vuosikaudet, ja vaikka kunnat vapaaehtoisesti olivat ilmoittautuneet tähän haastattelujen tekemiseen, ne eivät saa sitä tehdä. Tästä on, edustaja Jaskari, kysymys, ja tätä täytyy hämmästellä, ja hämmästelän sitä ministereiltä kysymällä: miksi kunnat eivät saa osallistua millään keinolla enää siihen arvokkaaseen työhön työttömien auttamiseksi, mitä ovat tehneet?

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Ja toinen konkreettinen kysymys, kun täällä on puhetta näistä luvuista: 110 000 uutta työpaikkaa. Kuinka monta niistä on nyt syntynyt? Koska tämä oli hallituksen tahto ja tavoite. Kuinka monta ajattelette (Puhemies koputtaa) — vai luotatteko 110 000:een — olevan tämän hallituskauden lopussa, kun puolet on jo mennyt ajasta?

13.42 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Metsäbiotalous elää todella vauhdikasta aikaa meillä Suomessa, ja useat metsäyhtiöt suunnittelevat meille erittäin tärkeitä investointeja eri puolilla Suomea. Tietenkin tuolla omalla alueellani Keski-Suomessa odotetaan Äänekosken uuden biotuotetehtaan ylösajovaihetta, ja innokkaasti odotetaan.

Nythän kun meillä tämä selluntuotanto kasvaa, toivomme tietenkin, että samanaikaisesti kasvaisi niiden monien uusien tuotteiden, uusien jalosteiden määrä, mitä sellusta voidaan valmistaa. Nyt on kuitenkin sellainen tilanne, että useat startup-yritykset, joita on tälle alalle syntynyt valmistamaan uusia, entistä ympäristöystävällisempiä tuotteita selluun pohjautuen, ovat kohdanneet rahoitusvaikeuksia. Kysyisinkin ministeri Rehniltä: mitenkä voisimme entistä paremmin edesauttaa näiden yritysten pysymistä kotimaisissa käsissä ja edesauttaa, että nämä yritykset voisivat löytää suomalaista rahoitusta?

13.43 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelypuheenvuorossaan jaoston puheenjohtaja kiinnitti todella tärkeään ja merkittävään yhteiskunnalliseen kysymykseen huomiota. Hän puhui työn arvostuksen vähenemisestä ja työstä vieraantumisesta. Tämä luonnollisesti vaikuttaa paljon yhteiskuntakehitykseen ja työmarkkinoihin. Täällä on monessa puheenvuorossa kannettu oikeutetusti huolta — ja siihen myös valtiovarainvaliokunta kiinnittää huomiota — työvoimatoimiston resursseista. Kun samalla ajatellaan tätä, että työmarkkinat muuttuvat — työtä vailla olevien ihmisten joukossa todellakin on työtä vähemmän arvostavia ja työstä vieraantuneita — niin millä tavoin TE-toimistojen henkilökunnan koulutuksessa tämä otetaan huomioon? Heidän asiakkaanaanhan voi olla sellaisia, ja onkin, hyvin paljonkin nykyään, että ollaan jopa kolmannen sukupolven työttömiä.

13.44 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että meillä on positiivista näkymää ja yhteistäkin näkymää tässä salissa, mutta minun mielestäni Suomen elinkeinopohja on edelleen liian kapea. Pelkkä telakkateollisuus, metsäteollisuus täydennettynä nyky-Nokialla ei vain riitä. Me tarvitsemme uusia avauksia, me tarvitsemme monipuolisempaa viennin pohjaa. Me kuulimme tässä äsken biotalouden haasteista. Miksi ne suomalaiset innovaatiot eivät saa rahoituksia? Miksi se pääoma tulee ulkomailta, jolloin se osaaminenkin ja ne katteet yleensä valuvat ulkomaille? Meidän pitäisi puhua enemmän digitalisaatiosta, tekoälystä, robotisaatiosta, niistä asioista, mitkä ovat tulevaisuutta. Kysynkin arvoisalta ministeriltä: miten te aiotte — ja teidän seuraajanne aikoo — ottaa huomioon esimerkiksi tekoälyn nousun globaaliksi talouden veturiksi?

13.45 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työttömyydestä keskustellessa ei pitäisi unohtaa siihen niinkin olennaisesti vaikuttavaa seikkaa kuin vieraskielisten roolia Suomessa. Turussa esimerkiksi pitkäaikaistyöttömistä kolmasosa on vieraskielisiä tai ulkomaalaisia. Veikkaanpa vähän, että siellä on kyllä joukossa myös sellaista porukkaa, joka ei yksinkertaisesti Suomen työmarkkinoille sovellu. Huoltosuhde ei

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

myöskään parane sillä, että kielitaidottomia siirtolaisia saapuu maahan sata kertaa nopeammin kuin edeltävät pääsevät työelämään kiinni. Siten hallituksen turvapaikkapolitiikan uudistaminen onkin tärkeää työllisyystilanteenkin kannalta. Viimeaikainen laittomien maahanmuuttajien tulva on myös omiaan luomaan laittoman työvoiman markkinoita. Haluaisinkin ministereiltä kannanottoja, miten tämä siirtolaistilanne on huomioitu Suomen työllisyyspolitiikassa.

13.47 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin hienoa, että matkailun potentiaalista puhutaan vihdoin laajemmin myös täällä eduskunnassa — muun muassa edustaja Jokinen käytti aikaisemmin aiheesta hyvän puheenvuoron. Fakta on siis se, että Suomi ei valitettavasti ole pysynyt kansainvälisen matkailun kasvuvauhdissa. Mara ry on todennut yhdeksi kasvun hidasteeksi yritysten rekrytointivaikeudet. Maran tekemän kyselyn mukaan yli 60 prosentilla yrityksistä on hankaluuksia löytää työntekijöitä avoimiin virkoihin. Varsinaisten verojen lisäksi alan kustannuksia nostavat korkeat työn sivukulut, ja myöskään matkailun markkinointiin ei valitettavasti Suomessa edelleenkaan panosteta riittävästi. Tässä mielessä onkin tärkeä tämä lisäys Visit Finlandin matkailumarkkinointiin, mutta tämä on kuitenkin vasta alkua. Vuosien varrella on nähty hyvin monia erilaisia työryhmiä, jotka ovat pohtineet matkailun tulevaisuutta, ja suuresti toivon, että ministeri Rehnin asettamalta matkailun kehittämisryhmältä tulee nyt sitten todellisia tolkkulisia esityksiä, joilla saadaan Suomen matkailu kukoistamaan.

13.48 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edellä edustaja Skinnari puuttui erittäin merkittävään kysymykseen tästä Suomen viennin kivijalkojen määrästä ja sen määrän laadusta. Kun täällä on paljon puhuttu tästä Suomen tulevaisuudesta, niin kyllähän me tarvitsisimme tämmöisen rohkean ohjelman, missä siirtyisimme tästä bulkki-Suomesta kohti brändi-Suomea. Tässä työssähän keskiössä ovat nimenomaan panostukset niin osaamiseen, innovaatiopolitiikkaan, tutkimukseen kuin tuotekehitykseen, ja on todella valitettavaa, että näissä suhteissahan Suomessa ollaan menty väärään suuntaan jo useamman vuoden ajan. Tämähän ei ole pelkästään nykyisen hallituksen vika vaan osa useamman vuoden kehitystä. Mutta olisi ehkä nyt syytä, että pikkuhiljaa me tässä tekisimme suunnanmuutoksen, ja senpä takia rohkenen esittää nyt hallitukselle, että tällä innovaatiopolitiikan puolella olisi syytä ehkä hallituksenkin tehdä sellainen suunnanmuutos nyt ensi kevään kehysriihessä, jotta pääsisimme kohti enemmänkin brändi-Suomea kuin bulkki-Suomea.

13.49 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on käsitelty erittäin tärkeitä aiheita. Myös minä haluan kiittää ministeriä siitä kuljetus- tukivastauksesta, koska meidänkin pitäisi aina miettiä meidän kotimaatamme myös kansainvälisesti ja myös Pohjoismaita enemmän yhtenä markkina-alueena. Tämä koskee totta kai elinkeinotoimintaa, matkailua, koulutusta, mitä tahansa.

Haluan myös kiittää hallitusta esimerkiksi audiovisuaalisen median kannustimista, joilla yritetään nyt houkutella elokuvatuotantoja Suomeen ja sitä kautta myös laajentaa meidän elinkeinoelämän repertuaaria.

Valitettavasti on kuitenkin niin, että Tekesin määrärahat ovat laskeneet jo erittäin pitkään, itse asiassa jo vuodesta 2011 asti, ja jossain vaiheessa niitä olisi varmasti syytä tarkistella. Miten te näette, ministeri — vaikka siirrytte nyt muihin tehtäviin — pitemmällä

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

kaarella tuon tutkimus- ja innovaatiokehitysrahojen saattamisen paremmalle tolalle, mikä oli 2000-luvun alussa, esimerkiksi puoliväliriihessä?

13.50 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnittäisin huomiota sekä tämmöisen lyhyen että pidemmän aikavälin tavoitteisiin. Kehysriihtä ajatellen olisi tosi toivottavaa, että tässä nyt työn alla olevan työllisyyspaketin kymmenen kohdan ohjelmaa vahvistettaisiin sillä, että tähän pitkäaikaistyöttömyyteen saataisiin edes katkaisu vaikei vielä laskua. Niitä toimia pitäisi tarjota lisää, ja toivon mukaan vahvistettaisiin niitä neuvotteluita, joita järjestöjen välillä käydään muista toimista, kuten siitä, voiko työttömyysturvalla opiskella helpommin ja niin pois päin.

Mutta me tarvitsemme tämmöisen pidemmän aikavälin kasvuväitä ja -edellytyksiä, jotta päästään irti tästä jatkuvasta leikkaamisen kierteestä. Tässä mielessä kaikki leikkaukset koulutuksesta, tutkimuksesta ja tuotekehityksestä eivät tietysti ole fiksua tulevaisuusinwestointeja ajatellen. Me olemme valmistaneet aikamoisen ohjelman näihin liittyen, uskotavan ohjelman, ja nostan pari asiaa, jotka voisivat olla pöydällä jatkossa: Toinen liittyy kiertotalouteen. Siitä pitäisi tehdä kehysriihessä Suomen yksi kärkihanke. Se on erittäin iso asia. Meillä on hyvät lähtökohdat, (Puhemies koputtaa) ja siinä on paljon mahdollisuuksia. Toinen liittyy palvelujen, mukaan lukien matkailu, ohjelman laatimiseen, (Puhemies: Nyt on aika täynnä!) koska niillä on erittäin suuri työllistävä vaikutus.

13.51 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teknologiateollisuuden toimitusjohtaja Turunen tänä aamuna muistutti, että kaksi kolmasosaa tämän alan yrityksistä sijaitsee Uudenmaan ulkopuolella ja että se uusi kasvu tulee nimenomaan koko maasta — siellä on monia monia kasvumoottoreita. Sehän riippuu sitten aika paljon siitä, miten liikenneyhteydet kaikessa laajuudessaan toimivat ja paranevat ja sitten mikä on ammatillisen koulutuksen tila ja kunto, tuleeko sieltä koko ajan hyvää työvoimaa näitten yritysten käyttöön.

Mutta kysyn edelleen tästä biotaloushankkeesta, johon on parissa puheenvuorossa täällä ihan oikein viitattu: Niitä hankkeita on aikamoinen määrä olemassa maakunnissa. Siellä odotellaan päätöksiä hallituksen puolelta niin kuin kuuta nousevaa. Mikä on nyt, ministeri Rehn, näitten investointisuunnitelmien taikka -tukien päätösaikataulu, ja minkä tyyppisiä biotaloushankkeita aiotaan seuraavassa erässä tukea?

13.52 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Toistaisin ensin kysymykseni ministeri Rehnille: yhdyttekö VATTin kantaan siitä, että nämä energiaveron palautukset ovat nykymuodossaan tehottomia ja että ne vääristävät kilpailua pienten ja isojen yritysten välillä, ja jos, niin miten siihen asiaan voisi puuttua?

Toinen kysymys: Aurinkoenergia on nyt maailmanlaajuisesti se halvin tapa tuottaa uutta sähköntuotantokapasiteettia. Suomessa tuulivoima on puolestaan halvin. Pienten yksiköiden yhdistymisen tiellä on kuitenkin paljon esteitä. Jos vaikka taloyhtiö rakentaa aurinkovoimalan, niin siitä saatua energiaa voi käyttää kiinteistösähköön, mutta hyvin hankalasti asuntojen sähköön. Vastaavasti omalle tontille rakennettua voimalaa kohdellaan eri tavalla kuin viereiselle tontille rakennettua. Virtuaalimittaus ja omaan käyttöön otetun sähköenergian erilainen verokohtelu voisi olla yksi avain tämän ongelman ratkaisemisessa. Näettekö te ongelman samalla tavalla, ja miten te näette, että siihen voisi puuttua?

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

13.54 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tavallaan ihailen ministeri Rehnin kylmähermoisuutta, Suomi velkaantuu nyt sellaiseen tahtiin. OECD-maiden välisessä vertailussa Suomi sijoittuu työmarkkinoiden jäykkyydessä todella paarialuokkaan, olemme suunnilleen sijalla 150. (Eduskunnasta: Ei se ole mikään tutkimus!) OECD-maiden tutkimuksessa löytyy useita samaa asiaa käsitteleviä vertailuja. Muissa asioissa olemme 20 parhaan joukossa. Jos työmarkkinoihin ei saada joustoa, ihmiset eivät todellakaan työllisty.

Mutta ministeri Lindströmille kysymys: Monta kertaa olemme puhuneet siitä, että kunnat saisivat pitkäaikaistyöttömien luettelon, jotta voisimme tehdä asiallista työtä heidän työllistämisekseen. Miten tämä asia etenee?

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministereitä vielä edustaja Filatov.

13.55 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Lehden päätökseen on helppo jatkaa. Toivoisin, että ministeri Lindström todellakin valottaisi sitä, mikä on kuntien rooli jatkossa. Olen ymmärtänyt, että te olette linjanneet, että maakuntaitsehallinnon vuoksi puretaan se laki, joka nyt pitää yllä TYPEjä eli näitä Kelan, kuntien ja työhallinnon yhteisiä moniammatillisia palvelukeskuksia, ja että kun siirrytään tähän tilaaja—tuottaja-malliin maakuntaitsehallinnossa, niin kuin te olette ajatelleet, niin siinä kunnilla ei olisi tuottajamahdollisuutta ja roolia.

Sosialidemokraatit eivät pelkää yksityisiä työnvälittäjiä, päinvastoin, hoitakoot niin ison osan työmarkkinoista kuin ikinä kykenevät, mutta tällä hetkellä ne hoitavat sen omin rahoin, ja jos me sitten siirrymme tuohon tilaaja—tuottaja-malliin, niin on riskinä se, että me rupeamme ostamaan valtion rahoilla sitä, mitä tähän asti olemme saaneet ilman veronmaksajien osuutta. Siksi toivon, että vastaisitte tähän kuntien rooliin. Kunnat käyttävät miljardi euroa pitkäaikaistyöttömyyden hoitamiseen, ja jos niiden rooli on nolla, niin myös tuo resurssi häviää.

Puhemies Maria Lohela: Ja sitten ministeri Rehn, 3 minuuttia.

13.56 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Arvoisa puhemies! Edustaja Ihalainen viittasi kiertotalouteen ja matkailuun, niin kuin teki edustaja Pelkonenkin. Nämä ovat hyvin keskeisiä kärkihankkeita ja vahvasti esillä puolivälitarkastelussa päätösten muodossa.

Kiertotaloudesta pääsen edustaja Kääriäisen kysymykseen biotaloushankkeista, joilta osin seuraava kokonaisuus, seuraava rypäs, tulee päätökseen tammikuun lopulla, tammi—helmikuun vaihteessa. Valmistelu on tällä hetkellä käynnissä. Se on ensi vuoden 40 miljoonan euron kokonaisuus. Sillä saadaan tietty määrä hankkeita liikkeelle. Enemmänkin mielelläni käynnistäisin, mutta hyvä, että edes se määrä, mitä saadaan vipuvaikutuksella, joka on ehkä noin nelin- tai viisinkertainen. Se tarkoittaa käänteisesti sitä, että näitä hankkeita, jotka läpäisevät kilpailun ja tiukan seulan, tuetaan noin 20—25 prosentilla per hankke. Listalla on useita biokaasuhankkeita eri maakunnissa, tämän lisäksi, kuten vastasin edustaja Hassille, älyverkkojärjestelmän kehittämistä, samoin kuin akku- ja varastointiteknologian kehittämiseen tähtääviä hankkeita.

Edustaja Honkonen kysyi yritysrahoituksesta biotaloudessa. Kansallinen kasvurahoitus nousee kärkihankkeiden myötä 600 miljoonaa euroa, ja nimenomaan kasvuhakuisille pk-yrityksille on suunnattu Finnveran toimesta uusia lainainstrumentteja. Euroopan unionin ja

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

investointipankin rahoitusta käytetään hyväksi, ja muun muassa eräs osuustoiminnallinen pankkiryhmä on käynnistänyt pk-yrityksille 150 miljoonan euron lainaohjelman, joka on lähtenyt aika hyvin liikkeelle. Tarkoitus on poistaa esteet ja pullonkaulat kasvulta, ja sama koskee viennin ja kansainvälistymisen edistämistä yleensäkin, ja sen takia Team Finland uudistetaan entistä iskukykyisemmäksi, jotta se pystyy parantamaan kasvuhakuisten suomalaisten yritysten viennin edistymistä.

Edustaja Pelkonen peräänkuulutti tolkkullisia esityksiä matkailusta. Näin on, ja meillä on parhaat voimat tässä matkailuyhteistyöryhmässä, ja olen varma siitä, että sieltä tulee erittäin painavia esityksiä.

Edustaja Kulmuni viittasi av-kannustimeen: se osaltaan tukee myös matkailutyötä.

Tekesin osalta totean sen, että innovaatio- ja tutkimustoiminta tulee olemaan tänään hallituksen strategiaistunnossa yksi keskeisistä kysymyksistä: pohdimme, miten tätä edistää.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan tämän viimeisen puheenvuoroni päätteeksi, ainakin tänään, kiittää eduskuntaa ja kaikkia edustajia asiallisesta ja rakentavasta yhteistyöstä isänmaan asialla, kansanvallan asialla ja kieltämättä usein perustellusta kritiikistä. Osaltani tontti vaihtuu yritystaloudesta ja energiasta makrotalouden puolelle, mutta työ, urakka Suomen eteen jatkuu, ja toivon, että teemme siinä vahvasti yhteistyötä myöskin jatkossa. Ja ellen täältä pöntöstä taikka tuolta lauteilta pääse enää sitä sanomaan, niin hyvää joulun-aikaa kaikille, ja kerätkää kovasti uusiutuvaa energiaa tulevalle pelikaudelle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Kiitoksia, ministeri Rehn. — Ja sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

13.59 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa herra puhemies! Kiitos asiallisesta keskustelusta. Mennään nyt kasvupalveluihin ja kuntien rooliin sitten jatkossa. Ensinnäkin kasvupalvelut, mitä se nyt on, jos se nyt jollekin on epäselvää: se on uusi TEMin tällainen palvelukokonaisuus, jossa yhdistetään ja uudistetaan nykyisiä TE-palveluja ja yrityspalvelun tehtäviä. No, jatkossa maakunta siis toimii niiden kasvupalveluiden järjestäjänä ja vastaa siitä, että laissa säädetyt tehtävät tulevat hoidetuiksi ja palvelut ovat saatavilla. Niitä palveluja tuottavat yksityiset yhtiöt, julkisomisteiset yhtiöt ja yhdistykset. Maakunta itse vastaa sitten viranomaiselle kuuluvan toimivallan käytöstä ja tuottaa palvelut markkinapuutetilanteessa.

Sitten tämä olennainen kysymys. Ensinnäkin vastaan tähän edustaja Jaskarin esille nostamaan yhtiöittämiseen, yksityistämiseen. Tämä yhtiöittäminen ei ole mikään päämäärä tässä uudistuksessa. Se on ainoastaan juridinen keino saada palveluntuottajat samalle viivalle silloin, kun tuottaminen tapahtuu taloudellisin ehdoin. Se yhtiöittämismalli tukee myös hyvin palvelutuotannon kustannusseurantaa.

Mistä työnhakijat saavat palvelut maakuntauudistuksen jälkeen? Digitaalisten palvelujen kehittämistä jatketaan hallituksen linjausten mukaisesti. Niissä kiinnitetään erityisesti huomiota käyttäjälähtöisyyteen ja käyttäjän opastamiseen ja tukemiseen. Laadukkaat lähipalvelut varmistetaan työnhakijoille kaikissa maakunnissa. Valmistelussa arvioidaan tällä hetkellä erilaisia vaihtoehtoja sille, mistä työnhakijoiden palvelut käynnistyvät. Tätä parastaikaa pohditaan, eli näin.

Sitten oli aika monta kysymystä. Edustaja Tavio nosti esille tämän: ulkomaalaistaustaiset työttömät ja toisaalta tämä laitton työvoima. Tämä on asia, joka todellakin kiinnostaa myös itseäni, vaikka se ei suoraan ole vastuualueellani. Se on STM:n puolella, työsuojelu-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

piirit, avit valvovat tätä. Olen pyytänyt siitä selvitystä STM:n puolelta, ja sieltä on jotakin jo tullut. Lisää selvittellään liittyen nyt sitten näihin positiivisiin uutisiin autoteollisuudessa, telakkateollisuudessa. Asiahan on tietenkin niin, että Suomessa työskennellään suomalaisin työehdoin. Jos tulee ulkomailta, noudatetaan suomalaisia työehtoja ja maksetaan suomalaisen TESin mukaista palkkaa, koska muutoin suomalainen ei kyllä tässä kilpailussa pärjää. Tätä asiaa seurataan.

Edustaja Lehti, kunnille tulee jatkossa, siis vihdoin ja viimein, tieto pitkäaikaistyöttömistä ajoissa. Se esitys on mennyt käsittääkseni jo täällä läpi. Hallituksen esitys, muistaakseni 209/2016, on mennyt läpi, ja se tulee ensi vuonna sitten käyttöön niin, että kunnat saavat jatkossa tietoa näistä eikä... (Välihuuto) — Voidaan välttyä, toivottavasti ainakin pienenevät nämä sakkomaksut. Ja se isompi keskustelu on sitten se sakkomaksujen yleinen järjestyminen, joka on sitten toinen karonkka, joka jossain vaiheessa varmaan käydään. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 14.02.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 19.39.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 32.

19.40 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Talouden ison kuvan löytäminen eduskuntasalissa on monen työn ja tuskan takana. Mutta todellisuus on sitä, että talouskasvu yltää kuluvana vuonna prosenttiin ja kuluvina vuosina yli prosentin. Viennissä on selvää piristystä, ja siitä yhtenä osana voidaan sanoa, että kilpailukyky sopimus tuli oikeaan aikaan, jossa uudistetaan suomalaista työtä ja työllisyyttä sellaiseen kuntoon, että olemme kilpailukykyisiä muihin maihin ja erityisesti naapurimaihin verrattuna.

Työllisyys on kohentunut, siitä voimme olla kiitollisia, mutta silti meillä on pitkä matka siihen, että saamme työkykyiset ihmiset töihin ja erityisesti kohtaanto-ongelman useilla aloilla kuntoon. Passiivisista toimista on työllisyydessä menty aktiivitoimiin. Muun muassa työttömyysetuisuuksia voidaan käyttää nyt entistä paremmin esimerkiksi starttirahan tai palkkatuen muodossa, liikkuvuusavustus on myöskin tullut entistä joustavammaksi, ja näillä kaikilla toimilla pyritään siihen, että yrittäjyys olisi yksi työllistymisen muoto tulevaisuudessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla taloudellisesti isoja satsauksia nähdään matkailun ja vientipaketin sekä yrittäjyyspaketin muodossa. Erityisesti voi sanoa, että kun eletään talvikautta, niin suorat matkareitit ja matkustajakoneet Lappiin turistien muodossa ovat piristäneet taloutta ainakin pohjoisessa. Voi sanoa myöskin, kun vastikään oululaislähtöinen Saara Aalto mitteli mittavassa musiikkituotanto-ohjelmassa, että hänen kaltaisiaan brändejä Suomesta tarvitaan enemmän herättämään mielenkiintoa Suomea kohtaan ja myöskin matkailun piristysruiskeeksi.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Mutta me tarvitsemme vientipaketteja, ja erityisesti BusinessOulu esimerkiksi on saamassa 200 000 euron rahoituksen siihen, että elinkeinopolitiikan toteutusta ja kehittämiss-hankkeita Oulussa pystytään viemään eteenpäin. Mutta on huomioitavaa, että tätä on tehty jo. Oululla on Suomi-talo tai -toimisto Astanassa, Jällivaarassa ja Tromssassa, ja näitä voitaisiin nyt jo hyödyntää koko Suomen mittakaavassa paljon paremmin. Kun Suomesta tulee ensi vuonna Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa kahdeksi vuodeksi, nämä arktisen alueen hankkeet kaipaavat entistä tiitterämmin meiltä kaikilta suomalaisilta mielenkiintoa ja myöskin satsauksia siihen, että suomalaiset lähtevät näihin arktisiin projekteihin, hankkeisiin ja mahdollisuuksiin työllistämään itsensä ja hankkimaan sieltä kokemuksia.

Arvoisa puhemies! Energiapaketista sanon vain sen verran, että olemme siis menossa kohti biotaloutta ja kiertotaloutta, ja siellä satsaukset ilmaston lämpenemisen ehkäisemiseksi ovat tärkeitä. Me tarvitsemme kiperästi biokaasuhankkeita, joita on nyt saatu jalalle. Ne tukevat sitä, että uusiutuvat energiamuodot tulevat niin asumiseen, liikenteeseen kuin muuhunkin, esimerkiksi teollisuuden käyttöön. Energiatukien lisäksi me tarvitsemme sellaisia energiastrategioita, mitä nyt on lanseerattu hallituksen pohjana luopumisesta esimerkiksi kivihiilen poltosta kokonaan ja menemällä isoilla loikilla kohti uusiutuvia energiamuotoja.

Yrittäjäpaketti on mittava. Yrittäjävähennys ja maksuperusteinen arvonlisävero ovat saaneet jo kiitosta yrittäjien kohdalla. 2 500 euron kertakorvaus vanhemmuuden kustannuksista työnantajalle on myöskin hyvä osoitus siitä, että me haluamme lisätä naisten osuutta työmarkkinoilla. Salissa on myös annettu kiitosta sille, että kuljetustuki Itä- ja Pohjois-Suomessa jatkuu. Se on tasaa työpaikoista tulevista vienninedistämisasiosta, (Puhemies koputtaa) ja se on erittäin tärkeä koko Suomelle.

19.45 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tarkastelen lähinnä energiapolitiikkaa ja siinä erityisesti kahta näkökulmaa, ensinnäkin sitä, miten Suomi voi energia-alalla luoda uusia vientituotteita eli miten voimme käyttää 5 miljoonan ihmisen kotimarkkinaamme ponnahduslautana maailmanmarkkinoille, ja toiseksi sitä, miten tarjoamme kansalaisille mahdollisuuksia osallistua maailman energiaremonttiin ja ilmastonsuojeluun.

Ylivoimaisesti nopeimmin kasvavat energiamuodot maailmassa ovat tuuli- ja aurinkovoima. Syynä on niiden hintojen nopea lasku, joka puolestaan johtuu näiden teknologioiden massatuotannosta. Jo jonkin aikaa tuulivoima on ollut edullisin uuden sähköntuotannon vaihtoehto, ja tuoreimpien uutisten mukaan aurinkosähkö on tulossa tuulivoimaa-kin edullisemmaksi. Maailmassa nämä energiamuodot tulevat väistämättä kasvamaan isosti. Varmoihin globaaleihin kasvualoihin kuuluvat myös sähköautot, sähköenergian varastointi ja älyverkkoratkaisut. Näille aloille kannattaa suuntautua, jos haluamme osuuden isoista ja kasvavista markkinoista. Suomen hallituksen tuoreessa energiastrategiassa päähuomio on kuitenkin bioenergiassa, jota sinänsä toki Suomessa tarvitaan, mutta maailmanmarkkinoilla se on väistämättä monta kertaluokkaa pienempi kuin tuuli- ja aurinkoenergia, sen lisäksi, että bioenergiaan liittyy myös merkittäviä ympäristöongelmia.

No, entä millaisia mahdollisuuksia annamme kansalaisille kantaa oma kortensa kekon ilmastonsuojeluun? Vertailun vuoksi: Tanskassa tuulivoimarakentaminen lähti aikoinaan liikkeelle paljon ruohonjuuritason aloitteista, ja pian tanskalaiset maanviljelijät saivat siitä parhaan hehtaarisatonsa. Nyt tuulivoima on Tanskassa miljardien vientiala ja tuottaa Tanskan sähköstä noin 40 prosenttia. Saksassa aloitettiin vajaat 20 vuotta sitten 100 000 aurinkoenergiakaton ohjelma. Nyt Saksassa on aurinkoenergiakattoja yli miljoona, ja maailmas-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

sa asennetaan puoli miljoonaa aurinkopaneelia päivässä, mihin Saksan toimet ovat vaikuttaneet aivan ratkaisevasti. Suomen energiapolitiikassa on nähty ensisijaisesti suuryritykset ja paljon pienemmän silmälasin läpi on nähty kansalaiset. Kun Suomi yhtenä EU:n viimeisistä otti käyttöönsä uusiutuvan energian syöttötariffin, siinäkin määriteltiin laitosten korajia niin suureksi, että ruohonjuuritason hankkeet käytännössä suljettiin pois.

Aikoinaan Nokia pystyi kehittämään menestystuotteen, koska Suomi loi matkapuhelinten kotimarkkinat avaamalla matkapuhelut kilpailulle. Meillä pitäisi olla kaukonäköisyyttä tehdä vastaavia toimia energiateknologiassa. Aiemmin tänään ministeri Rehn vastasi kysymykseen, että hallitus on antamassa innovaatiotukea älysähköverkkoihin. Se on toki tervetullutta, mutta ennen kaikkea tarvitsemme kotimaan markkinat sähkön pientuotannolle, älysähköverkoille, virtuaalivoimalaitoksille ja sähkön varastointiratkaisuille. Suomihan on pullollaan etevä tietotekniikkaosaajia kehittämään niitä, mutta uusia menestystuotteita vientiin ei synny, ellei näille asioille saada asiakkaita kotimaassa.

Mutta sen sijaan, että hallitus loisi kotimaan markkinoita mahdollisille tuleville vientimenestyksille, hallitus satsaa ainakin rahallisesti eniten vanhoihin aloihin, kuten energiain-
tensiiviseen teollisuuteen. Tänä julkistetun VATTin tutkimuksen mukaan energiain-
tensiiviselle teollisuudelle annetut noin 200 miljoonan energiaveron palautukset eivät auta kilpailukykyä, eivät vientiä eivätkä työllisyyttä eivätkä ole yhteydessä kyseisten yritysten menestykseen. Sen sijaan ne vääristävät kilpailua. Valitettavasti hallitus jatkaa ja pahentaa tätä väärää linjaa, kun se on kasvattanut turpeen veroalea ja perustanut uuden tuen, niin sanotun päästökauppakompensaation. Kaiken kaikkiaan energiatuet ovat tämän vuoden budjetissa yli 500 miljoonaa ja ensi vuodelle jo yli 100 miljoonaa. Niitä hallitus on kasvattamassa lähes 60 miljoonalla eurolla samaan aikaan, kun tuotekehitystukia, jotka ovat nyt reilu puolet energiatuista, hallitus on leikkaamassa 55 miljoonalla eurolla. Hallitus on siis (Puhemies koputtaa) käytännössä kulkemassa aivan väärään suuntaan.

19.51 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous näyttää vihdoinkin kasvavan. Viime viikolla Suomen Pankki julkaisi puolivuositaisen tutkimuksensa, ja suurin otsikko oli se, että taloustaantuma on tahtunut. Tänä vuonna kasvu on kyllä erittäin maltillista, puhutaan noin prosentin luokasta, tulevina vuosina se on hieman voimallisempaa mutta silti se on erittäin maltillista. Mutta kyllä tämä kuitenkin kertoo siitä, että se suuri taloustaantuma näyttäisi nyt Suomessakin olevan takanapäin. Jos katsotaan vaikka teollisuustuotantoa, kuluneen vuoden aikana se on kasvanut ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Kyllä tällä varmasti on ei ainoastaan taloutta ja työllisyyttä parantavia vaikutuksia mutta myös ylipäänsä mielialoihin suurta vaikutusta.

Vienninkin suhteen meillä on orastavia piristymisen merkkejä, vaikka edelleenkin vienti ei suuressa määrin vedä. Mutta kyllä kilpailukyky sopimus tulee ensi vuoden aikana parantamaan Suomen asemaa, etenkin meidän tärkeimpiin kilpailijamaihimme Ruotsiin ja Saksaan verrattuna. Tuossa samaisessa raportissa Suomen Pankki toi esille, että yksikkötyökustannusten kasvun hidastuminen parantaa alkavana vuonna investointien, viennin sekä bruttokansantuotteen kasvua. Itse asiassa investoinnit ovatkin kääntyneet viimein nousuun, ja ne kasvavat 3 prosentin vauhtia.

No, yksityinen kulutus edelleenkin on se, joka pitää meidän talouskasvuamme liikkeellä, ja tähänkin se kilpailukyky sopimus itse asiassa liittyy, sikäli että kun hallitus kohdensi omat veronkevennykset erityisesti pieni- ja keskituloisille ja eläkeläisille, niin tämän kilpailukyky sopimuksen yhtenä osana oli se, että ne veronkevennykset menevät kaikkiin tu-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

loluokkiin tasasuuruksina. Eikä suinkaan niin kuin oppositio on täällä väittänyt, että hallitus teki ne suuriin tuloluokkiin, vaan hallitus kohdensi ne ennen kaikkea pieni- ja keskituloisille sekä eläkeläisille. En ole kuullut, että oppositio olisi ollut tätä kilpailukykysojmusta ja sitä kautta veronkevennyksiä vastaan.

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden aikana työ- ja elinkeinoministeriön alalla on erittäin huomionarvoista, että esimerkiksi Finnveran vientivaltuuksia nostetaan reilusti, 8 miljardista eurosta 27 miljardiin euroon, ja tämä kyllä kertoo tilauskannan elpymisestä.

Myös yrittäjyyspaketissa on erittäin merkittäviä asioita: esteiden- ja norminpurkua on tehty, on tullut lukuisia yrityselämää ja pieniä ja keskisuuria yrittäjiä helpottavia asioita.

Ajattelin puhua vielä muutaman sanan energiasta ja biotaloudesta, onhan se yksi hallituksen kärkihankkeista. Ei ole minun mielestäni aivan kunnianhimoista, että Suomi vihdoin astuu siihen maailman aikaan, jolloin me pystymme luopumaan kivihiiilestä. Energia- ja ilmastostrategian linjaukset ovat kunnianhimoisia, ja niihin on muuten myös rahat, pelimerkit olemassa. Aikaisemmin ne ovat olleet enemmänkin vain huutelua tuuleen. On erittäin suuria odotuksia sille, kuinka paljon biotalous ja ylipäänsä metsästä jalostettavat tuotteet pystyvät luomaan meille työtä ja työpaikkoja. Eikä tämä ole mikään perinteinen, vanhakantainen teollisuudenala, vaan kun mietimme, mitä kaikkea metsästä ja biomassasta voi tehdä, silloin puhutaan muovin korvaamisesta, silloin puhutaan kankaista, silloin puhutaan melkein mistä tahansa.

Hallituksen kärkihankerahoituksesta on ensi vuoden talousarvioon varattu 40 miljoonaa euroa uusiutuvan energian investointitukeen ja 35 miljoonan euron valtuus energiatukeen, ja tietenkin näilläkin on osaltaan tarkoitus vähentää energiariippuvuutta fossiilisista tuontienergioista ja saada uutta, innovatiivista energiatoimintaa Suomeen.

Erittäin mittavia hankkeita on myös siinä energia- ja ilmastostrategiassa liittyen vaikkapa biopolttoaineiden sekoitevelvoitteeseen, joka olisi tietenkin tärkeää saada neuvoteltua pohjoismaiseksi, ja Ruotsi etenkin meitä tässä kyllä tukee. Ja ottaen myös huomioon sen, että EU-tasolla tässä EU:n energian talvipaketissa myös tuli muistaakseni 4 prosentin sekoitevelvoite, joten kyllä EU:kin siihen menee, ja lähemmäs 30 eurooppalaisessa maassa on myös sekoitevelvoite olemassa ja lukuisissa Yhdysvaltojen osavaltioissa. Se lisätynä siihen, että tulee 100 miljoonaa sähköautoille, kaasuautoja — erittäin voimakkaita panostuksia siihen, että Suomi siirtyy fossiilitaloudesta kohti hiilineutraalia aikaa.

Lopuksi päätän siihen, että työttömyyskin näyttää vähenevän.

19.56 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Jag har sagt det förut och jag säger det igen: Finland måste höja sin sysselsättningsnivå för att även i framtiden kunna trygga välfärdsstaten. Vår befolkning åldras och pensionärerna ökar i förhållande till dem som arbetar. Ekvationen är ohållbar. Samtidigt har vi alltför många personer i arbetsför ålder utanför arbetslivet vilket ytterligare försämrar den ekonomiska försörjningskvoten. Speciellt allvarligt måste vi se på de ungas utanförskap och arbetslöshet samt på kvinnornas låga sysselsättningsgrad i jämförelse med de övriga nordiska länderna.

Värderade talman! Det är vårt gemensamma ansvar att jobba för att de unga får bästa möjliga start i livet och att samhället aktivt stöder dem som är i behov av särskilt stöd. För att lyckas med målsättningen att varje ung ska ha arbete, studieplats eller praktik krävs resurser. Därför är det helt ofattbart att regeringen har skurit i verkstadsverksamheten och den uppsökande ungdomsverksamhetens anslag och gjort användningen av Sanssi-kort alltför byråkratiskt och svårt. Varför spara på metoder som bevisat är framgångsrika? Det

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

är en inbesparing som görs på kort sikt men som i framtiden kommer att kosta samhället mångdubbelt.

Arvoisa puhemies! Oppisopimusjärjestelmää tulee kehittää esimerkiksi Saksan mallin mukaisesti, ja sen lisäksi on syytä selvittää ruotsalaisen eduskuntaryhmän varjobudjetissa esittämä minijob-mahdollisuus alle 30-vuotiaille nuorille. Se voisi merkitä, että nuoria koskevat työnantajamaksut poistetaan ja että nuoret saavat ansaita tietyn summan, esimerkiksi 500 euroa kuukaudessa, sen vaikuttamatta tukiin. Tämä tulee yhdistää Sanssi-korttiin, ja samalla kortin käytön byrokratiaa tulee vähentää. Yksinkertaisen ilmoituksen pitäisi riittää, kun yrittäjät haluavat työllistää nuoria. Tämä auttaa toisaalta syrjäytymisvaarassa olevia nuoria, mutta toisaalta se antaa myös nuorelle mahdollisuuden päästä kiinni työelämään ja saada merkityksellistä työkokemusta jo aikaisessa vaiheessa elämää. Siitä hyötyvät sekä yhteiskunta että nuoret.

Arvoisa puhemies! Naisten työllisyysastetta on nostettava. Tämä tapahtuu muun muassa tasaamalla vanhempainvapaiden käyttöä. Viime viikon harvoin ilonaiheisiin kuuluvat edustaja Saarikon ja ministeri Grahn-Laasosen ulostulot perhevapaiden uudistuksesta ja erityisesti ansiosidonnaisen isyysvapaan pidennyksestä. Nämä ovat kannatettavia ja tervetulleita ehdotuksia.

Omassa varjobudjetissamme ehdotamme 6+6+6-mallin käyttöönottamista. Vaikka vain toinen vanhemmista päättäisi jäädä kotiin, pitäisivät perhevapaat kuitenkin 12 kuukauden jommallakummalla vanhemmalla. Tässä mallissa perheet voivat itse päättää, miten ja milloin perhevapaat pidetään. Tämä helpottaisi naisten työllistymistä ja töihin palaamista, mahdollistaisi osa-aikatyötä ja lisäisi isien osallistumista lasten hoitoon. Myös kustannukset jakaantuisivat tasaisemmin vanhempien työnantajien kesken. Työmarkkinajärjestöt näyttävät olevan vahvasti uudistusten kannalla, joten uudistus olisi mahdollista saada aikaan jo tällä hallituskaudella.

Hallitus on esittänyt 2 500 euron kertakorvausta niille työnantajille, jotka maksavat naispuolisille työntekijöille palkkaa vähintään yhdeltä kuukaudelta äitiysraajakson aikana, tietyin ehdoin. Kaikki pyrkimykset naisten työllisyysmahdollisuuksien parantamiseksi ovat kannatettavia, mutta hyväksytty kertakorvaus ei kuitenkaan edistä naisten osallistumista työelämään tai tasaa hoitovastuuta äitien ja isien välillä. Nyt hyväksytyn lain mukaan vuoden määräaikainen työsuhde riittää kertakorvauksen saamiseksi eikä edellytä töihinpaluuta. Esitys ei näin ollen kannusta työnantajia palkkaamaan naisia vakituisiin työsuhteisiin. Jo nyt tilastot osoittavat, että määräaikaiset työsuhteet ovat tavallisempia nuorilla naisilla, jotka sitten jäävät jälkeen palkkakehityksestä ja saavat myöhemmin myös pienempää eläkettä kuin miehet.

Epäoikeudenmukaista on myös osa-aikaisten työntekijöiden ja naisyrittäjien rajaaminen lain ulkopuolelle. Onko oikein, että miespuolinen yksityisyrittäjä, jonka palkkalistolla oleva vaimo jää äitiysvapaalle, saa kertakorvauksen mutta jos samainen nainen on yrityksen omistaja, hän tai hänen yrityksensä jää ilman korvausta hänen jäädessään äitiysvapaalle? Mitähän hallitus on ajatellut lakia laatiessaan? Tasa-arvoa? Tuskin. Asia pitää korjata pikimmiten.

Arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä haluaa lisää nuoria ja naisia työelämään, madaltaa työn vastaanottamisen kynnystä ja pienentää naisten ja miesten välisiä palkka- ja eläke-eroja. Haluamme myös helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamis-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

ta ja parantaa isien mahdollisuuksia perhevapaisiin. Aikooko hallitus ottaa koppia ehdotuksistamme?

20.01 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Terrafamelle annetaan 100 miljoonan pääomasijoitus tässä talousarviossa. Pidän sitä hyvänä, niin kuin valiokuntakin varsin laajalla, ei aivan yksimielisellä, mutta laajalla tuella kuitenkin. Terrafame on saanut hyvän johdon, siellä asiat ovat siltä osin paremmassa hallinnassa kuin aikaisempina aikoina. Se bioliuotusmenetelmä, joka siellä on käytössä, on alkanut toimia, ja kun se toimii, niin se on hyvin edullinen suhteessa tuotantokustannuksiin, se on tärkeää. Ympäristö- ja vesiasiat siellä on saatu myös hallintaan. Kun vielä tuotteiden, metallien hintakehitys on osoittanut positiivista kehitystä, niin voidaan sanoa, että melko hyvältä näyttää, ja lähitulevaisuudessa on odotettavissa, että saamme uusia myönteisiä uutisia tuolta. Jo tämä on myönteinen uutinen Kainuulle ja työllisyydelle, mikä tilanne on tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Toisena toteaisin, että pk-yritysten tilannetta nyt helpotetaan hallituksen toimesta. Kun viime kaudella tähtäimessä olivat suuryritykset ja parhaiten tuottavat suuryritykset, niin nyt myös pk-yrityksille annetaan lisää toimintaedellytyksiä. Se on äärettömän tärkeää. Täällä on käyty aikaisemmin keskustelua matkailusta, ja itsekin nostan sen esille. Meidän kannattaa panostaa esimerkiksi kiinalaisten matkailun edistämiseen, ja siihen tässä jonkin verran panostetaan, mutta ehkä vielä on mahdollisuuksia kehittää tätä puolta edelleen. Ne hallituksen toimet, jotka tällä sektorilla on tehty, alkavat selkeästi purra, ja se on positiivista.

20.05 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä työ- ja elinkeinoministeriön asiassa on käyty värikästä keskustelua aiemmin kaikenlaisista työllistämisrahoista, jotka ovat sinänsä ihan tarpeellinen asia. Kyllä työllistämistoimia tarvitaan tässä tilanteessa, kun meillä ei niitä oikeita työpaikkoja ole riittävästi. Mutta kuitenkin siihen täytyisi keskittyä, siihen täytyisi asettaa fokus, että luodaan työpaikkoja, jotka toimivat ilman tukitoimia. Lopulta kuitenkin on niin, että työllistämisen tukeminen verovaroin on vain tekohengitystä ja veden kantamista kaivoon, ja tarvittaisiin viennin saamista vetämään ja kotimarkkinoiden elpymistä, että syntyisi niitä työpaikkoja. Onneksi hallitus on toimillaan lähtenytkin siihen, että Suomen kilpailukykyä saadaan parannettua myöskin kilpailijamaihimme verrattuna.

On niin, että kun puhutaan syrjäytymisestä tai huono-osaisuudesta, niin sen korjaaminen lähtee aina siitä, että ihmisellä olisi työpaikka. Se on elämänhallinnan perusasia, että ihmisellä on tuloja, säännöllisiä tuloja, joiden perusteella rakentaa elämänsä. Ja näiden työpaikkojen luonti on meidän velvollisuutemme.

20.06 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on tuonut tänä vuonna eduskuntaan huomattavan määrän työllisyyttä edistäviä uudistuksia, ja niitä todella tarvitaan. Tällaisiin uudistuksiin lukeutuvat mittavien tuloveron alennusten lisäksi muun muassa yrittäjävähennys, maksuperusteinen arvonnäkövero, kotitalousvähennyksen laajentaminen sekä jo tässäkin keskustelussa mainittu päivähoitomaksujen alennus erityisesti pienituloisille yksinhuoltajille. Tämä viimeksi mainittu on erinomainen esimerkki kannusteesta, joka pienentää positiivisella tavalla työn vastaanottamisen kynnystä ja siten parantaa työllisyyskehitystä.

Arvoisa puhemies! On myös erittäin hyvä, että hallitus arvioi yritystukijärjestelmää kokonaisuutena, ja kuten tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan, niin selvi-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

tysten mukaan yritystuet kohdistuvat pahimmillaan jopa siten, että innovatiivisten yritysten suhteellinen asema saattaa vaikeutua. Toisaalta siinä mietinnössä todetaan myös, että yritystukijärjestelmästä on kehittynyt vähitellen varsin laaja ja hajanainen kokonaisuus. Lieneekin totuudenmukaista arvioida, ettei yritystukijärjestelmä ole ollut enää vuosiin kenenkään hallussa. Valitettava esimerkiksi epäonnistuneesta yritystuesta on tuulivoiman syöttötariffi, jonka verovaroista rahoitetut kustannukset kansalaisille ovat miljardien eurojen suuruusluokkaa vuosien saatossa yhteenlaskettuna. Onneksi hallitus on rajannut nyt syöttötariffikiintiön 2 500 megavolttiampeerin yhteenlaskettuun nimellistehoon.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vielä, että tutkimuksen ja tuotekehityksen merkitys kansantalouden kasvuun on erittäin merkittävä. Valitettavasti Suomen sijoitus on pudonnut näissä t&k-menojen OECD-maiden keskinäisessä vertailussa vahvasti vuosituhaten vaihteeseen mennessä. Mutta pitkän tähtäimen menestyksen mahdollistamiseksi yritysten omakin panostus t&k-toimintaan on merkittävä.

20.08 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Aluksi pari sanaa kuljetustuesta. Kun tuolta Pohjois-Suomesta asiaa katsoo, niin hyvin helposti voi todeta, että käytännöllisesti katsoen me olemme saareissa ja pitkä kuljetusmatka on meillä selkeästi kilpailuhaitta, jos ajattelempa vaikka meidän vientituotetta sahateollisuuden puolelta. On hyvä, että kuljetustuki edelleen on, mutta toivoisin sen olevan lähempänä lähimpää kilpailijamaatamme Ruotsia, siihen verrattuna. Eli toivoisin, että tuki säilyy myös jatkossa ja myöskin voisi jatkossa olla niin, että se koskettaa myöskin isoja tuotantoyksiköitä, ettei siellä olisi rajoitusta.

Yksi asia, josta olen erityisen iloinen, on tässä mietinnössä laajasti kirjoitettu matkailuasista. Tunnettuaahan on, että Suomen matkailu menettää koko ajan markkinaosuuksiaan verrattuna muihin Pohjoismaihin, ja meillä pitäisi siihen erityisiä toimia tehdä. Suomalaiset matkailupalvelujen hinnat ovat eurooppalaisittain korkeat, ja se korkea hinta johtuu juuri veroista ja työvoimakustannuksista. Meillä tulisi katsoa, olisiko näihin mahdollisuus jatkossa puuttua. Minä odotan paljon matkailun yhteistyöryhmän työskentelyltä. Tämä yhteistyöryhmään seuraa ja arvioi meidän toimintaympäristön ja ilmiöiden kehittymistä ja antaa sitten myös signaaleja hallituksen suuntaan, mitä tulisi tehdä.

Suomi on turvallinen ja puhdas maa, ja se houkuttelee, ja meillä pitäisi kaikin keinoin pitää huolta siitä, että tämä turvallisuuden näkökulma vain edelleen vahvistuu eikä tulisi mitään turvallisuuteen liittyviä riskejä.

Matkailun puolella on suuret rekrytointiongelmat, eli ne ovat ihan kasvun esteenä. Yli 90 prosenttia matkailualan yrityksistä arvioi palkkaavansa lisää työvoimaa vuoteen 2020 mennessä, ja yli 60 prosenttia yrityksistä sanoo, että heillä on tällä hetkellä vaikeutena löytää osaavaa työntekijää avoimiin toimiin. Meillä on tässä suuret kasvun mahdollisuudet, sillä 150 suurinta yritystä arvioi palkkaavansa yhteensä noin 7 000 uutta työntekijää vuoteen 2020 mennessä. Meidän pitäisi pitää huolta siitä, että ei olisi tällaista kohtaanto-ongelmaa, joka hidastaa matkailu- ja ravintola-alan kasvua, sillä uskon, että juuri matkailu on meillä toimiala, jossa meillä on mahdollisuus kasvaa ja saada sitä vientituloja Suomelle.

20.11 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin osaltani yhtyä niihin, jotka ovat kehuneet tätä hallituksen yrittäjäpakettia tämän talousarvion yhteydessä. Tämä yrittäjävähennys on erinomainen ratkaisu, niin ikään kotitalousvähennys on hyvä asia. Maksu-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

perusteista alvia on odotettu pitkän aikaa, ja se varmasti on erityisesti pk-yritysten pieneen päähän eli pienille yrityksille hyvä, niin kuin nämä muutkin toimet.

RKP:n edustaja otti puheenvuorossaan esille pari ideaa eli oppisopimuskoulutuksen kehittämisen ja minijob-käytännön, ja täytyy todeta, että nämä ovat mielestäni hyvin mielenkiintoisia ja niitä varmasti kannattaisi hallituksenkin tutkia. Mehän tästä oppisopimuksesta tai koulutusopimuksesta olemme keskustelleet ja tehneet päätöksiäkin edellisellä kaudella ja puhuneet tällä kaudella, mutta ei siitä kyllä vielä valmista ole tullut. Mielestäni se vaatii jatkokehittämistä. Tämä minijob-käytäntö, jossa alle kolmekymppiset voisivat pienemmällä palkalla tehdä kevyemmällä kustannuksella töitä, on erityisen tutkimisen arvoinen asia.

20.13 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Äsken puhuin elinkeinopuolesta, nyt vähän työllisyyden osalta. Täytyy todeta, että ministeri Lindström on ottanut erinomaisen aktiivisen otteen oman hallinnonalansa kehittämiseen. Siellähän on noin 5—6 miljardin euron määrärahat käytettävissä, ja ne ovat olleet tähän asti varsin passiivisessa käytössä. Tilastot ovat muuttuneet siihen suuntaan, että työttömyys on kasvanut, esimerkiksi viime vaalikaudella. Kerrotaan, että 113 000 uutta työtöntä tuli, vaikka hallituksella oli käytettävissä näin suuret määrärahat. Nyt niitä todellakin muutetaan aktiivisiksi toimenpiteiksi monella tavalla, ja tämä on erittäin tärkeää. Meidän pitää kaikin tavoin aktivoita kaikkia ikäluokkia, ja siihen nämä varat täytyy ohjata. Niitähän nyt siirretään muiden pääluokkien puolellekin jossain määrin siksi, että siellä voidaan aktiivitoimenpiteitä lisätä.

Pitkäaikaistyöttömyys on syvä ongelma. Se alkoi kasvaa jo vuonna 2012 eli edellisellä hallituskaudella, ja siihen on syytä paneutua, mutta ei meillä ole tietystikään varaa siihen, että entiseen tapaan yritetään julkisen sektorin kautta työllistää näitä ihmisiä. Heillekin pitää löytää uusia toimenpiteitä, ja niitähän ministeri on aktiivisesti etsinyt ja niitä on myös tulossa käyttöön.

Maahanmuuton osalta voi todeta, että toivon mukaan ensi vuosi on sellainen, että emme joudu uusiin ongelmiin, mutta nyt asiat ovat tällä hetkellä kohtuullisen hyvin hallinnassa ja määrärahojen tarve alenemassa.

20.15 Juha Pylväs kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta on parannettu merkittävästi. Hallitus on koonnut yhteensä 600 miljoonan euron kasvurahoituskokonaisuuden, joka parantaa etenkin aloittavien ja kasvavien yritysten riskirahoitusta. Kokonaisuuteen kuuluu muun muassa välirahoitusmalli, joka on pääomasijoituksen ja pankkilainan välimuoto. Kaikki nämä ovat olleet kiitettäviä tekoja hallitukselta. Huolissani olen kuitenkin viesteistä, joita aloittelevat, innovaatioita kehittelevät yrittäjät viestivät. Riskirahoitusta markkinointiin Suomessa tuntuu olevan vieläkin lähes mahdotonta saada.

Arvoisa puhemies! Hyvä keksintö ei mene kaupaksi ilman kunnollista markkinointia ja siihen saatavaa riskirahoitusta. Yrityspalautteen mukaan sitä nyt ei ole Suomesta saatavilla, vaan toiminta on myytävä ulkomaalaisille omistajille. Tällä tavoin kasvuyritysten aihiot ja hyvät suomalaiset innovaatiot myydään ulkomaille, mikä ei liene kansantaloutemme tavoite. Toivon, että hallitus vielä ponnistelee entistä voimakkaammin myös riskirahoituksen edistämiseksi ja siten uusia kasvukykyisiä, vahvasti tuotekehitykseen panostavia yrityksiä saataisiin autettua vientimarkkinoille.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

20.16 Markus Lohi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Voisin aloittaa sillä, että pitkästä aikaa Suomen taloudessa on valoa tunnelin päässä. Useamman laskuvuoden jälkeen olemme saaneet jälleen taloutemme kasvuun, ja voi sanoa niinkin, että toiveita siitä, että tämä kasvu jatkuu, herättää se, että nyt käsittelyssä oleva talousarvio sisältää ensi vuodelle yrittäjyyspaketin ja työllisyyspaketin ja myös kilpailukykysovimuksen toimenpiteet tulevat vasta ensi vuonna parantamaan Suomen taloudellista asemaa ja kilpailukykyä. Siinä mielessä voi sanoa, että tunnelmat — vaikka täällä salissa on kriittisiäkin puheenvuoroja käytetty — ovat minusta hyvinkin tulevaisuuteen uskovat ja positiiviset Suomen talouden suhteen tällä hetkellä.

Haasteita meillä kuitenkin on, ja yksi on se, että huolimatta talouden hyvistä uutisista vientimme ei edelleenkään ole sillä tasolla, jolta se romahti vuonna 2008. Sen takia on helppo yhtyä niihin huolestuneisiin viesteihin, jotka täällä debattikeskusteluissakin olivat esillä, jotka koskivat nimenomaan sitä, onko järkevää leikata innovaatorahoituksesta. Tämä leikkaaminenhan alkoi jo edellisen hallituksen aikana, mutta on varmasti syytä ensi keväänä puolivälitarkistuksen yhteydessä hallituksenkin pohtia, olisiko meillä löydettävissä rahoitusta tasokorotukseen innovaatorahoituksen osalta. Nimittäin on niinkin, että vaikka me olemme kuinka kustannuskilpailukykyisiä ja tekisimme maailman tehokkaimmin ja edullisimmin höyryvetureita, niin ne eivät käy tänä päivänä kuitenkaan kaupaksi. Eli meidän pitää uuteen teknologiaan ja uusiin innovaatioihin panostaa, ja tämä on myös valtion tärkeä tehtävä ja rooli, että sillä sektorilla olemme omalta osaltamme rahoittamassa näiden keksintöjen ja uuden teknologian syntymistä Suomeen.

Arvoisa puhemies! Haluan myös palata tässä käytyyn keskusteluun, mikä liittyy valtiovarainvaliokunnan jaoston tekemiin budjettilisäyksiin koskien tätä momenttia. Siellä yhtenä oli Visit Finlandin rahoituksen lisääminen, mikä minusta on erinomainen asia. Haluaisin kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että vielä tärkeämpää on se, miten tämä lisärahoitus käytännössä tullaan käyttämään. Näkisin niin, että Visit Finlandin olisi hyvä nyt kuunnella niitä alueita, jotka toimivat matkailun vatureina. Ehkä tämä kuulostaa hieman kotiinpäin vedolta, koska olen Lapin vaalipiiristä, mutta jos me katsomme viime vuotta, niin Suomen yöpymisvuorokaudet kasvoivat yhteensä 2 prosenttia, Lapissa ne kasvoivat 9 prosenttia. Ehkä tämä kertoo myös kokonaisuudessaan siitä, minkälainen talousvaikutus on sillä, että matkailu on saatu Lapissa erityisesti nyt vetämään ja kasvamaan, nimittäin vuonna 2015 Lapin maakunnan bruttokansantuote kasvoi 3 prosenttia. Toki siinä on mukana meidän perinteistä teollisuutta, mutta kyllä matkailun kasvulla on myös tässä merkitystä. Ja kun kannetaan huolta viennin elpymisestä, niin voi sanoa niin, että vaikka virallisesti matkailua ei lueta vientituotteeksi, niin kansainvälinen matkailu tuo kuitenkin ulkomaan valuuttaa Suomeen ja siinä mielessä se voidaan ymmärtää myös vientitoiminnaksi. Nyt kannattaa siis kuunnella herkäällä korvalla tämän alueen toimijoita ja erityisesti yrittäjiä, jotka ovat tosiasiaa tehneet sen työn, joka on sitten aiheuttanut nyt näitten lukujen erittäin merkittävää kasvua.

Viimeisenä kohtana haluan vielä nostaa esiin kuljetustuen, josta täällä edellä on myös ansiokkaasti puhuttu. Tässä on tilanne se, että Ruotsi käyttää kuljetustukeen noin kymmenkertaisen määrän Suomeen verrattuna. Sen takia on jo kilpailunäkökulmasta tärkeää, että me säilytämme tämän tuen, mieluummin laajennamme kuin supistamme sitä. Se ei ole kuin 1 prosentti meidän suorista yritystuista, mutta se on tärkeä prosentti. Tässä on hyvä muistaa sekin, että Euroopan unioni on tätä tarkistellut ja arvioinut ja todennut, että kulje-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

tustuki on nimenomaan tukimuoto, joka ei vääristä kilpailua eli on tässä mielessä kilpailu-neutraali tuki.

20.21 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen taloudellinen tilanne on todellakin parantunut tässä kuluneen vuoden aikana, ja viimeisimpien ennusteiden, muun muassa Suomen Pankin ennusteen, mukaan talouskasvu on nyt lähtenyt kasvu-uralle ja näyttää pitkästä ajasta hyvältä usean vuoden supistumisen ja heikomman vuoden jälkeen. Myös työttömyys näyttää hiljalleen paranevan.

Arvoisa puhemies! Biotalous on yksi Suomen kasvun ja tulevan kasvun moottori. Toi-nen merkittävä on energian tuotanto, ja nämä myös tukevat toisiaan. Vastikään on solmittu kansainvälinen Pariisin ilmastopöytäkirja, joka velvoittaa myös Suomea vähentämään pääs-töjään. Tämä tulee kohdistumaan etenkin liikenteen päästöihin. Niihin on merkittäviä leik-kauspaineita. Tämähän nyt hiljattain hallituksen julkaiseman uuden ilmasto- ja energia-strategian puitteissa tullaan toteuttamaan nestemäisten biopolttoaineiden sekoitevelvoit-teella sekä lisäämällä merkittävässä määrin sähköautojen määrää sekä kotimaisen liiken-nebiokaasun käyttöä. On hyvä, että on lähdetty monipuolisesti erilaisilla tuotantomuodoil-la, uusiutuvan energian tuotantomuodoilla vastaamaan tähän yhteiseen ilmastohaasteeseen.

Uusiutuvan energian tuotanto tuo tosiaan merkittävästi työpaikkoja, ja niitä syntyy koko maahan. Kärkihankerahoituksesta on ensi vuoden talousarvioon varattu 40 miljoonaa eu-roa uusiutuvan energian investointitukeen ja 35 miljoonan euron valtuus energiatalouteen. Näillä kärkihanketuilla vähennetään uusiutuvan energian taloudellisia riskejä, uuden ener-giateknologian taloudellisia riskejä, ja nämä ovat myös tärkeä osa, kun tähdätään vuoden 2030 päästövähennystavoitteisiin.

Meillä on useita mielenkiintoisia uusiutuvan energian kohteita vireillä tässä maassa, useita biokaasuhankkeita, joista kaksi on omassa maakunnassani Keski-Suomessa. Jyväskylän Mustankorkean biokaasulaitoksen peruskiven muurauksessa sain olla mukana men-neenä kesänä, ja lisäksi Äänekosken biotuotetehtaan työmaan yhteydessä myös rakenne-taan liikennebiokaasulaitos, joka tulee liikenteellisesti oivaan solmukohtaan Nelostien var-teen. Omasta maakunnastanikin siis kuuluu hyvää, ja tarkoitus on voimallisesti osallistua näihin uusiutuvan energian tuotantotavoitteisiin myös sieltä käsin.

Keski-Suomen taloudellinen tilanne on todella lähtenyt nyt parempaan suuntaan, mikä kuvastaa myös koko maan tilannetta — onhan Keski-Suomi ollut peränpitäjä, valitettavas-ti, niin talouskasvussa kuin työllisyysessäkin. Viimeisimmän työllisyyskatsauksen mu-kaan meillä oli työttömiä työnhakijoita 4 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten, ja väitän, että Äänekosken biotuotetehtäshankkeella on jo tässä vaiheessa sen rakennustyömaan myötä ollut isoja vaikutuksia. Myös muut isot rakennushankkeet, infrahankkeet, paranta-vat työllisyystilannettamme.

Jatkossa tällä biotaloustehtaalla ja sen tuottamalla maailman parhaalla havusellulla var-masti on yhä suurempi merkitys. Meillä on loputtomia mahdollisuuksia korvata useita muun muassa öljystä valmistamiamme tuotteita kotimaisesta puukuidusta valmistetuilla tuotteilla. Esimerkiksi muovia voimme merkittävästi korvata, varsinkin kertakäyttöistä muovia, havusellupohjaisilla valmisteilla, ja useita erilaisia startup-yrityksiä on perustettu, joissa kehitellään uusia materiaaleja, muun muassa lankaa. Erittäin ilmastolle haitallista ja vakavia ympäristöhaittoja aiheuttavaa puuvillan viljelyäkin voitaisiin vähentää kehittä-mällä uudenlaista lankaa kotimaiseen puukuituun pohjautuen.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Arvoisa rouva puhemies! Suomen taloudellinen tilanne on nyt kehittymässä parempaan suuntaan, mutta positiivisia merkkejä on, ja varsinkin biotaloudessa meillä on useita mahdollisia kasvupolkuja, joilla saamme varmasti kansantalouteen uutta potkua ja työllisyyttä paranemaan.

20.26 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa rouva puhemies! On tosiaan ilo keskustella tästä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan budjetista, jossa on paljon hyviä merkkejä näkyvissä ensi vuodelle. Toki säästöjäkin joudutaan tekemään, mutta nyt nämä varat, mitä on meillä käytettävissä, suunnataan kasvuun ja uusien työpaikkojen luomiseen ja nimenomaan sillä tavalla, että käytetään uudella tavalla näitä kannustimia — hyvänä esimerkkinä esimerkiksi tämä av-alan tuotantokannustin, joka on TEMin ja OKM:n alta siirretty Tekesille. Tämä on tärkeä tekijä, joka on alalla ollut toivottu tuki, että sitä vahvistetaan, ja sillä saadaan näitä ulkomaisia tuotantoja Suomeen enemmän, myös koko maahan.

Pohjoisessa Suomessa esimerkiksi on erittäin hyviä elokuvatuotantoja ollut, ja kuten tiedämme, muut Pohjoismaat kilpailevat näistä kuvauspaikoista ja tuotantopaikoista. Tässä kilpailussa on tärkeää pysyä mukana. Myöskin se tukee osaltaan matkailun kehittämistä näitten paikkakuntien tunnettavuuden lisäämisen kautta, kun ne tulevat näitten tuotantojen kautta tunnetuksi. Tämä on erittäin hyvä asia.

Myöskin innovaatioaseteli on tärkeä kannustin juurikin tähän tutkimus- ja kehitystoimintaan nimenomaan pienyrityksille. Pienyrityksethän ovat jääneet mopen osille näissä tki-rahoituksissa, kun isot yritykset ovat pystyneet näitä isoja hankkeita hyödyntämään enemmän ja palkkaamaan alan työvoimaa. Tämän innovaatioasetelin vastaanotto on ollut erityisen hyvää. Sitä on lähes 1 800 jo hakenut ja noin 1 000 saanut tätä rahoitusta. Ja mitä siinä on sitten hyvä huomioda: jatkossa siihen on pohdittu ehkä hieman byrokraattisempaa mallia ja sitä oltaisiin suuntaamassa erityisesti kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtääville pienyrityksille. Mutta toivon, että kovin byrokraattista mallia tästä ei tehtäisi ja vaikeutettaisi tätä hakemista, koska on ollut myöskin hyvä, että monenlaiset yritykset ja erityisesti pienyritykset voivat tätä seteliä hakea.

Samalla esittäisin hieman kritiikkiä myöskin. Tässä hakuprosessissa on annettu hyvin harhaanjohtavaa tietoa yrityksille siitä, milloin tämä hakuaika alkaa ja päättyy tässä joulutauon aikaan. Siellä on tullut sitten hakemisessa ongelmia joittenkin yritysten osalta. Eli aina tähän informoimiseen yritysten osalta pitäisi panostaa aikaisessa vaiheessa, että pystytään ennakoimaan sitten näitä hakuprosesseja.

No, sitten muita hyvä asioita, mitä budjetissa on: Tietenkin Terrafamen rahoitus. Kainuulaisena edustajana pidän tätä erittäin tärkeänä. Kuten tiedetään, sijoittajaneuvottelut ovat käynnissä, ja tämä sadan miljoonan euron lisärahoitus on tärkeä siihen kohtaan, että ympäristöasioista pidetään siellä nyt hyvää huolta. Tähän ja työturvallisuuteen on nyt erityisesti satsattu. Ja ennen kaikkea se, että ei tarvitse nyt ensimmäistä sijoittajaa valtion ottaa ensimmäiseksi sinne vastaan, vaan nyt voidaan kartoittaa semmoinen vastuullinen ja pitkäaikainen toimija. Pidän tärkeänä, että valtio säilyy jatkossakin omistajana kaivoksella, jotta voidaan myös saada takaisin näitä investointeja tähän yhtiöön ja näitä veroeuroja, joita sinne on käytetty. Aivan asiallisesti voidaan odottaa, että nämä myös palautuvat sitten tuloina takaisin, kun noin reilun vuoden päästä kaivos alkaa tuottamaan. Kuten on ollut tiedossa, bioliuotusprosessi on nyt saatu hyvin toimimaan ja se tuottaa vasta noin kolmen vuoden jälkeen, ja tästä käytännössä johtuu se, että vielä tätä negatiivista tulosta siellä tehdään tietyn ajan. Mutta kehitys on mennyt hyvään suuntaan, ja aivan liiketoimintasuunni-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

telman mukaisesti reilun vuoden päästä kuulemme sitten hyviä uutisia myös sieltä talouspuolelta.

Vielä haluaisin, arvoisa puhemies, nostaa esiin tämän naisille suunnatun innovaatiopalkinnon. On erittäin hienoa, että on suunnattu nyt tämä 110 000 euron määräraha avustukseksi tähän palkinnon myöntämiseen yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden 110-vuotisen historian kunniaksi. Palkinto on todellakin suunnattu naisen tai naisista koostuvan ryhmittymän tieteellisesti merkittävän innovaation palkitsemiseen teknologian tai talouden alalla. Tämä on tärkeä tekijä ja kannustin myös siinä, että naiset tulevat tekemään entistä enemmän uraa myös tällä puolella. Myös innovaatiotoiminnassa tähän kannustetaan.

20.32 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin tuossa nyt näitä alustavia puheenvuoroja. Tuossa edustaja Honkonen puhui Äänekosken tehtaista ja hyvästä biotuotteesta. Täytyy sanoa, että se on varkauteilaista ammattitaitoa, mitä siellä tehdään ylösajossa ja kehittämisessä tehdään. Siinä tuo Andritz Oy tuottaa sen kattilan sinne.

Sitten edustaja Mäkelä Jani otti kantaa tukityöllistämiseen, että se on veden heittämistä kaivoon. Tässä työttömyystilanteessa olen kyllä ihan täysin eri mieltä tästä asiasta, sillä minusta tarvitaan riittävät työllisyysmäärärahat, jotta työttömien työkuunto, ammattitaito pysyvät yllä, ja lisäksi tammoinen sosiaalinen kanssakäyminen muitten kanssa työyhteisössä ehkäisee syrjäytymistä. Tietenkin minä itse henkilökohtaisesti toivon, että päästään semmoiseen tilanteeseen, että näitä määrärahoja ei tarvittaisi, että meillä olisi riittävästi työpaikkoja ja yritykset pärjäisivät hyvin tässä, mutta tämä on nyt se tilanne, missä me olemme, ja sen takia on tarpeen työllisyystukivaroja käyttää, jotta me saamme tämän työkuu- non ja työntekijät pidettyä iskukykyisinä.

20.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka sisältää ne rahat, joilla tätä Suomea pannaan väellä ja voimalla kasvun tielle. Tosiasia on se, että ilman kansantalouden merkittävää kasvua emme pääse irti nykyisestä velkakierteestä. Kilpailukyky sopimus tässä suhteessa oli erittäin hyvä askel oikeaan suuntaan. Ehkä sitä on hieman liikaa hehkutettu, jos vertaa vaikka aikanaan Esko Ahon hallituksen tekemiin kilpailukyky parannuksiin. Silloinhan se hoidettiin devalvaatiolla, taso oli noin 40 prosenttia. Nyt tämä kilpailukyky sopimuksen vaikutus kansantalouden kasvuun lienee luokkaa 2–3 prosenttia, eli siinä hieman mittakaavaa, mutta oikealla tiellä ollaan, ja se, mitä nyt tarvitaan Suomessa, on pitkäjänteisyyttä ja malttia. Nyt pitää tehdä oikeita päätöksiä rauhallisesti ja lopettaa kaikki turha tempoilu. Mennään eteenpäin, tehdään töitä. Yhdenkään työhyvinvointi ei kasva mistään muusta kuin työstä ja yrittämisestä.

Viennin suhteen meillä on orastavia merkkejä siitä, että tilauskirjat vientiä harjoittavilla yhtiöillä ovat kasvamassa. Tilauksia tulee laivateollisuuteen, autoteollisuuteen, kemianteollisuuteen, metsäteollisuuteen ja moneen muuhun, metalliteollisuuteen yleensä, ja viimeisimpinä ovat nyt tietenkin tämän Uudenkaupungin autotehtaan hyvät uutiset ja laivate- lakoiden monet monet hyvät uutiset Äänekosken isoa bioinvestointia unohtamatta. Eli tie on oikea, mutta nyt vain malttia ja järkeviä päätöksiä jatkossakin.

Hallituksen tekemä linja tässä asiassa on oikea, pitkästä aikaa olemme kasvun tiellä, ja tässä yhteydessä haluan omalta osaltani lausua kiitokset elinkeinoministeri Olli Rehnille, joka on tehnyt erinomaista työtä oman ministeriönsä alueella, nostanut Suomea talouden suosta ylös sitkeällä, rauhallisella olemuksellaan, vienyt asioita eteenpäin, hoitanut niitä täällä Suomessa ja hoitanut EU-päässä. Nyt vuoden alusta hän siirtyy Suomen Pankkiin, ja

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

uskon, että hän siellä makrotalouden piirissä tekee yhtä vahvaa työtä, mutta tällä puolella hän on tehnyt loistavaa työtä, ja siitä haluan häntä tässä virallisesti kiittää.

Vientitakuuta on pyritty nostamaan niin, että kun Suomen isot investoinnit tarvitsevat aina etukäteisrahoitusta, tätä varten valtio on merkittävästi nostanut Finnveran vientivaltuutuksia, takuita ja sitä kautta antanut mahdollisuuden yrityksille kasvaa.

Hallitus on myös tehnyt viisaita veropäätöksiä. Yrittäjävähennys suosii pieniä yrityksiä, joissa ne työpaikat tänä päivänä syntyvät. Suuret ylikansalliset yhtiöt mieluummin vähentävät työvoimaa, automatisoivat, mutta palvelualan yritykset ovat ne yritykset, jotka tekevät uusia työpaikkoja ja antavat ihmisille töitä. Arvonlisäveron muuttuminen maksupestustiseksi on monelle pienelle yrittäjälle pelastus. Sitten vasta alvi maksetaan, kun rahat ovat taloon tulleet maksetun laskun muodossa. Tämä on hyvä esitys siitä, ja myös samassa yhteydessä, arvoisa rouva puhemies, haluan nostaa esille sen, että byrokratian purku on tässä maassa hyvällä mallilla. Olemme silläkin tiellä vasta alussa. Ei pidä kenenkään luulla, että se on kaikki valmista — ei missään nimessä — mutta se työ on aloitettu, ja sitä pitää koko vaalikauden jatkaa, ja toivon, että seuraavienkin vaalien jälkeen tätä samaa työtä jatketaan. Meillä on valtava määrä investointeja esimerkiksi maakunnissa odottamassa sitä, että saadaan esimerkiksi ympäristöluvut myönnettyksi taikka joku muu lupa, joka seisoo viranomaisen pöydällä. Tiedän muutamia karmeimpia tapauksia esimerkiksi turvesoiden osalta, että 10 vuotta ovat luvat olleet lausuntokierroksella, ja se ei kerta kaikkiaan sivistysvaltioon sovi. Kyllä Suomeen on saatava semmoinen lainsäädäntö, että yrityshankkeille, jotka on hyvin suunniteltu ja joissa kaikki on kunnossa, lupa pitää tulla alle vuodessa. Silloin ollaan oikeilla jäljillä.

Sitten biotalous, kuten moni on näissä puheenvuoroissa tässä pääluokassa sanonutkin, on meidän valtava mahdollisuutemme, mutta meidän on kiinnitettävä jatkossa huomiota kotimaisen puun lisäkäyttöön. Ei ole minusta mitenkään perusteltua, että yli 10 miljoonaa mottia tulee Venäjältä puuta joka vuosi yli rajan Suomeen, suurin piirtein miljoona kuutiota per kuukausi, ja kaikista hulluintahan tässä on se, että itäinen veljemme, herra Putinin porukka, saa puukaupasta paremman mottihinnan kuin suomalainen metsänomistaja. Tämä on tullitilastojen karua kertomaa. Miksi me maksamme itään paremman hinnan kuin suomalaiselle metsänomistajalle? Sitä sopii kysyä suurilta metsäyhtiöiltä. Samoin tämä Venäjältä tulleen hakkeen sähköntuotantotuki ja päästökaupan kompensatio helpottavat, että Venäjältä tuleva hake saa paremman hinnan ja saa vielä valtion tuen siihen. Kaikki suomalaiset hakeyrittäjät ovat suurin piirtein konkurssissa, ja suurten yksityisten sahojen hake- ja puunkuori- ja sahanpuruvarastot happanevat paikoilleen. Tästä on päästävä irti, ja ministeri Olli Rehn lupasi vastauksessaan kirjalliseen kysymykseeni, että tämä homma hoidetaan. Tutkimus on menossa, ja kannustan, että sillä tiellä edetään määrätietoisesti.

Ja lopuksi, arvoisa rouva puhemies, totean, että liikenneinvestoinnit ovat myös oikea lisä tähän kotimaisen uusiutuvan energian hyötykäytön lisäämiseen. Se tarjoaa mahdollisuuksia kasvulle, ja sillä tiellä on jatkettava.

20.38 Juha Pylväs kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on vihdoinkin laittanut kiitettävästi paukkuja yritystoiminnan edellytysten parantamiseen. Yritystoimintaan kannustaminen on parasta työllisyyspolitiikkaa, sillä vain kasvavat ja vakaat yritykset palkkaavat lisää työvoimaa kasvaakseen jälleen. Vaikka Suomen vienti ei vedä kunnolla orastavista hyvistä signaaleista huolimatta, on hallitukselta oikeansuuntaista toimintaa panostaa yritystoiminnan edellytysten parantamiseen yrittäjyyspaketin toimilla.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa talousarvioesityksestä esiin vielä kolme seikkaa.

Ensinnäkin, yrittämisen kynnystä on madallettu maksuperusteisen arvonlisäverotuksen käyttöön otolla sekä yrittäjävähennyksellä. Lisäksi itsensä työllistäjien työttömyysturvaa kehitetään.

Toiseksi, uusiutuvan energian tuotantoa vauhditetaan useilla eri hankkeilla. Uusia työpaikkoja syntyy koko maahan biotaloussektorille. Samalla hajautetulle energiantuotannolle annetaan mahdollisuus.

Kolmanneksi, normeja on purettu ja kilpailua lisätty. Kauppojen aukioloajat on vapautettu, kullankaivajien byrokratiaa vähennettiin, ja hankintalakikin uudistetaan. Näillä kaikilla toimilla hallitus on reippaasti helpottanut yrittäjyyttä ja työntekoa Suomessa. Näistä hallituksen toimista on syytä lausua kiitos.

20.40 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on nyt kuultu siitä, että kuinka työllisyys on parantunut hurjasti tämän hallituksen aikana. Tosiasiaan on tosiaankin se, että on 8 000 ihmistä vähemmän työttömänä työnhakijana kuin oli aikaisemmin ja samanaikaisesti 8 000 ihmistä on työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä jonkinlaisella tuella tai avustuksella koulutuksessa tai työhön harjaantumassa ja tekemässä töitä sen eteen, että saisi joskus työpaikan.

Kun täällä on nyt sitten hallituspuolueitten puolesta jo ehditty kritisoimaan sitä niin, että käytetään erilaisia työllistämistukia ja muita, niin kertokaa nyt ihmeessä, mikä on parempi. Sekö, että näitä tukia käytetään, vai sekö, että ei käytetä? Te haluatte kertoa, että 8 000 ihmistä vähemmän on työttömänä työnhakijana. He ovat juuri niillä tuilla nytten työllistettyinä, nimittäin ihmiset, jotka ovat työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä, eivät ole työttömänä työnhakijana. Näin tilastot kertovat. Tänään oli myöskin erittäin mukavaa kuulla se, että ministeri Lindström kertoi, että hän on oppinut vihdoinkin lukemaan tilastoja. Kysykää ihmeessä häneltä, miten nämä asiat nyt oikeasti ovat, koska hän osaa kanssa tilastoista sen lukea.

Sen sijaan se, mikä on tosi ikävää, on se, että hallituksen toiminna korostuvat menoleikkaukset, vaikka kaikki kansainväliset kokemukset osoittavat, että lähes yksinomaan mittaviin leikkauksiin perustuva politiikka voi vaarantaa työllisyyden lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Tällä hetkellä se näkyy siinä, että meidän pitkäaikaistyöttömyys on rajussa kasvussa. Siihen pitäisi tehdä jotakin. Leikkaukset myös vähentävät suoraan julkisella sektorilla työskentelevien määrää, ja kiky-sopimus, niin hyvä kuin onkin, leikkaa erityisesti kuntien rahoitusta ja työllisyyttä. Lisäksi koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen suunnatut leikkaukset vaarantavat nyt ja tulevaisuudessa meidän kilpailukykyämme.

20.42 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous kasvaa kuitenkin vihdoinkin, ja siitä voimme näin joulun alla olla kaikki varmaan yhtä mieltä ja hyvin tyytyväisiä.

Hallitus on tehnyt yrittäjäyyspaketin, ja sillä pyritään vahvistamaan yrittäjyyttä ja sitä kautta työllistämistä, koska on kiistan tosiasia, että viime vuosina vain pk-sektori on merkittävästi työllistänyt Suomessa. Ihan viime kuukausien uutiset länsirannikolta toki ovat myönteisiä, ollaan saatu isoja työnantajia tähän mukaan. Mutta yrittäjyys on ollut ja tulee olemaan lähivuosina se kaikkein tärkein sektori, ja siinä hallitus on mielestäni onnistunut kohtuullisen hyvin näin vaikeassa ajassa. Innovaatioseteli on hyvä esimerkki tällaisista uusista toimenpiteistä. Yrittäjävähennys ja maksuperusteiseen arvonlisäverotukseen siirty-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

minen ovat niitä isoja asioita, joita pienyrittäjät ovat vuosia kaivanneet, ja näissä asioissa on menty hyvin eteenpäin. Tällä lailla pystytään nostamaan yrittäjyyden arvostusta ja sitä kautta myös luomaan uusia työpaikkoja. Itsensätyöllistäjien työttömyysturvaa kehitetään, mutta se vaatii toki vielä toimenpiteitä.

Uusiutuvasta energiasta on täällä puhuttu paljon, ja on hienoa, että Keski-Suomessa Äänekoski ja Savossa Varkaus ovat näitä hyviä esimerkkejä. Itse toivoisin, että myös kaakoisessa Suomessa tämmöiset uusiutuvan energian laitokset saisivat uutta puhtia. Toki meillä niitä on Lappeenrannassa ja Kuusankoskellakin, mutta ainakin kotiseudulle Myllykoskelle kaivattaisiin hyvää uutta teknologiaa, jolla on mahdollisuus tuottaa laadukasta biopolttoainetta.

20.44 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Muutamia havaintoja täältä:

Valiokunta on huolissaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan kohdennetun panostuksen vähenemisestä, mikä voi omalta osaltaan heikentää Suomen tuottavuuskehitystä, viennin ja jalostusarvon nostamista ja elinkeino- ja innovaatiopolitiikalle asetettujen tavoitteiden toteuttamista. Pysyäkseen kilpailukykyisenä Suomi tarvitsee huomattavasti nykyistä enemmän uusia innovaatioita ja niiden kanavoimista käytännön toimintaan. Innovaatioilla voimme lisätä talouskasvua ja vientiä sekä korjata elinkeinoelämän rakenteita. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä hallituksen tavoitetta kääntää tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus jälleen nousuun. Tähän olisi erittäin helppo keino: lisätä niitä rahoja eikä vähentää niitä. (Toimi Kankaanniemi: Eli ottaa velkaa!) — No sen voi tehdä monella tavalla. Niin kuin edustaja Kankaanniemi vanhana konkarina hyvin tietää, erilaisia siirtoja tämän käytettävissä olevan rahan sisällä voi tehdä ilman velanottoakin. — Vuonna 2015 tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaismenot olivat 6,1 miljardia euroa. Laskua edellisvuoteen oli 440 miljoonaa. Vuonna 2016 panostus laskee edelleen noin 100 miljoonaa euroa, ja niin edelleen ja niin edelleen. Tämä on niitä asioita, joiden vaikutukset ovat tosi pitkäaikaisia.

Sitten toinen havainto: Valiokunta pitää tärkeänä, että erilaisten yritystukien myöntämisessä kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota innovaatiotoiminnan tukemiseen. Valiokunta on huolestunut siitä, että saadun selvityksen mukaan yritystuet kohdistuvat pahimmillaan niin, että innovatiivisten yritysten suhteellinen asema jopa vaikeutuu. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yritystukijärjestelmästä on vähitellen kehittynyt laaja ja hajanainen kokonaisuus, ja siihen, että yritystukien vaikuttavuudesta on viime vuosina esitetty useita kriittisiä arvioita. Koko yritystukijärjestelmä olisi hyvä nyt ottaa niin sanotusti peukalon alle ja todella käydä uudestaan tämä läpi.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka: Arvoisa puhemies, elinkeinopolitiikka on keskeisessä roolissa Suomen nousuun saattamiseksi. Kaikki sellaiset toimet, jotka oikeasti lisäävät työllisyyttä, ovat tietenkin tervetulleita. Kuitenkin hallituksen toimet pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi ovat lähinnä rankaisevia enemmän kuin kannustavia. Työttömyysturvaa leikataan monella eri tavalla, mutta mitään ei tarjota sille, joka pitkäaikaistyöttömän haluaisi palkata. On erittäin huolestuttavaa, että todella iso osa näistä pitkäaikaistyöttömistä on plus 50 -ikäisiä miehiä. Moni ei ehkä tiedä sitä, mutta itse hain näihin töihin suoraan työttömyyskortistosta. Istuin 500 päivää, istuin 300 päivää ja lähetin satoja hakemuksia, joihin en saanut yhtään vastausta. Keskeisimpänä syynä oli ikäni. Jos minä olisin työministeri, niin kyllä tällaisen niin sanotusti äijätyöryhmän perustaisin, jossa pohdittaisiin porukalla, miten nämä valtavat resurssit omaavat henkilöt, joilla olisi osaamista vaikka kuin-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

ka paljon, saataisiin sellaisiin töihin, että koko heidän kapasiteettinsa olisi käytettävissä. Toisessa päässä me nostamme eläkeikää, haluamme nähdä nämä ihmiset pidempään toisessa, mutta suostumme siihen, että jo viisikymppisenä he ovat työmarkkinoiden väliinputoajia. Kun katson tätä salia, niin tämä on lähes täynnä miehiä. En kuule yhtään hurraa-huutoa täällä, mutta olisin todella ylpeä, jos me yhdessä täällä eduskunnassa poikkipoliittisesti voisimme tarttua tähän tilanteeseen. En usko, että kukaan vastustaisi sitä, että yhdessä löytäisimme tähän jotain teräviä ratkaisuja.

Monia muita asioita täällä on nyt nostettu esiin, kuten tämä hyvä kehitys, joka on alkanut, ja siitä me kaikki iloitsemme. Edes oppositiosta en ainakaan minä halua olla sanomassa, että tämä on jotenkin väärin aikaansaanut kehitystä, vaan iloitaan siitä, että pikkasen näitä pilviä on nyt siirtymässä, ja tehdään kaikki töitä sen eteen, että vielä enemmän pilviä siirtyy pois.

Valiokunta on hyvin käsitellyt tätä valtion talousarvioesitystä ja on nostanut muutamia kipupisteitä täältä esiin ja lisännyt niihin rahaa, ja se on erittäin hyvä tapa toimia ja tehdä tämä. — Tässä kaikki tällä erää, rouva puhemies.

20.49 Jani Mäkelä ps: Puhemies! Edustaja Laukkanen oli äsken aivan oikeassa tässä paradoksissa, että kun pyrimme pidentämään työuria ja kasvattamaan eläkeikää, niin nyt sitten kuitenkin käytännössä jo viisikymppisiä työnnetään pois työelämästä. Eihän tässä ole periaatteessa mitään järkeä. Ongelma on vakava ja rakenteellinen.

Toinen rakenteellinen asia on tämä, mitä edustaja Semi otti esiin tästä työllisyyden tukemisesta. Totta kai minäkin olen sitä mieltä, että juuri nyt on välttämätöntä tukea työllisyyttä, koska tilanne on tällainen. Se on verrattavissa esimerkiksi asumistukeen, jota maksetaan suurelle ihmisjoukolla. Järjestelmä ei varmaan kenenkään mielestä ole järkevä sinällään, mutta ei sitä voi yhdessä yössä muuttaa. Se olisi kohtuutonta näiden ihmisten kannalta.

Tässäkin, kuten aiemmassa opetusministeriön pääluokassa, tuon esiin sitä, että väheneviä resursseja tulee käyttää järkevästi. Säästöjä ei tule ajatella aina palvelutason leikkauksiksi, vaan myös työvoimahallinnossa on kyettävä käyttämään maalaisjärkeä ja tehostamaan toimintaprosesseja ja -tapoja, millä työtä tehdään. Esimerkiksi itse perehdyin aiemmin vuodesta osuuskuntatoiminnassa mukana olevien ongelmiin TE-toimistojen byrokratian kanssa. Se oli käsittämätöntä kuultavaa. Siellä tuntuu työvoimatoimistossa olevan jo kaista ratkaisua kohti kaksi ongelmaa esittää. Eihän näin voi jatkua.

20.51 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tarkoitukseni oli jo aiemmin päivällä kiittää työministeri Lindströmiä, mutta en saanut siihen tilaisuutta, joten kiitän ministeriä nyt. Kiitän hänen päätöksestään, jonka johdosta siviilipalveluskeskus säilyy Itä-Uudellamaalla, Lapinjärvellä.

Lapinjärven alue ja Lapinjärven kunta on panostanut vuosien varrella merkittävästi siviilipalveluskeskuksen toimintaan. Keskuksen toimintaa on kehitetty koko ajan erinomaisin tuloksin. Alkusyksystä saimme kuitenkin huolestuttavan viestin, jonka mukaan virkamiesportaassa tässä olisi suunnitellut tämän toiminnan lopettamista Lapinjärvellä ja siviilipalveluskeskuksen toiminnan siirtämistä, keskittämistä Lahteen. Koska Lapinjärvellä on edelleen kaikki edellytykset huolehtia siviilipalvelusmiesten koulutuksesta hyvin ja kustannustehokkaasti, emme nähneet tässä siirrossa järkeä. Se olisi ollut turhaa keskittämispoliittikkaa, keskittämistä Lahteen. Siirto olisi aiheuttanut myös ylimääräisiä kustannuk-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

sia, ja itse asiassa Lahdessa sijaitseville Senaatti-kiinteistön tiloille on varmasti helpompi löytää vaihtoehtoisia käyttöä kuin Lapinjärven sijaitseville tiloille.

Onneksi ministeri teki tässä kokonaisuudenkin kannalta järkevän ja kestävä ratkaisun, ja ministerin lisäksi haluan kiittää myös edustajakollega Eloa tämän asian yhteydessä tehdystä erinomaisen hyvästä yhteistyöstä.

20.52 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomeen syntyvät työpaikat syntyvät suurimmaksi osaksi pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, ja siksi onkin erittäin tärkeää, että työ- ja elinkeinoministeriö on heidän toimintaympäristöönsä tarttunut vahvalla kädellä ja ohjauksella tällä hallituskaudella. Tässä muutamia esimerkkejä:

Innovaatioseteli, kuten aamulla jo kuulimme, on tuottanut jo 700 yritystä, nimenomaan pk-yritystä, tämän piiriin. Tämähän nimenomaan vahvistaa yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa näiden pk-yritysten t&k-kehityksessä. Erittäin suosittu ja uusi toimintamalli. On erittäin tärkeää saada näiden Tekes-tukien, jotka ovat yleensä olleet varsin suuren luokan tukia, rinnalle tällaisia ketterämpiä toimintamalleja, kuten innovaatioseteli on.

Sitten maksuperusteinen arvonnalisävero on tietenkin pienille ja keskisuurille yrityksille erittäin tärkeä ihan kassavirran kannalta, jotta loppuu tämä lainaaminen jo valtiolle, yritysten lainaaminen valtiolle. Erittäin tärkeää, että olemme saaneet senkin nyt aikaiseksi.

Ja yrittäjävähennys tietenkin. On hyvä, että pienyrittäjät tulevat tasa-arvoiseen asemaan isompien yrittäjien kanssa.

Itsensätyöllistäjien työttömyysturvaan on tulossa muutoksia ja nimenomaan parannuksia. Tällä hetkellä jo useita kymmeniätuhansia on itsensätyöllistämisen tiellä, ja on tosi tärkeää, että vastaamme näihin yhteiskunnan muutoksiin, joissa itsensätyöllistäjiä on koko ajan lisää, ja hekin pääsevät samalle viivalle muiden työntekijöiden ja yrittäjien kanssa.

20.54 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pari asiaa ainoastaan edustaja Tolppasen puheenvuoron johdosta: Hän epäili, onko tämä työllistämisrahojen systeemi nyt hallituksella oikea. Minun mielestäni se on ainoa ja oikea. Jos me pelkästään keskitymme siihen, että työllisyyden kustannuksia maksetaan valtion budjetista, ilman että me luomme uusia työpaikkoja ja luomme aitoa kasvua tähän maahan... Se on aivan selvä asia, että nykyinen työttömyystilanne on tälle maalle aivan liian korkealla tasolla. Se hallituksen tavoite, että päästään vuonna 2019 sille tasolle, että 72 prosenttia työvoimasta on työllistettynä, on haasteellinen, se on totta kai haasteellinen. Mutta nyt on tehtävä pitkäjänteistä, sitkeää työtä, että saamme työttömyyden kustannukset laskemaan. Jokainen 10 000 ihmistä, jotka saamme työelämän piiriin, on satojen miljoonien säästö valtion budjetissa, ja ennen kaikkea näiden ihmisten kannaltahan se on valta pelastus, kun he pääsevät rakentamaan omaa elämäänsä, luomaan niitä sosiaalisia suhteita, jotka työpaikalla syntyvät ja ennen kaikkea luomaan itselleen eläketurvaa. Se on heille ainoa oikea tapa tulevaisuuden kannalta. Jos tuijotamme edustaja Tolppasen tarjoamilla vaihtoehdoilla pelkkää työttömyyspäivärahojen maksua, se on tälle maalle pitkässä juoksussa äärimmäisen huono asia. Totta kai työttömistä pitää huoli pitää ja heitä auttaa vaikeassa elämäntilanteessa, se on itsestäänselvyys. Mutta siinä sivussa pitää vähintään yhtä vahvalla kädellä viedä eteenpäin tilannetta, jossa ihmisille luodaan aidosti uutta työtä. Ilman työtä ja yrittäjyyttä tässä maassa ei tämä nykyinen tilanne helpota. Se tie, mitä Suomi on tehnyt tässä vuoden 2008 jälkeen, ottanut velkaa ja velkaa velan päälle ja maksanut uusilla veloilla vanhoja velkoja pois, se tie on kuljettu

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

loppuun. Tämän takia ihmettelen suuresti, että edustaja Tolppanen vielä sellaisia puheen-
vuoroja käyttää. Mutta tärkeää on, että pidetään työllisyyttä parantavat keinot koko ajan
tärkeimpinä keinoina, ja sillä mennään eteenpäin.

20.56 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen ykköstavoite on työl-
lisyyden parantaminen, ja se on todella iso päämäärä. Ainoastaan työllisyyden parantami-
sen kautta me voimme saada myöskin Suomen talouden kuntoon. Työllisyystilanne on vii-
me aikoina hieman parantunut, ja sen ennustetaan yhä paranevan. Hallitus on tehnyt lukui-
sia toimia tämän tilanteen parantamiseksi, ja aikaansaadulla kilpailukykysovimuksella on
tässä iso rooli myös. Kiitos siitä.

Se työllisyyden paraneminen, mikä nyt on ollut esissä, on tapahtunut hyvinkin paljon
etenkin laivanrakennusteollisuuteen, ja myöskin Uudestakaupungista tulleet terveiset sii-
tä, että sinne haetaan vähintään tuhat uutta työntekijää, on erittäin hyvä asia. Toivottavasti
ne hankkeet ovat pitkäjänteisiä myöskin työllisyyden parantamisen suhteen, että sinne saa-
daan lisää työllisyyttä. Ainoastaan siellä Uudenkaupungin alueella on se haaste, että mistä
saadaan sitten asuntoja sinne, ja toivotaan, että se rakentaminen lähtee sielläkin alueella
taas käyntiin ja viriämään. Rakentamisessa kaiken kaikkiaan, etenkin tuolla asuntoraken-
tamisessa, on jo lähes ylikuumenemista näköpiirissä, ja etenkin suomalaisista ammattitai-
toisista rakentajista on pulaa. Toivoisi, että sitten niille työttömille suomalaisille rakenta-
jille löytyy töitä, etteivät kaikki työntekijät tule tuolta lahden toiselta puolelta Virosta.

Yrittäjyyspaketin toimilla vahvistetaan yrittäjyyttä ja poistetaan yrittämisen esteitä, ja
tässä hallituksella on ollut paljon toimenpiteitä. Etenkin yrittämisen kynnystä on madallet-
tu yrittäjävähennyksellä. (Puhemies koputtaa)

Itse haluaisin sanoa vielä lopuksi, että monilla muillakin toimenpiteillä, mitä ei ole bud-
jetissa, esimerkiksi normienpurulla, on iso merkitys työllisyyden parantamisessa.

20.59 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin täytyy todeta, että mei-
dän työllisyys on kohentunut pikkuhiljaa ja se, miksi se ei ole lähtenyt kehittymään vielä
nopeammin, pitkälti johtuu siitä, että meidän teollisuus on riippuvainen muualla tehtävistä
investoinneista. Täytyy todeta se, että Euroopassa eivät vielä investoinnit ole täydessä
vauhdissa. Siksi on erityisen tärkeää, että hallituksen toimilla tuetaan pieniä ja keskisuuria
yrityksiä, koska ne ovat niitä, jotka työllistävät tällä hetkellä. On hyvin harvinaista, että
joku yritys perustamisvaiheessa ottaa useiden kymmenien työntekijöiden verokirjat kerral-
la sisään ja ryhtyy heitä työllistämään.

Edustaja Laukkanen täällä otti esiin yli 50-vuotiaiden työttömyyden, ja tämä on kyllä
vakava ongelma. Siinä valuu hukkaan todella tärkeää osaamista, ja meidän pitäisi kyllä pi-
tää oikein talkoot sen eteen, että tätä saataisiin parannettua.

Nämä työllisyyspakettiin liittyvät toimet — maksuperusteinen alv, yrittäjävähennys ja
innovaatiotuet — ovat hyviä piristyksiä siihen, että yrittäjät uskaltaisivat investoida ja huo-
maisivat sen oman yrittäjyytensä hedelmiä niin, että haluaisivat sitten yhä enempi kehittää
yrityksiä. On valitettavaa, että meillä kokonaisyrittysmäärästä ei kuitenkaan vielä ole niin
sanotusti kasvuhakuisia yrityksiä riittävää määrää, niin että tätä yritysten kasvuhakuisuut-
ta täytyisi kannustaa, ja siinä mielessä nämä toimet ovat tavattoman tärkeitä.

21.01 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Teollinen tuotanto on Suomessa
3,5 prosentin kasvussa tänä vuonna. Bkt on kasvussa, ostovoima on kasvussa. Suomen

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Pankki on tätä mieltä, että Suomi on nyt todella kasvun tiellä. Jopa Ilta-Sanomien lööpissä oli perjantaina tällainen samanlainen sanoma. Siitä voimme olla iloisia.

Elinkeinoministeriön hallinnonalalla on eräs pieni mutta erittäin tärkeä tuotantotuki, ja se on av-alan tuotantotuki, joka ensi vuonna tulee voimaan, ja se mahdollistaa sen, että Suomikin yhtyy näiden useimpien Euroopan maiden joukkoon, jotka tukevat selvästi luovaa alaa. Kansainväliset elokuvien suurtuotannot pääsevät Suomeen, ja heitä on helppo tänne nyt houkutella. Tämä antaa myös hyvän pohjan Suomen elokuva-alan kasvulle ja siten toisaalta myös maabrändäykselle ja matkailumarkkinoinnille. Tässä jo päivällä salissa puhuttiin matkailusta ja siitä, kuinka myös elinkeinoministeriön hallinnonalalla siihen tullaan satsaamaan muun muassa Visit Finlandin some-markkinointirahoituksella, ja tämä kaikki tukee toinen toistaan. Eli nyt olemme kuulleet erittäin hyviä tietoja siitä, kuinka kansainväliset matkailusivustot ovat nostaneet Suomea kiinnostavimmaksi matkailukohteeksi ensi vuonna, osin varmasti satavuotisjuhlamme ansiosta mutta osin myös sen ansiosta, että Pohjoismaat ovat erittäin kiinnostava kohde noin niin kuin yleensä. Islanti on ollut muutama vuosi sitten, Ruotsi ja Norja jo aikaisemmin, ja nyt on ilman muuta Suomen vuoro. Meidän on otettava tästä osamme.

21.03 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Minulla oli tilaisuus joitakin aikoja sitten olla sellaisessa tilanteessa, jossa meidän alle kolmekymppisiä menestysyrittäjiä haastateltiin. Oli tällainen paneeli, jossa oli monenlaisia vaikuttajia mukana, ja heiltä kysyttiin kysymys, että mikä on suurin este sille, että he työllistäisivät ihmisiä. He kaikki alkoivat nauraa yhtä aikaa ja lausuivat kuorossa: "Suomen valtio." Meillä on vielä paljon tekemistä, jotta yrittäminen tässä maassa saadaan sellaiselle tolalle, että tänne voidaan tuoda esimerkiksi huippuasiantuntijoita muualta maailmasta rakentamaan meille niitä yrityksiä ja tällaisia Supercellin tyyppisiä yrityksiä. Kun näiltä yrittäjiltä kysyttiin, että mikä on ollut suurimpia ongelmia heille, niin he vastasivat, että he käyttävät omasta ajastaan yli 50 prosenttia rekrytoimiseen ja sitten kun he löytävät hyvän ihmisen, niin tämä ihminen ei saa Suomessa työlupaa. Aivan loistavaa. Siis kyllä, ystävät, meillä on täällä paljon tehtävää. Toisin sanoen, mitä haluan sanoa: Vielä enemmän rohkeampaa toimintaa. Kun Kanadassa oli 90-luvun lopulla suuri työttömyys, hyvin nopeassa tahdissa he tekivät lain, jolla alle kolmen hengen yrityksissä, joissa palkattiin lisää työvoimaa, poistettiin kaikki yhteiskunnalliset velvoitteet määrääjäksi. Se oli loistava teko ja toi työtä.

Vielä yhden asian nostan, ja se on alle 25-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät. Miten voi 25-vuotias olla pitkäaikaistyötön? Yksinkertaisesti hänelle ei anneta mahdollisuuksia. Tämä on se toinen ryhmä, johon meidän pitäisi kiinnittää aivan erityistä huomiota.

21.05 Peter Östman kd: Puheenjohtaja! Edustaja Laukkanen puhui hyviä, niin kuin moni muukin kollega tässä kohdassa on tehnyt.

Kyllä tässä kohdassa haluaisin myöskin kiittää hallitusta vielä kerran tästä yrittäjävähennyksestä. Osa oppositiostakin on kritisoinut sitä, sanonut, että sillä ei olisi työllistämiskäytöksiä eikä pystytä osoittamaan sitä, mutta kyllä tosiasia on se, että tänä päivänä suomalaiset yritykset tarvitsevat positiivisia signaaleja, jotta uskovat tulevaisuuteen, ja tämä on yksi tärkeä elementti ja työkalu siihen. Sitä paitsi se johtaa myös siihen, että yritysverotus tulee oikeudenmukaisemmaksi, ja kun nyt näinä päivinä puhutaan paljon myöskin perustuslaillisista oikeuksista, tulisi muistaa, että on hyvä, että yrittäjätkin voivat olla samalla viivalla.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

Toinen hyvä hanke, joka on ollut — siitä on puhuttu pitkään, ja valmistelutyö alkoi jo viime hallituskaudella — on tämä uusi joukkorahoitussysteemi. Kun me haluamme — meidän haluamme — Suomeen enemmän kasvuyrityksiä ja me tarvitsemme enemmän kasvuyrityksiä, tämä on erinomainen työkalu siihen, että yritys, jolla on pääoman puutetta, voi sitten tämän järjestelmän kautta hankkia rahoitusta yksityiseltä sektorilta. Kannustaisin hallitusta siihen, että te markkinoisitte vielä tehokkaammin tätä järjestelmää erityisesti pk-yrityksille, jotka hakevat kasvua.

Sitten viimeisenä asiana on se, millä tavalla me voisimme vielä auttaa, että yritykset voisivat kansainvälistyä paremmin kuin tällä hetkellä. Jos me vertailemme esimerkiksi naapurimaahan Ruotsiin, niin siellä on vahvoja tavaramerkkejä. Suomessa meillä on vahvoja yrityksiä, joilla on hyviä tuotteita, mutta silti yrityksen brändi ja tavaramerkki ovat aika heikoilla globaaleilla markkinoilla. Sen takia kehottaisin hallitusta panostamaan myös siihen, että auttaisitte yrityksiä (Puhemies koputtaa) brändäämään itseään.

21.07 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Matkailusta on puhuttu tänään jo erittäin paljon, mutta ei koskaan riittävästi siihen nähden, mikä on sen matkailun mahdollisuus erityisesti Lapin kehittämiseksi.

Lapin matkailun kehittämisessä on tällä hetkellä kaikkein suurin pullonkaula maankäyttö, erityisesti valtion maiden käyttö. Metsähallitus hallinnoi huomattavaa osaa Lapin matkailuun soveliaasta maasta, mutta kun me viime talvena työstimme täällä Metsähallitus-lakia, niin siinä yhteydessä ei puhuttu montakaan sanaa matkailusta. Siinä huomasinkin nyt sitten jälkeenpäin sen, että meidän emme huomanneet yhtä olennaista Metsähallituksen maankäyttöasiain käsittelyssä ollenkaan, ehkä sen takia, että matkailu ei perinteisesti kuulu sinne maa- ja metsätalouspuolen sektorille vaan se on puhtaasti elinkeinopuolen toimintaa. Sen takia nytten tämän työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan yhteydessä otan esille Metsähallituksen maankäyttöasiat. Sen takia pitäisikin miettiä, millä tavalla me alkaisimme tekemään — vai kenen rooli se nyt onkaan tehdä — kokonaisvaltaista suunnitelmaa maankäytölle matkailumielessä. Erityisesti Lapissa tällä on todella suuri ja iso merkitys, ja tämä homma pitäisi saada nyt kyllä liikkeelle.

Meillä on viime ajoilta hyvin paljon huonoja kokemuksia siitä, miten sekalaisesti on Metsähallitus hallinnoinut tämän matkailupuolen maitten käyttämisen. On myyty yksittäisiä tontteja erittäin kalliilla. Yrittäjät eivät ole voineet luottaa siihen, kuinka nämä vuokratasot pysyvät yllä, ja tämä on kerta kaikkiaan estänyt moniakin yrittäjiä investoimasta Lappiin. Toivon mukaan me saamme tämän nyt sitten vietyä eteenpäin ja jatkossa voisimme katsoa sen, että tämä omistajaohjaus myöskin valtion osalta maankäytössä Lapissa olisi kunnossa.

21.09 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Monissa yritysten kehittämishankkeissa yritysten rahoitus on muodostunut pullonkaulaksi, ja se valitettavasti johtuu pitkälti siitä, että Euroopan unionin säätämät Basel-sopimukset ovat nostaneet pankkien omavaraisuusvaatimuksia sille tasolle, että pankkien riskinotto-kyky on jo merkittävästi heikentynyt. Siksi tarvitaan uusia välineitä yritysten rahoituksen turvaamiseksi, ja yhtenä vaihtoehtona on tuo, mistä edustaja Östman täällä äsken kertoi, tämä joukkorahoituksen mahdollistaminen. On tavattoman valitettavaa, että useat todella hyvät hankkeet viivästyvät ja kenties kariutuvatkin nimenomaan sen johdosta, että rahoitusta ei meinata saada. Onneksi val-

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

tion ohjaama Finnvera on kuitenkin tuonut markkinoille sellaisia tuotteita, että sitä kautta on voitu monia yrityksiä viedä eteenpäin.

Vielä tuohon yrittäjävähennykseen sen verran, että se on myös erittäin merkittävä maa- ja metsätalouden kannalta. On arvioitu, että maatalouden osalta se on noin 20 miljoonaa euroa, mitä muodostuu yrittäjille enempi tuloa, ja metsätalouden osalta noin 15 miljoonaa euroa. Nämä ovat hyviä lisiä siihen maa- ja metsätalouden ahdinkoon, mikä sillä toimialalla tällä hetkellä on.

21.10 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on useassa puheenvuorossa kiinnitetty huomiota matkailuun ja mikä mahdollisuus Suomelle on matkailussa. Se on todellakin merkittävää ja edistämisen arvoinen asia. Täällä on keskusteluissa painotettu sitä, että Pohjois-Suomelle ja Lapille matkailulla on iso mahdollisuus. Se on totta, mutta se on myöskin koko Suomelle iso mahdollisuus. Kyllä tänne Suomeen mahtuu paljon lisää vierailijoita koko maailmasta.

Otetaan vaikkapa esimerkiksi Saimaa tuolla kaakkoisessa Suomessa. Se on vielä täysin hyödyntämätön alue matkailun kannalta, ja siellä alueen, Saimaan ympärillä olevat kaupungit ovat yhdessä lähdössä markkinoimaan sitä aluetta myöskin maailmalle. Se on erittäin toivottava ja eteenpäin vietävä asia. Samoin tulee myöskin ottaa huomioon meidän koko Suomen aivan upea, kaunis luonto, metsät ja niiden mahdollisuus. Siitä tuolla ulkolaiset ihmiset ovat kateellisia meille.

Edustaja Hoskonen otti omassa puheenvuorossaan jo aiemmin esille kotimaisen puun hyödyntämisen. Itse myöskin vilpittömästi toivon, että me osaamme sitä asiaa viedä eteenpäin.

Vielä tästä yrittäjäyyspaketista haluan sanoa sen, että yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta on tällä hallituskaudella parannettu merkittävästi, ja siihen on hallitus koonnut yhteensä 600 miljoonan euron kasvurahoituskokonaisuuden, joka parantaa etenkin aloittavien ja kasvavien yritysten riskirahoitusta. Se on hyvä asia.

21.12 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Voin hyvin mielin yhtyä edustaja Torniaisen äskeiseen puheenvuoroon Saimaan-matkailun hyvistä puolista ja siitä, kuinka siellä on vielä paljon mahdollisuuksia hyödyntämättä. Mutta se onkin sitten Visit Finlandin yksi tärkeä osa-alue eli eri saaristoalueiden markkinointi ja parempi hyödyntäminen.

Puhun nyt kuitenkin energiainvestoinneista ja Suomen uudesta suunnasta vahvemmin kohti uusiutuvaa energiaa, ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tähän on kyllä vahvasti tartuttukin, eli sieltä löytyy muun muassa aurinkosähkön ja pienten alueellisten hakelämpökeskusten tukimahdollisuuksia sekä kokeiluja, kuten geotermisen lämmön ja biokaasuhankkeiden suhteen.

Täälläkin on nyt puhuttu paljon bioenergiasta ja näistä mahdollisuuksista ja siitä, että sahateollisuuden sivuvirrat on syytä ottaa käyttöön, kuten meidän energia- ja ilmastostrategiassamme muutama viikko sitten vahvasti puhuttiin siitä, kuinka sivuvirrat ja muu hakkuujäte on todella otettava käyttöön, jotta voimme sitten käyttää sen polttoaineena ja energiana.

30 prosentin sekoitevelvoite biopolttoaineisiin tulee nostamaan suomalaista energiaomavaraisuutta todella paljon vuoteen 2030 mennessä, ja sillä on merkittävä vaikutus ihan vaihtotaseeseenkin. Energia on niin iso asia vaihtotaseenkin osalta, että jo pienet tällaiset muutokset vaikuttavat siihen vahvasti ja tuovat kyllä paljon työpaikkoja Suomeen.

Budjetin alikohta PTK 137/2016 vp

21.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä yrittäjävähennys on herättänyt kovaa keskustelua suuntaan jos toiseenkin. Olen ihmetellyt sitä keskustelun sävyä. Ainakin opposition puolelta on esitetty käsittämättömiä puheenvuoroja siitä, että se olisi muka epäoikeudenmukainen tai suosisi joitakin. Viime vaalikaudellahan toteutettiin yhteisöveron laskeminen 24,5 prosentista 20:een, ja sen vaikutus valtiontalouteen oli noin miinus 800 miljoonaa euroa, hieman alle miljardin kuitenkin.

Sitten toinen asia: Tämä yrittäjävähennys on tavallaan nyt henkilöyhtiöiden osalta niin, että nämä listatut yhtiöt ja sitten nämä listaamattomat pienyrittäjät nyt saatetaan tällä uudistuksella samalle viivalle. Elikkä molemmilla on nyt sitten suurin piirtein se veronkevennys tehty. On oikeudenmukaista, että se tehdään nyt, ja ihmettelen monissa puheenvuoroissa kuulemani kantaa, että tällä muka tehdään miljonäärejä tai suositaan joitakin. Joka ainoa suomalainen pienyrittäjä, jonka talous tervehtyy ja joka tuottaa voittoa — vain voittoa tuottava yhtiö voi palkata lisää työvoimaa. Jos yhtiö tuottaa tappiota, niin se on aivan varmaa, että ennemmin tai myöhemmin se vähentää jonkun verran työvoimaa, pahimmillaan lopettaa kokonaan. Ei kai nyt ole tarkoitus, että Suomen eduskunta on sellaisessa toiminnassa mukana, että me yritystyöpaikkoja vähentäisimme?

Kyllä pitää suunnan olla se, että yritykset kannattavat, ne tuottavat ja maksavat palkkoja, joista tulevat verotulot ja monet muut hyvät tälle yhteiskunnalle. Toivottavasti tässä talossa päästään jonain päivänä sellaiseen ajatteluun, että pienyrittäjäkin on tälle maalle arvokas, mitä se oikeasti on. Ilman sitä panosta, pienyrittäjien vahvaa panosta, tässä maassa nouseminen tästä nyt voimassa olevasta lamasta, josta ollaan pääsemässä pikkuhiljaa ylös, ei tule onnistumaan.

21.16 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Matkailusektori työllistää Suomessa noin 140 000 henkilöä, ja matkailun osuus bruttokansantuotteesta on noin 2,5 prosenttia. Matkailualalla on myös merkittävät kerrannaisvaikutukset muille toimialoille, kuten rakennus-, kuljetus- ja kaupan aloille. Arvion mukaan yksi matkailueuro tuo 56 senttiä lisäarvoa muille toimialoille. Vuonna 2015 ulkomaisten matkailijoiden Suomeen jättämät tulot olivat yli 4 miljardia euroa, eli kyse on todella merkittävästä kotimaisesta toimialasta.

Nyt on kuitenkin niin, että Suomen matkailu menettää koko ajan markkinaosuuksiaan muihin Pohjoismaihin verrattuna. Tämän epätydyttävän tilanteen yhtenä syynä voi olla se, ettei valtio ole Suomessa panostanut matkailun edistämiseen yhtä paljon kuin muissa Pohjoismaissa. Markkinaosuutemme on laskenut siitäkin huolimatta, että Suomen kiinnostavuus matkailumaana on kuitenkin tutkimusten mukaan lisääntynyt. Eli emme ole toistaiseksi kyenneet muuttamaan tätä kasvanutta kiinnostusta matkailun kautta kotiutuviksi euroiksi. Siksi olen erittäin tyytyväinen 530 000 euron lisäyksestä Visit Finlandin rahoitukseen. Tällä summalla tullaan tekemään markkinointia uusissa kanavissa, sosiaalisessa mediassa. Pidän panostusta oikeana. Me emme voi olla poissa näistä uusista viestintä- ja markkinointikanavista, joista etenkin nuoret hankkivat kasvavan osan informaatiostaan. Uskonkin, että tällaisella sosiaalisen median mainoituksella ulkomaisten matkailijoiden lisääntynyt kiinnostus pystytään muuttamaan suomalaisiksi työpaikoiksi ja verotuloiksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.